

Argenta Bank- en Verzekeringsgroep nv

IFRS jaarrekening 2017

Jaarrekening over het boekjaar 2017 (over de periode van 1 januari 2017 tot en met 31 december 2017) van Argenta Bank- en Verzekeringsgroep nv opgesteld in overeenstemming met de *International Financial Reporting Standards* (IFRS).

De IFRS-jaarrekening en tabellen zijn steeds opgesteld in euro. Als dat niet het geval is, wordt dit expliciet vermeld bij de betrokken tabellen.

Inhoud

Verslag van de commissaris	5
Geconsolideerde balans (voor winstbestemming)	8
Geconsolideerde winst- en verliesrekening	9
Geconsolideerd totaal resultaat	10
Geconsolideerd overzicht van wijzigingen in het eigen vermogen	11
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	12
Toelichtingen	14
1. Algemene informatie	14
2. Grondslagen voor financiële verslaggeving	17
2.1. Wijzigingen in grondslagen voor financiële verslaggeving	17
2.2. Grondslagen voor financiële verslaggeving - waarderingsregels	21
3. Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	35
4. Minderheidsbelangen	38
5. Risk management	38
5.1. Marktrisico	44
5.2. Liquiditeitsrisico	49
5.3. Kredietrisico	55
5.4. Onderschrijvingsrisico's	64
5.5. Operationeel risico	69
5.6. Andere risico's	70
6. Solvabiliteit en kapitaalbeheer	71
6.1. Kapitaalbeheer	71
6.2. Regelgeving	71
6.3. Solvabiliteit	73
7. Bezoldigingen van de bestuurders	75
7.1. Samenstelling van de raden van bestuur	75
7.2. Bedrag van de vergoedingen van de leiding	77
8. Vergoeding van de commissaris	79
9. Transacties met verbonden partijen	80
10. Operationele segmenten en "country by country rapportering"	83
10.1. Operationele segmenten	83
10.2. Country by Country rapportering	87
Toelichtingen met betrekking tot de geconsolideerde balans	89
11. Geldmiddelen, zichtrekeningen en deposito's bij (centrale) banken	89
12. Financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	89
13. Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	91
14. Voor verkoop beschikbare financiële activa	91
15. Tot einde looptijd aangehouden activa	94
16. Leningen en vorderingen	95
16.1. Leningen en vorderingen op kredietinstellingen	95
16.2. Leningen en vorderingen op andere klanten	95
16.3. Toelichting herclassificatie MBS portefeuille	96

17. Derivaten gebruikt ter afdekking	96
18. Materiële vaste activa	99
19. Goodwill en andere immateriële activa	100
20. Belastingvorderingen en verplichtingen	101
21. Deel van de herverzekeraars in de technische voorzieningen en de technische voorzieningen uit hoofde van verzekeringscontracten	103
22. Andere activa	103
23. Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	104
23.1. Deposito's van kredietinstellingen	104
23.2. Retail funding – deposito's	105
23.3. Retail funding – in schuldbewijzen belichaamde schulden – kasbons	105
23.4. In schuldbewijzen belichaamde schulden – obligaties	106
23.5. Achtergestelde verplichtingen	106
23.6. Andere financiële verplichtingen	107
24. Voorzieningen	108
25. Andere verplichtingen	111
26. Reële waarde van financiële instrumenten	111
26.1. Waarderingsmethoden en input	111
26.2. Niet tegen reële waarde opgenomen financiële instrumenten	113
26.3. Tegen reële waarde opgenomen financiële instrumenten	115
27. Derivaten	119
Toelichtingen bij de geconsolideerde winst- en verliesrekening	121
28. Netto rentebaten	121
29. Baten uit dividenden	121
30. Nettobaten uit provisies en vergoedingen	122
31. Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	122
32. Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	123
33. Winsten en verliezen uit de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	123
34. Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa	124
35. Inkomsten en uitgaven van verzekerings- en herverzekeringscontracten	124
36. Ander exploitatieresultaat	125
37. Administratiekosten	125
38. Bijzondere waardeverminderingen	126
39. Winstbelastingen	128
Andere toelichtingen	129
40. Lease-overeenkomsten	129
41. Bezwaarde activa	130
42. Effectiseringbeleid	131
43. Buitenbalansverplichtingen	132
44. Voorwaardelijke verplichtingen	133
45. Gebeurtenissen na balansdatum	133

Verslag van de commissaris

Verslag van de commissaris aan de algemene vergadering van Argenta Bank- en Verzekeringsgroep nv over de geconsolideerde jaarrekening afgesloten op 31 december 2017

In het kader van de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van Argenta Bank-en Verzekeringsgroep NV (de “vennootschap”) en haar dochterondernemingen (samen “de groep”), leggen wij u ons commissarisverslag voor. Dit bevat ons verslag over de controle van de geconsolideerde jaarrekening alsook het verslag betreffende de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen. Deze verslagen zijn één en ondeelbaar.

Wij werden benoemd in onze hoedanigheid van commissaris door de algemene vergadering van 29 april 2016, overeenkomstig het voorstel van het bestuursorgaan uitgebracht en op voordracht van de ondernemingsraad. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die beraadslaagt over de geconsolideerde jaarrekening afgesloten op 31 december 2018. Wij hebben de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van Argenta Bank-en Verzekeringsgroep NV uitgevoerd gedurende 17 opeenvolgende boekjaren.

Verslag over de controle van de geconsolideerde jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de geconsolideerde jaarrekening van de groep, die de geconsolideerde balans (voor winstbestemming) op 31 december 2017 omvat, alsook de geconsolideerde winst- en verliesrekening, het geconsolideerde totaal resultaat, het geconsolideerde overzicht van wijzigingen in het eigen vermogen en het geconsolideerde kasstroomoverzicht over het boekjaar afgesloten op die datum en de toelichting, met de belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige informatieverzorging, waarvan het totaal van de geconsolideerde balans (voor winstbestemming) 44.068.268 (000) EUR bedraagt en waarvan het geconsolideerd overzicht van netto winst of verlies afsluit met een winst van het boekjaar van 193.446 (000) EUR.

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van het vermogen en van de financiële toestand van de groep op 31 december 2017 alsook van haar geconsolideerde resultaten en van haar geconsolideerde kasstromen voor het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de *International Financial Reporting Standards* (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Basis voor het oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (ISAs). Onze verantwoordelijkheden op grond van deze standaarden zijn verder beschreven in de sectie “Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening” van ons verslag. Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen. Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan voor de geconsolideerde jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met de *International Financial Reporting Standards* (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor het implementeren van de interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk

acht voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

Bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de groep om haar continuïteit te handhaven, alsook voor het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de groep te liquideren of om de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of geen ander realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de geconsolideerde jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISAs is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van deze geconsolideerde jaarrekening, beïnvloeden.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISAs, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. Wij voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de geconsolideerde jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de groep;
- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;
- het concluderen dat de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, en het concluderen, op basis van de verkregen controle-informatie, of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de groep om zijn continuïteit te handhaven. Indien wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de geconsolideerde jaarrekening, of, indien deze toelichtingen inadequaet zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot op de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de groep zijn continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de geconsolideerde jaarrekening, en van de vraag of de geconsolideerde jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld;
- het verkrijgen van voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de entiteiten of bedrijfsactiviteiten binnen de groep gericht op het tot uitdrukking brengen van een oordeel over de geconsolideerde jaarrekening. Wij zijn verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. Wij blijven ongedeeld verantwoordelijk voor ons oordeel.

Wij communiceren met het bestuursorgaan onder meer over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij identificeren gedurende onze controle.

Verslag betreffende de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening.

Verantwoordelijkheden van de commissaris

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm (Herzien in 2018) bij de internationale auditstandaarden (ISAs), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, na te gaan, alsook verslag over deze aangelegenheid uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening

Naar ons oordeel, na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, stemt dit jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening overeen met de geconsolideerde jaarrekening voor boekjaar afgesloten op 31 december 2017, enerzijds, en is dit jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening opgesteld overeenkomstig het artikel 119 van het Wetboek van vennootschappen, anderzijds.

In de context van onze controle van de geconsolideerde jaarrekening, zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, in het bijzonder op basis van de kennis verkregen tijdens de controle, of het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, dienen wij u geen afwijking van materieel belang te melden. Wij formuleren en zullen geen enkele vorm van assurance-conclusie formuleren omtrent het jaarverslag.

De niet-financiële informatie zoals omschreven in artikel 119, § 2 van het Wetboek van vennootschappen, werd opgenomen in een afzonderlijk verslag gevoegd bij het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening. Dit verslag van niet-financiële informatie bevat de door artikel 119, § 2 van het Wetboek van vennootschappen vereiste inlichtingen en is in overeenstemming met de geconsolideerde jaarrekening voor hetzelfde boekjaar. De vennootschap heeft zich bij het opstellen van deze niet-financiële informatie gebaseerd op het Global Reporting Initiative referentiemodel. Wij spreken ons evenwel niet uit over de vraag of deze niet-financiële informatie in alle van materieel belang zijnde opzichten is opgesteld in overeenstemming met het in het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening vermelde Global Reporting Initiative referentiemodel. Verder drukken wij geen enkele mate van zekerheid uit over individuele elementen opgenomen in deze niet-financiële informatie.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

- Er werden geen opdrachten verricht die door de wet als onverenigbaar met de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening beschouwd worden en ons bedrijfsrevisorenkantoor en, in voorkomend geval, ons netwerk, zijn in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de groep.
- De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening bedoeld in artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening.

Zaventem, 21 maart 2018

De commissaris

DELOITTE Bedrijfsrevisoren

BV o.v.v.e. CVBA

Vertegenwoordigd door Dirk Vlamincx

Geconsolideerde balans (voor winstbestemming)

Activa	Toelichting	31/12/2016	31/12/2017
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij (centrale) banken	11	919.220.829	1.082.339.452
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	12	9.322.870	11.472.666
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	13	1.838.776.145	2.157.057.436
Voor verkoop beschikbare financiële activa	14	10.697.092.080	10.818.154.521
Leningen en vorderingen	16	27.493.503.668	28.704.074.945
Leningen en vorderingen op kredietinstellingen		3.386.000	25.166.000
Leningen en vorderingen op andere klanten		27.490.117.668	28.678.908.945
Tot einde looptijd aangehouden financiële activa	15	614.660.002	651.172.929
Derivaten gebruikt ter afdekking	17	49.455.484	102.427.643
Cumulatieve waardeschommelingen van de afgedekte posities bij de afdekking van het renterisico	17	310.184.988	122.822.732
Materiële vaste activa	18	14.502.513	14.272.763
Gebouwen, terreinen, uitrusting		12.510.766	12.721.727
Vastgoedbeleggingen		1.991.747	1.551.036
Goodwill en andere immateriële activa	19	158.015.549	163.925.015
Goodwill		98.150.460	98.150.460
Andere immateriële activa		59.865.089	65.774.555
Belastingvorderingen	20	6.149.310	8.166.268
Actuele belastingvorderingen		1.386.286	8.111.725
Uitgestelde belastingvorderingen		4.763.024	54.543
Activa uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten	21	6.955.954	16.001.856
Andere activa	22	174.083.744	216.379.445
Activa aangehouden voor verkoop	18	17.709.200	0
Totaal activa		42.309.632.336	44.068.267.670

Verplichtingen en eigen vermogen			
Deposito's van centrale banken	11	0	0
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	12	4.434	3.408.123
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	13	1.839.774.645	2.157.057.436
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	23	34.338.350.794	35.743.060.891
Deposito's van kredietinstellingen		273.689.986	246.406.219
Deposito's van andere instellingen dan kredietinstellingen		31.548.613.376	32.348.444.684
In schuldbewijzen belichaamde schulden inclusief kasbons		1.209.485.536	1.911.606.586
Achtergestelde verplichtingen		660.464.000	596.596.220
Andere financiële verplichtingen		646.097.896	640.007.181
Derivaten gebruikt ter afdekking	17	557.592.276	384.310.450
Cumulatieve waardeschommelingen van de afgedekte posities bij de afdekking van het renterisico	17	0	0
Voorzieningen	24	12.050.566	4.817.537
Belastingverplichtingen	20	162.347.157	88.943.036
Actuele belastingvorderingen		17.777.256	1.376.128
Uitgestelde belastingvorderingen		144.569.901	87.566.909
Passiva uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten	21	2.593.229.768	2.699.732.551
Andere verplichtingen	25	208.085.710	229.252.193
Totaal verplichtingen		39.711.435.352	41.310.582.218
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	3	2.598.167.691	2.757.673.371
Eigen vermogen toewijsbaar aan de minderheidsbelangen	4	29.293	12.082
Totaal eigen vermogen en minderheidsbelang		2.598.196.984	2.757.685.453
Totaal verplichtingen, minderheidsbelang en eigen vermogen		42.309.632.336	44.068.267.670

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

	Toelichting	31/12/2016	31/12/2017
Financiële en exploitatiebaten en -lasten		686.916.886	627.470.356
Netto rentebaten	28	666.410.810	575.021.489
Rentebaten		1.053.001.389	953.654.296
Rentelasten		-386.590.579	-378.632.807
Baten uit dividenden	29	3.333.497	3.404.169
Netto baten uit provisies en vergoedingen	30	-41.664.437	-44.833.631
Baten uit provisies en vergoedingen		97.302.330	116.803.309
Lasten in verband met provisies en vergoedingen		-138.966.767	-161.636.940
Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	31	12.516.840	30.142.016
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	32	-7.331.988	-1.253.896
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	33	0	0
Winsten en verliezen uit de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	33	4.084.285	2.873.055
Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa	34	539.705	43.023
Netto technisch resultaat uit verzekeringscontracten	35	666.417	12.012.919
Inkomsten uit uitgegeven verzekeringscontracten		375.087.329	385.139.989
Uitgaven met betrekking tot verzekeringcontracten		-374.420.912	-373.127.069
Ander exploitatieresultaat	36	48.361.757	50.061.211
Baten uit exploitatie		50.240.247	52.060.430
Lasten uit exploitatie		-1.878.489	-1.999.219
Administratiekosten	37	-319.935.354	-348.988.064
Personeelsuitgaven		-71.339.284	-75.352.357
Algemene en administratieve uitgaven		-248.596.070	-273.635.706
Afschrijvingen		-27.901.341	-24.902.106
Materiële vaste activa	18	-6.239.733	-5.299.355
Vastgoedbeleggingen	18	-38.883	-35.783
Immateriële activa	19	-21.622.725	-19.566.968
Opname en terugname van voorzieningen	24	-1.643.778	9.337.951
Bijzondere waardeverminderingen	38	-753.756	6.121.295
Voor verkoop beschikbare financiële activa		4.212.714	-222.504
Leningen en vorderingen		-4.966.470	6.343.799
Goodwill		0	0
Resultaat op activa aangehouden voor verkoop	19	-3.710.057	565.005
Resultaat voor belastingen		332.972.600	269.604.438
Winstbelastingen	39	-86.624.091	-76.158.278
Nettoresultaat		246.348.508	193.446.160
Nettoresultaat toewijsbaar aan de aandeelhouders	4	246.347.347	193.445.301
Nettoresultaat minderheidsbelangen	4	1.161	858

Geconsolideerd totaal resultaat

Toelichting 'andere elementen van het totaalresultaat'	Toelichting	31/12/2016	31/12/2017
Nettoresultaat		246.348.508	193.446.160
Toewijsbaar aan de aandeelhouders		246.347.347	193.445.301
Minderheidsbelangen		1.161	858
Andere elementen van het totaalresultaat die later niet geherclassificeerd kunnen worden naar de winst- en verliesrekening			
Actuariële resultaten op de verplichtingen onder de toegezegde pensioenregeling		0	-1.415.782
Andere elementen van het totaalresultaat die later geherclassificeerd kunnen worden naar de winst- en verliesrekening			
Herwaardering tegen reële waarde		2.832.592	-15.561.960
Voor verkoop beschikbare financiële activa	3	-266.282	-68.892.008
Uitgestelde belastingen		3.098.874	53.330.048
Kasstroomafdekking		299.086	3.038.690
Reële waarde afdekkinginstrument	26	398.781	4.051.587
Uitgestelde belastingen		-99.695	-1.012.897
Totaal andere elementen van het totaalresultaat		3.131.678	-13.939.052
Totaalresultaat		249.480.186	179.507.107
Toewijsbaar aan de aandeelhouders		249.479.013	179.506.279
Minderheidsbelangen		1.172	828

Geconsolideerd overzicht van wijzigingen in het eigen vermogen

De wijziging van de reële waarde opgenomen met betrekking tot de "herwaarderingsreserve voor verkoop beschikbare financiële activa" omvat meerdere deelaspecten zoals de overboeking van een deel van deze reserve naar resultaat ten gevolge van verkopen, fair value hedge aanpassingen en een amortisatie van een bevroren herwaarderingsreserve naar aanleiding van een in 2011 geherclassificeerde MBS-portefeuille.

Bij de toelichtingen 3, 4 en 31 is er meer informatie te vinden over alle wijzigingen van de verschillende posten van het eigen vermogen.

	Gestort kapitaal	Uitgifte- premie	Herwaar- derings- reserve voor verkoop beschikbare financiële activa	Reserve verbonden aan de kasstroom- afdekking	Reserve pensioe- nen	Ingehouden winsten	Resultaten uit het lopende jaar	Eigen vermogen toewijsbaar aan de aan- deelhouders	Minder- heids- belang	Totaal eigen vermogen
Eigen vermogen 31 december 2015	631.469.800	230.876.339	299.481.543	-14.278.778	0	986.326.490	244.817.798	2.378.693.191	28.246	2.378.721.437
Kapitaalsverhoging	14.648.000	29.482.030	0	0	0	0	0	44.130.030	0	44.130.030
Winst(verlies)	0	0	0	0	0	0	246.347.347	246.347.347	1.161	246.348.508
Dividenden	0	0	0	0	0	-74.134.554	0	-74.134.554	0	-74.134.554
Wijziging herwaarde- ringsreserve voor verkoop beschikbare financiële activa										
- Wijziging reële waarde	0	0	-266.282	0	0	0	0	-266.282	-43	-266.325
- Wijziging uitgestelde belastingen	0	0	3.098.874	0	0	0	0	3.098.874	20	3.098.894
Kasstroomafdekking	0	0	0	299.086	0	0	0	299.086	0	299.086
Andere wijzigingen	0	0	0	0	0	0	0	0	-92	-92
Overdracht naar ingehouden winsten	0	0	0	0	0	244.817.798	-244.817.798	0	0	0
Eigen vermogen 31 december 2016	646.117.800	260.358.368	302.314.134	-13.979.693	0	1.157.009.734	246.347.347	2.598.167.691	29.293	2.598.196.984
Kapitaalsverhoging	17.276.100	38.577.531	0	0	0	0	0	55.853.631	0	55.853.631
Winst (verlies)	0	0	0	0	0	0	193.445.301	193.445.301	858	193.446.159
Dividenden	0	0	0	0	0	-75.854.229	0	-75.854.229	0	-75.854.229
Wijziging herwaarde- ringsreserve voor verkoop beschikbare financiële activa										
- Wijziging reële waarde	0	0	-68.891.871	0	0	0	0	-68.891.871	-137	-68.892.008
- Wijziging uitgestelde belastingen	0	0	53.329.933	0	0	0	0	53.329.933	115	53.330.048
Kasstroomafdekking	0	0	0	3.038.690	0	0	0	3.038.690	0	3.038.690
Andere wijzigingen	0	0	0	0	-1.415.774	0	0	-1.415.774	-18.047	-1.433.821
Overdracht naar ingehouden winsten	0	0	0	0	0	246.347.347	-246.347.347	0	0	0
Eigen vermogen 31 december 2017	663.393.900	298.935.899	286.752.196	-10.941.003	-1.415.774	1.327.502.852	193.445.301	2.757.673.372	12.082	2.757.685.454

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

Het geconsolideerd kasstroomoverzicht wordt volgens de indirecte methode opgesteld.

	31/12/2016	31/12/2017
Geldmiddelen en kasequivalenten aan het begin van de periode	617.398.984	922.606.830
Bedrijfsactiviteiten		
Nettoresultaat	246.348.508	193.446.160
Actuele en uitgestelde belastinglasten, opgenomen in de winst- en verliesrekening	86.624.091	76.158.278
Afschrijvingen	27.901.341	24.902.106
Netto voorzieningen (terugboekingen)	1.643.778	-9.337.951
Nettowinst (verlies) op de verkoop van beleggingen	-539.705	-43.023
Waardeverminderingen	4.463.813	-6.686.301
Wijzigingen activa/passiva in het kader van afdekkingsderivaten	12.254.768	-35.853.039
Andere aanpassingen (waaronder interestlasten financieringsactiviteiten)	21.026.103	23.095.837
Kasstroom uit exploitatiewinsten voor wijzigingen in bedrijfsactiva en verplichtingen	399.722.697	265.682.106
Wijzigingen in bedrijfsactiva (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten)		
Wijzigingen in leningen en vorderingen	-2.308.554.506	-1.182.447.478
Wijzigingen in voor verkoop beschikbare activa	233.857.784	-136.846.883
Wijzigingen in financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	19.469.754	-2.149.797
Wijzigingen in financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	-175.515.253	-318.281.291
Wijzigingen tot einde looptijd aangehouden activa	-22.492.978	-36.512.927
Wijzigingen in activa uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten	-32.274	-9.045.902
Wijzigingen in andere activa	46.411.648	-44.312.658
Wijzigingen in bedrijfsverplichtingen (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten)		
Wijzigingen in deposito's van centrale banken	0	0
Wijzigingen in deposito's van kredietinstellingen	-149.554.583	-27.283.767
Wijzigingen in deposito's van andere instellingen dan kredietinstellingen	2.069.948.898	793.740.594
Wijzigingen in schuldbewijzen belichaamde schulden	-156.397.562	-491.525.858
Wijzigingen in financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	-10.312.927	3.403.689
Wijziging in financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	169.662.253	317.282.791
Wijzigingen in passiva uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten	112.911.363	106.502.783
Wijzigingen in andere verplichtingen	2.915.070	-35.836.510
Wijzigingen in werkkapitaal, netto	-167.683.314	-1.063.313.237
Kasstroom uit de bedrijfsactiviteiten	399.722.697	265.682.085
Terug(betaalde) winstbelastingen	-101.983.827	-92.559.406
Netto kasstroom uit de bedrijfsactiviteiten	130.055.557	-890.190.537

	31/12/2016	31/12/2017
Investeringsactiviteiten		
(Contante betalingen om materiële activa te verwerven)	-6.077.389	-6.041.797
Contante ontvangsten uit de verkoop van materiële activa	1.997.663	1.134.572
Contante ontvangsten uit de verkoop van voor verkoop aangehouden activa	0	18.810.300
(Contante betalingen om immateriële activa te verwerven)	-28.403.623	-25.537.444
Contante ontvangsten uit de verkoop van immateriële activa	0	61.012
Wijzigingen met betrekking tot dochterondernemingen	0	0
Netto kasstroom uit investeringsactiviteiten	-32.483.349	-11.573.357
Financieringsactiviteiten		
(Betaalde dividenden)	-74.134.554	-75.854.229
Contante ontvangsten uit de uitgifte van achtergestelde verplichtingen	497.950.000	0
(Contante terugbetalingen van achtergestelde verplichtingen)	-239.455.253	-63.867.780
Contante ontvangsten uit de uitgifte van obligaties	0	1.213.080.000
(Contante terugbetalingen van obligaties)	0	-19.433.092
Betaalde rentelasten	-20.854.585	-23.116.015
Contante ontvangsten als gevolg van een kapitaalsverhoging	44.130.030	55.853.631
Netto kasstroom uit financieringsactiviteiten	207.635.638	1.086.662.515
Geldmiddelen en kasequivalenten aan het einde van de periode	922.606.830	1.107.505.451
Componenten van geldmiddelen en kasequivalenten		
Contanten	34.203.673	49.278.157
Kastegoeden gevolmachtigde agenten	12.479.557	12.623.026
Zichtrekeningen bij centrale banken	0	0
Monetaire reservetegoeden	832.289.847	949.284.468
Zichtrekeningen bij andere financiële instellingen	40.247.753	71.153.800
Overige voorschotten	3.386.000	25.166.000
Totaal geldmiddelen en kasequivalenten aan het einde van de periode	922.606.830	1.107.505.451
<i>Kasstromen uit de bedrijfsactiviteiten:</i>		
Ontvangen rentebaten	1.053.001.389	953.654.296
Ontvangen dividenden	3.333.497	3.404.169
Betaalde rentelasten	-365.735.994	-355.516.792
<i>Kasstromen uit de financieringsactiviteiten:</i>		
Betaalde rentelasten	-20.854.585	-23.116.015

Componenten van geldmiddelen en kasequivalenten

De contanten, kastegoeden gevolmachtigde agenten, monetaire reservetegoeden en zichtrekeningen bij centrale banken zijn terug te vinden onder de balanspost 'geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken' (zie toelichting 11).

Het bedrag van de "overige voorschotten" is terug te vinden bij de balanspost 'leningen en vorderingen op kredietinstellingen'. Het betreft hier betaalde (collateral) voorschotten aan financiële instellingen.

Kasstromen uit de bedrijfs- en financieringsactiviteiten

Bij toelichting 28 wordt meer informatie gegeven over de ontvangen en betaalde rente en bij toelichting 29 over de ontvangen dividenden.

Toelichtingen

1. Algemene informatie

Argenta Bank- en Verzekeringsgroep nv, afgekort BVg (hierna de *Vennootschap*) is opgericht in België naar Belgisch recht en heeft de rechtsvorm van een naamloze vennootschap. De Vennootschap werd opgericht voor een onbeperkte duur.

De statutaire zetel van de Vennootschap is gelegen te 2018 Antwerpen, Belgiëlei 49-53.

De *Vennootschap* heeft het statuut van een gemengde financiële holding en is een moederonderneming die geen gereguleerde onderneming is en die aan het hoofd staat van een financieel conglomeraat conform art. 3, 39° van de Bankwet.

BVg consolideert en staat in voor het gemeenschappelijke aansturen van zijn dochtervennootschappen Argenta Spaarbank, een Belgische kredietinstelling, en Argenta Assuranties, een Belgische verzekeringsonderneming (samen met hun dochtervennootschappen en bijkantoren hierna *Argenta* of *Argenta Groep*).

De Vennootschap is de beleidsholding van de Argenta Groep. Zijn operationele activiteiten omvatten Interne Audit, Compliance & Integriteit, Risk & Validatie, Juridische zaken, Organisatie & Talent, Operational Risk & Supervisory Office en Procurement & Facilities. Deze activiteiten zijn voor alle vennootschappen van de Argenta Groep centraal georganiseerd.

De Bankpool heeft Argenta Spaarbank als moederentiteit en heeft Argenta Asset Management als dochtervennootschap. Argenta Spaarbank heeft eveneens een bijkantoor in Nederland.

De Verzekeringspool bestaat uit Argenta Assuranties met een bijkantoor in Nederland.

Alle participaties binnen de Argenta Groep zijn (quasi) 100 %-participaties zodat geen (andere dan zuiver formele) minderheidsbelangen moeten worden gerapporteerd.

De Bankpool concentreert zich voornamelijk op de volgende activiteiten: enerzijds het aantrekken van gelden in de retailmarkt onder de vorm van spaar- en termijnrekeningen, zichtrekeningen en obligaties en anderzijds het herplaatsen van deze gelden in hypothecaire leningen.

Hiernaast werd er ook verder gewerkt aan de uitbouw van de kredietverlening aan lokale overheden. Deze activiteit zal helpen om de lokale verankering te verstevigen en de bestaande kennis en aanwezige infrastructuur te optimaliseren. Daarnaast is het een diversificatie van activa.

Een andere kernactiviteit betreft het aanbieden van deelbewijzen van collectieve beleggingsinstellingen.

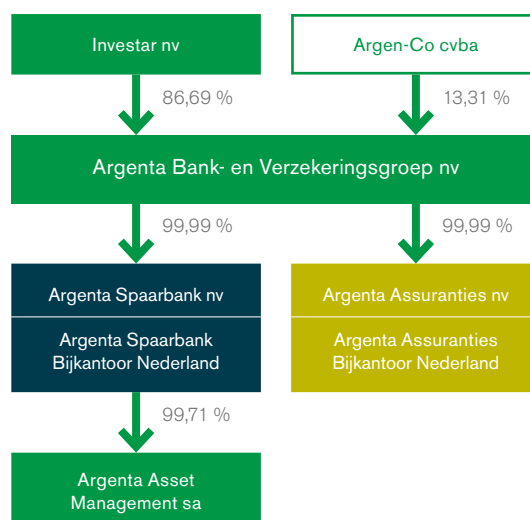
De activiteiten van de Verzekeringspool behelzen zowel de sector van de levensverzekeringen, waarin Argenta actief tak 21 en tak 23 producten verkoopt, als de sector van niet-leven of schade- en gezondheidsverzekeringen (in het bijzonder autoverzekeringen, burgerlijke aansprakelijkheid privé leven, brand- en hospitalisatieverzekering en rechtsbijstandverzekeringen).

De Verzekeringspool, de Bankpool en BVg worden hierna gezamenlijk de Argenta Groep genoemd.

De dochterondernemingen en bijkantoren van de Vennootschap

De onderstaande voorstelling geeft een schematisch overzicht van de globale structuur van de Argenta Groep en de operationele Bankpool en Verzekeringspool.

In de geconsolideerde Argenta Groep worden conform de IFRS-normen de onderstaande entiteiten opgenomen.

	%	31/12/2016	31/12/2017
Argenta Bank- en Verzekeringsgroep		consoliderende entiteit	consoliderende entiteit
Bankpool			
Argenta Spaarbank nv	99,99 %	volledige consolidatie	volledige consolidatie
Argenta Asset Management (AAM)	99,71 %	volledige consolidatie	volledige consolidatie
Green Apple bv (SPV)	0 %	volledige consolidatie	volledige consolidatie
Verzekeringspool			
Argenta Assuranties NV	99,99 %	volledige consolidatie	volledige consolidatie

Toelichting inzake het aantal personeelsleden

In het boekjaar 2017 bedroeg het gemiddeld aantal personeelsleden 948 bij de Vennootschap (893,2 in 2016). Een uitsplitsing van de personeelskosten van het boekjaar staat bij toelichting 37 (administratiekosten).

Ontwikkeling van de Vennootschap in 2017

Het balanstotaal van de Vennootschap is met 1,7 miljard (4,25%) gestegen van 42,3 miljard euro naar 44,1 miljard euro.

Deze evolutie is in hoofdzaak terug te vinden bij de leningen en vorderingen die toegestaan worden aan de klanten. Hier zien we immers een stijging van 4,32% of 1,2 miljard euro.

Op het passief zien we een stijging van de deposito's met 800 miljoen euro (2,54%) tot 32,3 miljard euro en van de "in schuldbewijzen belichaamde schulden inclusief kasbons" met 702 miljoen euro (58%). Deze stijging is te verklaren doordat onder deze laatste rubriek de A notes van de in oktober uitgegeven effectisering zijn opgenomen.

In een context van lage rentetarieven, stijgende economische groei en een blijvende regelgevende druk kan de Vennootschap goede resultaten voorleggen.

Het geconsolideerde resultaat (inclusief minderheidsbelangen) van de Vennootschap van het boekjaar bedroeg 193.446.160 per 31 december 2017 ten opzichte van 246.348.509 euro per 31 december 2016.

Het resultaat van de vennootschap wordt hierbij bepaald door het resultaat van de onderliggende bankpool en de verzekeringspool.

Evolutie bij de bankpool

Het geconsolideerde resultaat (exclusief minderheidsbelangen) van het boekjaar bedroeg 138.986.275 euro per 31 december 2017 ten opzichte van 190.010.420 euro per 31 december 2016.

De aan klanten verstrekte hypotheekleningen bedroeg 4,1 miljard euro in vergelijking met 6 miljard euro in 2016 waar nog een belangrijk volume aan herfinanciering gebeurde. De portefeuille kredieten groeide tot 27,6 miljard euro.

De eigen beleggingsportefeuille groeide in 2017 met 2,9% tot 7,9 miljard. De Vennootschap streeft in het beheer van haar beleggingsportefeuille een voorzichtig beleggingsbeleid na en de diversificatie met leningen aan lokale overheden en vastgoed werd intussen verder uitgebouwd.

De in voorgaande jaren gerealiseerde groei in traditionele spaarproducten vertraagde maar de groei in de pijler Beleggen versterkte door het gunstige en weinig volatiele beleggingsklimaat in 2017.

Dit alles leidt tot de volgende algemene vaststellingen:

- De gerapporteerde winst is gedaald maar blijft gezond rekening houdend met de lage rentevoeten en de verhoogde investering in digitalisering. De risico kost is gedaald en het fee inkomen stijgt. Het rendement op eigen vermogen bedraagt 7,5%.
- Door toevoeging van een groot deel van de winst aan de reserves blijft het eigen vermogen groeien en blijven de kapitaalratio's gezond.
- De liquiditeitsratio's blijven comfortabel.

Evolutie bij de verzekeringspool

Bij de verzekeringspool is het nettoresultaat geëvolueerd van 58.992.170 euro per 31 december 2016 naar 57.002.001 euro per 31 december 2017.

Dit op hoog niveau blijvend positief resultaat is de resultante van meerdere factoren waaronder een goed operationeel resultaat bij leven en niet-leven gecombineerd met een gezond gespreid beleggingsbeleid en -resultaat.

In het kader van dit beleggingsbeleid werden de voorbije jaren Nederlandse hypothecaire leningen met Nationale Hypotheek Garantie ('NHG') op de balans van de verzekeringspool genomen. In 2017 werd deze strategie verder gezet. Daarnaast omvatten de hypothecaire kredieten een afbouwende portefeuille van kredieten die verstrekt werden aan Belgische particulieren waarbij het risico per dossier daar ook beperkt is.

Het resultaat van 2017 liet de Verzekeringspool toe om het eigen vermogen, zowel voor niet-leven als voor leven, opnieuw te verhogen.

2. Grondslagen voor financiële verslaggeving

De Argenta Groep heeft zijn geconsolideerde cijfers opgesteld in overeenstemming met IFRS – met inbegrip van de *International Accounting Standards* (IAS) en Interpretaties – per 31 december 2017 zoals aanvaard door de Europese Unie.

De grondslagen voor financiële verslaggeving die verder niet specifiek vermeld worden in deze jaarrekening, stemmen overeen met IFRS zoals aanvaard door de Europese Unie.

Beoordelingen en belangrijke bronnen van schattingsonzekerheden

De opstelling van jaarrekeningen op basis van IFRS vereist een aantal schattingen. Verder werd het management van de Vennootschap gevraagd om zijn oordeel te geven tijdens het toepassingsproces van deze verslaggevingsgrondslagen. Werkelijke resultaten kunnen afwijken van deze schattingen en beoordelingen.

Schattingen vinden vooral plaats in de volgende gebieden:

- schatting van de realiseerbare waarde bij bijzondere waardeverminderingen;
- bepaling van de reële waarde van niet-genoteerde financiële instrumenten;
- bepaling van de verwachte gebruiksduur van materiële en immateriële activa;
- schatting van de toereikendheid van de verzekeringsverplichtingen op basis van beste schattingen en veronderstellingen, in contracten besloten opties en garanties en verwante beleggingen, waarbij gebruik wordt gemaakt van een verdiscontering die rekening houdt met de asset mix van de beleggingen;
- voorzieningen voor schadedossiers (inclusief IBNR (incurred but not reported) en schaderegelingskosten);
- schatting van de bestaande verplichtingen die voortvloeien uit gebeurtenissen in het verleden bij de opname van voorzieningen.

Beoordelingen vinden vooral plaats in de volgende gebieden:

- classificatie van financiële instrumenten;
- level hiërarchie toewijzing van financiële instrumenten;
- bestaan van actieve markten voor financiële instrumenten;
- bestaan van *loss events* en *impairment triggers*;
- actuariële aannames;
- bestaan van verplichtingen die voortvloeien uit gebeurtenissen uit het verleden (voorzieningen);
- bestaan van zeggenschap over vennootschappen.

Het management heeft onder meer geoordeeld dat de SPV Green Apple geconsolideerd moet worden en dat de overgedragen leningen dus op de balans van de Groep behouden blijven.

2.1. Wijzigingen in grondslagen voor financiële verslaggeving

De grondslagen voor financiële verslaggeving gebruikt bij de opstelling van deze geconsolideerde jaarrekening 2017, zijn consistent met de grondslagen die werden toegepast per 31 december 2016.

De volgende standaarden en interpretaties werden van toepassing tijdens het afgelopen boekjaar 2017:

- Jaarlijkse verbeteringen aan IFRS 2014-2016 cyclus: Wijzigingen aan IFRS 12 (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2017, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- Aanpassing van IAS 7 *Het kasstroomoverzicht – Initiatief rond informatieverschaffing* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2017)
- Aanpassing van IAS 12 *Winstbelastingen – Opname van uitgestelde belastingvorderingen voor niet-gerealiseerde verliezen* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2017)

De toepassing van deze nieuwe bepalingen had geen belangrijke weerslag op het eindresultaat over het boekjaar 2017 en het eigen vermogen van de Vennootschap, noch op de voorstelling van de jaarrekening.

Standaarden en interpretaties gepubliceerd, maar nog niet van toepassing voor het boekjaar beginnend op 1 januari 2017:

- Jaarlijkse verbeteringen aan IFRS 2014-2016 cyclus: Wijzigingen aan IFRS 1 en IAS 28 (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2018, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- IFRS 9 *Financiële Instrumenten en de daaropvolgende aanpassingen* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2018)
- IFRS 14 *Uitgestelde rekeningen in verband met prijsregulering* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2016, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- IFRS 15 *Opbrengsten uit contracten met klanten* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2018)
- IFRS 16 *Lease-overeenkomsten* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2019)
- IFRS 17 *Verzekeringscontracten* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2021, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- Aanpassing van IFRS 2 *Classificatie en waardering van op aandelen gebaseerde betalingen* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2018, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- Aanpassing van IFRS 4 *Toepassing van IFRS 9 Financiële instrumenten met IFRS 4 Verzekeringscontracten* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2018)
- Aanpassing van IFRS 9 *Vooruitbetalingseigenschappen met negatieve vergoeding* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2019, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- Aanpassing van IFRS 10 en IAS 28 *Verkoop of inbreng van activa tussen een investeerder en de geassocieerde deelneming of joint venture* (ingangsdatum voor onbepaalde duur uitgesteld, en daarom is ook de goedkeuring binnen de Europese Unie uitgesteld)
- Aanpassing van IAS 28 *Lange termijn investeringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2019, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- Aanpassing van IAS 40 *Overdracht van vastgoedbeleggingen* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2018, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- IFRIC 22 *Transacties in vreemde valuta en vooruitbetalingen* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2018, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- IFRIC 23 *Onzekerheid over inkomstenbelastingenbehandelingen* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2019, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- Aanpassing van IAS 19 Planwijzigingen, inperkingen en afwikkelingen (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2019, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)

De Vennootschap zal alle hiervoor vermelde normen, wijzigingen van normen en interpretaties toepassen vanaf hun inwerkingtreding en verwacht, behoudens bij de implementatie van IFRS 17 en IFRS 9, geen significante impact.

Voor IFRS 16 *Lease-overeenkomsten* werd in 2017 een project opgestart om het geheel inzichtelijk te maken bij de Argenta Groep. Mogelijke contracten die onder het toepassingsgebied van IFRS 16 vallen bij de Groep zijn bijvoorbeeld gehuurde gebouwen en autolease contracten.

De analyse voor IFRS 15 is in kaart gebracht en de eventuele aanpassingen zullen doorgevoerd worden.

Implementatie IFRS 9 norm

IFRS 9 "Financiële instrumenten" vervangt de IAS 39 norm en legt nieuwe verplichtingen op voor (a) de classificatie en waardering van financiële instrumenten, (b) de risico-inschatting en het aanleggen van waardeverminderingen en (c) aanpassingen op het gebied van hedge accounting.

De IFRS-norm is van toepassing vanaf 1 januari 2018 en de aanpassingen zullen in de beginbalans en het eigen vermogen per 1 januari 2018 verwerkt worden (zonder de opmaak van vergelijkende cijfers).

Classificatie en waardering

Om tot een juiste classificatie en waardering (Classification & Measurement) van financiële instrumenten te komen, worden de voorgeschreven twee stappen toegepast:

1. De BM (business model) test werd toegepast om te bepalen hoe een portefeuille van financiële instrumenten wordt beheerd in zijn geheel.
2. De SPPI (solely payments of principal and interest) testen werden uitgevoerd om de kenmerken van de contractuele kasstromen van financiële instrumenten te bepalen.

Heel dit proces om tot een correcte classificatie en waardering te komen, werd in de toepasselijke beleidsdocumenten beschreven.

Bijzondere waardeverminderingen

De belangrijkste wijziging van de IFRS 9 standaard heeft betrekking op het aanleggen van waardeverminderingen waarbij elke entiteit op basis van een drie "stage" benadering waardeverminderingen dient aan te leggen voor een verwacht kredietverlies of ECL (expected credit losses) daar waar IAS 39 nog een incurred loss model hanteerde.

Het ECL model is van toepassing op financiële activa opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs of reële waarde via "Other Comprehensive Income" ("FVOCI").

De bepaling van de ECL hangt hierbij ondermeer af van de omvang van de aanzienlijke stijging of "significant increase" van het kredietrisico sinds de eerste opname. Tijdens het implementatietraject werden de concepten en aannames bepaald, die essentieel zijn voor het nieuwe impairment model, zoals een definitie van aanzienlijke verslechtering.

De Vennootschap zal de drie fasen (stages) benadering van IFRS 9 toepassen voor de bepaling van de verwachte kredietverliezen:

Stage 1: voor presterende (performing) activa (toepassing van een 12 maanden ECL)

Het betreft financiële instrumenten waar geen aanzienlijke toename is van het kredietrisico sinds de eerste opname. Hiervoor wordt een voorziening voor verwachte kredietverliezen in verband met de kans op wanbetaling gedurende de komende 12 maanden aangelegd.

Stage 2: onder de maat presterende (underperforming) activa (toepassing levenslange ECL)

In het geval van een aanzienlijke toename van het kredietrisico sinds de eerste opname wordt er een voorziening aangelegd voor verwachte kredietverliezen over de verwachte levensduur (lifetime PD (probability of default)) van het financiële instrument.

Triggers om de financiële instrumenten in te delen in stage 2 zijn per activa categorie vastgesteld en zijn gebaseerd op zowel kwantitatieve als kwalitatieve elementen (bv periode van achterstand).

Stage 3: non-performing

Voor deze financiële activa worden individuele berekeningen gedaan.

Hedge accounting

Met betrekking tot hedge accounting blijft de Vennootschap (conform de voorziene accounting policy optie die voorzien is bij IFRS 9) de IAS 39 principes toepassen voor de "portfolio fair value hedge of interest rate risk" (macro hedge) en de IAS 39 principes voor de micro hedges.

Impact IFRS 9 bij de Vennootschap

Op basis van de gegevens per 31/12/2017 kunnen de volgende vaststellingen gedaan worden:

- (a) Een lager bedrag aan ongerealiseerde winsten zal worden opgenomen in de Other Comprehensive Income (OCI) in het eigen vermogen door de transfer van een deel van de AFS portefeuille naar de "amortised cost" classificatie.
- (b) Vermits per einde 2017 80% van deze latente waarden konden worden opgenomen in het nuttig eigen vermogen zal er een lager bedrag aan OCI worden opgenomen in het nuttig eigen vermogen.
- (c) Er is een aanzienlijke stijging van de impairments voor de retail kredieten ten gevolge van de wijziging van incurred methodologie naar expected methodologie. Dit zal bij de "initial application" per 01/01/2018 een daling van het eigen vermogen tot gevolg hebben. Doordat deze impairments echter voornamelijk betrekking hebben op kredieten die in de eigen vermogensberekening volgens de IRB methode¹ worden verwerkt, zal het zogenaamde IRB tekort verminderen (doordat er meer impairments zullen worden aangelegd) waardoor de impact van deze impairments op het nuttig eigen vermogen beperkt zal zijn.
- (d) Er worden impairments aangelegd voor de beleggingsportefeuille en non-retail kredietverlening. In het verleden werden hier geen impairments voor aangelegd vermits er zich nog nooit defaults hebben voorgedaan. Het overgrote deel van deze financiële instrumenten worden ook volgens de IRB benadering verwerkt in eigen vermogensberekening waardoor verwacht wordt dat de impact op het nuttig eigen vermogen beperkt zal zijn.

Op basis van de bovenstaande elementen zien we een daling van de Common Equity Tier 1 eigen vermogen ratio's tussen de 25 en 35 basispunten en dit in hoofdzaak ten gevolge van de daling in de lijn "Other Comprehensive Income" (bestaande uit latente meer- of minderwaarden van de "voor verkoop beschikbare" activa) in het nuttig eigen vermogen. Dat zal deels gecompenseerd worden door de vermelde daling van het IRB tekort.

Bij de verzekeringsspool is de impact op het nuttig eigen vermogen nog beperkter doordat er in Sovency II reeds rekening gehouden wordt met de latente waarden van alle financiële instrumenten zodat er geen impact is ten gevolge van een andere classificatie en measurement van deze instrumenten.

In verhouding is er bij de verzekeringsspool een grotere verschuiving van de effecten opgenomen in de "voor verkoop beschikbare" portefeuille naar een Hold to Collect portefeuille met een "amortised cost" verwerking. In totaliteit zal de lijn "Other Comprehensive income" in het eigen vermogen op het BVg full IFRS niveau dan ook met meer dan de helft dalen.

IFRS 17 Verzekeringscontracten

In het najaar van 2017 is er een analyse uitgevoerd voor de nieuwe IFRS 17 norm die betrekking heeft op de manier van waarderen van verzekeringverplichtingen. In 2018 zal er gestart worden met een implementatieproject.

Het feit dat IFRS 9 en IFRS 17 niet op dezelfde datum in voege gaan, heeft gevolgen voor de opstelling van de IFRS balans en de P&L van de overkoepelende gemengde financiële holding BVg. Om het geheel zo transparant mogelijk te houden werd er beslist om IFRS 9 ook volledig toe te passen voor de verzekeraar.

¹ De Vennootschap berekent de eigen vermogensvereiste van bepaalde categorieën van exposures volgens de Basel IRB (interne rating based) methode. Wanneer men deze werkwijze kan toepassen, dient men het verschil tussen de "volgens de IRB methode berekende Expected Losses" en de effectief in de balans en P&L aangelegde impairments – indien het een tekort is - af te trekken van het nuttig eigen vermogen.

2.2. Grondslagen voor financiële verslaggeving - waarderingsregels

Consolidatieprincipes

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de jaarrekeningen van de Vennootschap en zijn dochtervennootschappen (hierna de **Dochtervennootschappen**) begrepen. Dochtervennootschappen zijn die vennootschappen waarin de Vennootschap, direct of indirect, het financiële en operationele beleid kan sturen met de bedoeling om voordelen uit deze activiteiten te verwerven (hierna omschreven als **Zeggenschap**).

Dochtervennootschappen worden geconsolideerd vanaf de datum waarop de effectieve zeggenschap aan de Vennootschap wordt overgedragen en worden van consolidatie uitgesloten vanaf de datum waarop een einde komt aan die Zeggenschap.

De Dochtervennootschappen worden geconsolideerd via de methode van integrale consolidatie.

Deze methode houdt in dat de aandelen van de Dochtervennootschap, in het bezit van de Vennootschap, in de balans van de Vennootschap worden vervangen door de activa en de passiva van deze Dochtervennootschap.

Intercompanytransacties, saldi en resultaten uit transacties tussen vennootschappen van de Argenta Groep worden geëlimineerd.

Minderheidsbelangen in de nettoactiva en resultaten van de geconsolideerde Dochtervennootschappen worden in de balans en de winst- en verliesrekening afzonderlijk weergegeven.

Deze minderheidsbelangen worden gewaardeerd tegen de reële waarde van de nettoactiva op de datum van verwerving. Na de datum van verwerving omvatten zij het op de datum van verwerving berekende bedrag en het minderheidsaandeel in de eigenvermogensmutaties sinds de datum van verwerving.

Vooraleer over te gaan tot de consolidatie van de individuele jaarrekeningen, werden de regels betreffende de waardering van de activa- en passivabestanden geharmoniseerd in functie van de waarderingsregels die gelden voor de Vennootschap.

Vermits alle vennootschappen die in de geconsolideerde jaarrekening van de Vennootschap zijn opgenomen het boekjaar afsluiten op 31 december van ieder kalenderjaar, wordt 31 december van ieder kalenderjaar ook als afsluitingsdatum voor de consolidatie genomen.

Operationele segmenten

Operationele segmenten worden geïdentificeerd op basis van bestaande rapporteringen. Deze segmentering sluit hierbij aan op de interne rapportering en de in het verleden gehanteerde segmentering.

Vreemde valuta

De geconsolideerde jaarrekening is uitgedrukt in euro, de functionele munt van alle entiteiten van de Argenta Groep. Transacties in vreemde valuta worden geboekt tegen de wisselkoers op de datum van de transactie.

Op balansdatum worden de uitstaande saldi weergegeven in vreemde valuta, omgerekend tegen de slotkoers voor monetaire posten.

De niet-monetaire posten, die tegen historische kostprijs worden weergegeven, worden omgerekend op basis van de historische wisselkoers op transactiedatum.

Niet-monetaire posten, die tegen reële waarde worden weergegeven, worden omgerekend op basis van de wisselkoers op de datum waarop de reële waarde werd bepaald.

Transactiedatum en afwikkelingsdatum

Een financieel actief of financieel passief wordt in de balans opgenomen op het moment dat een contract voor het instrument afgesloten wordt.

Aan- en verkopen van alle financiële activa die volgens standaard marktconventies worden afgewikkeld (contantverrichtingen), worden bij de Vennootschap in de balans verwerkt op de afwikkelingsdatum.

Saldering

Financiële activa en verplichtingen worden gesaldeerd en het nettobedrag wordt in de balans opgenomen wanneer (a) er een in rechte afdwingbaar recht is om de opgenomen bedragen te salderen en (b) er het voornemen is om de verplichting op nettobasis af te wikkelen of om de vordering te realiseren op hetzelfde moment dat de verplichting wordt afgewikkeld.

Activa worden opgenomen na aftrek van (in voorkomende gevallen) bijzondere waardeverminderingen.

Financiële activa en verplichtingen

Alle financiële activa en verplichtingen – inclusief afgeleide financiële instrumenten – worden opgenomen volgens de in IFRS voorziene classificaties. Elke classificatie heeft hierbij een eigen specifieke waardering.

Voor financiële activa is de volgende classificatie aanwezig, namelijk

-
- a. Leningen en vorderingen;
 - b. Tot einde looptijd aangehouden financiële activa;
 - c. Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening;
 - d. Financiële activa beschikbaar voor verkoop.

- Leningen en vorderingen: alle niet-afgeleide financiële activa met vaste of bepaalde betalingen die niet genoteerd zijn in een actieve markt.

Zij worden bij verwerving gewaardeerd tegen reële waarde (inclusief transactiekosten) en dan gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs met behulp van de effectieve rentemethode, waarbij de periodieke amortisatie in de winst- en verliesrekening wordt verwerkt.

Indien nodig worden bijzondere waardeverminderingen aangelegd.

- Tot einde looptijd aangehouden financiële activa: alle niet-afgeleide financiële activa met een vaste eindvervaldag en vaste of bepaalde betalingen waarvan de Vennootschap zich stellig voorneemt en in staat is deze aan te houden tot het einde van de looptijd.

Zij worden bij verwerving gewaardeerd tegen reële waarde (inclusief transactiekosten) en dan gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs met behulp van de effectieve rentemethode, waarbij de periodieke amortisatie in de winst- en verliesrekening wordt verwerkt.

Indien nodig worden bijzondere waardeverminderingen aangelegd.

- Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening omvatten:
 - financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden, inclusief derivaten die niet als effectieve afdekkingsinstrumenten werden aangeduid;
 - financiële activa die vanaf verwerving of eerste toepassing van IFRS werden aangemerkt als aangehouden tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening.

Zij worden bij verwerving gewaardeerd tegen reële waarde (exclusief transactiekosten) en dan gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening.

Alle derivaten met een positieve reële waarde worden bij de Vennootschap beschouwd als activa gehouden voor handelsdoeleinden, tenzij ze aangeduid werden als effectieve afdekkinginstrumenten.

- Financiële activa beschikbaar voor verkoop: alle niet-afgeleide financiële activa die niet worden geclassificeerd als (a) leningen en vorderingen, (b) tot einde looptijd aangehouden activa, of (c) financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening.

Deze activa worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij alle schommelingen van de reële waarde opgenomen worden op een aparte lijn van het eigen vermogen tot realisatie van de activa of tot het moment dat zich een bijzondere waardevermindering voordoet. In dat geval worden de cumulatieve herwaarderingsresultaten overgeboekt van het eigen vermogen naar het resultaat van het boekjaar.

Voor de beleggingen in andere dan eigenvermogensinstrumenten wordt het verschil tussen de verwervingsprijs (inclusief transactiekosten) en de terugbetalingswaarde op basis van de effectieve rentemethode pro rata temporis over de resterende looptijd van de effecten in resultaat genomen als bestanddeel van de renteopbrengst van deze effecten.

De schommelingen van de reële waarde van deze effecten, die op een aparte lijn van het eigen vermogen worden opgenomen, worden gerealiseerd door de wijziging te berekenen tussen (a) hun verwervingsprijs (inclusief transactiekosten), vermeerderd of verminderd met het gedeelte van het bovenvermelde verschil dat in resultaat wordt genomen en (b) de reële waarde.

Voor financiële verplichtingen is de volgende classificatie aanwezig, namelijk (a) Financiële verplichtingen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening en (b) Overige financiële verplichtingen.

Deze IFRS-indeling bepaalt de waardering en de opname van de resultaten als volgt:

- Financiële verplichtingen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening omvatten:
 - financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden, inclusief derivaten die niet als effectieve afdekkinginstrumenten werden aangeduid;
 - financiële verplichtingen die vanaf verwerving of eerste toepassing van IFRS werden beschouwd als aangehouden tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening.

Zij worden bij verwerving gewaardeerd tegen reële waarde (exclusief transactiekosten) en dan gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening.

Alle derivaten met een negatieve reële waarde worden bij de Vennootschap beschouwd als verplichtingen gehouden voor handelsdoeleinden, tenzij ze aangeduid werden als effectieve afdekkinginstrumenten.

- Overige financiële verplichtingen: dit zijn alle andere niet-afgeleide financiële verplichtingen die niet onder de vorige categorie vallen.

Zij worden bij verwerving gewaardeerd tegen reële waarde (inclusief transactiekosten) en dan gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs met behulp van de effectieve rentemethode, waarbij de periodieke amortisatie in de winst- en verliesrekening wordt verwerkt.

Baten en lasten voortvloeiend uit financiële instrumenten gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs en van vastrentende effecten geclassificeerd in 'voor verkoop beschikbare financiële activa' worden verantwoord in de resultatenrekening op basis van de effectieve rentemethode.

De effectieve rentevoet is de rentevoet die de geschatte toekomstige kasstromen (met inbegrip van betaalde en ontvangen provisies en vergoedingen die integraal deel uitmaken van de effectieve rentevoet, en ook transactiekosten en alle overige premies en kortingen) tijdens de verwachte looptijd van het schuldinstrument of, indien meer geschikt, over een kortere looptijd, nauwkeurig verdisconteert om tot de nettoboekwaarde van het actief of de verplichting op de balans te komen.

De methode gebruikt om dienstgerelateerde commissiebatens en -lasten te verantwoorden, hangt af van de aard van de dienst. Commissies die behandeld worden als een bijkomend onderdeel van de rente worden opgenomen in de effectieve rentevoet en verantwoord onder de netto rentebaten. Betaalde en ontvangen commissies waarvan de onderliggende transactie wordt voltooid, worden verantwoord bij de commissiebatens en -lasten.

Geldmiddelen en kasequivalenten

De 'geldmiddelen en kasequivalenten', zoals gebruikt bij het kasstroomoverzicht, omvatten liquide middelen, vrij beschikbare tegoeden bij centrale banken en andere niet-afgeleide financiële activa met een looptijd korter dan of gelijk aan drie maanden vanaf de datum van verwerving.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa

Alle materiële vaste activa worden opgenomen tegen kostprijs (zijnde de aanschaffingswaarde inclusief direct toewijsbare kosten van aanschaffing), verminderd met cumulatieve afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen.

De afschrijvingspercentages zijn bepaald op basis van de verwachte economische levensduur en worden toegepast zodra de activa gebruiksklaar zijn.

Bij verkoop van materiële vaste activa worden gerealiseerde winsten of verliezen onmiddellijk in het resultaat van het boekjaar opgenomen.

Vastgoedbeleggingen

Een vastgoedbelegging is vastgoed dat wordt aangehouden om huuropbrengsten of een waardeinstijging of beide te realiseren. De waarderingsregels van materiële vaste activa worden ook toegepast voor de vastgoedbeleggingen (toepassing kostprijsmodel).

Specifieke waarderingsregels

Terreinen en gebouwen

De aankoopprijs en aankoopkosten van gronden worden niet afgeschreven, noch bij een onbebouwd, noch bij een bebouwd perceel.

Bij de aankoop van een bebouwd onroerend goed wordt de waarde van de grond en van het gebouw bepaald en worden de transactiekosten proportioneel verdeeld over de grond en het gebouw.

De gebouwwaarde wordt afgeschreven over de geschatte gebruiksduur van de gebouwen, d.w.z. aan 3 % per jaar op pro rata basis.

De aankoopprijs en aankoopkosten van verbouwkosten worden aan 10 % per jaar afgeschreven op pro rata basis.

De aankoopprijs en aankoopkosten van de inrichting van gehuurde gebouwen worden afgeschreven over de duur van het huurcontract.

IT-materiaal

De aankoopprijs en aankoopkosten van hardware worden aan 33,33 % per jaar afgeschreven op pro rata basis.

Ander materiaal (met inbegrip van rollend materieel)

De aankoopprijs en aankoopkosten van meubilair en materieel worden aan 10 % per jaar afgeschreven op pro rata basis.

De aankoopprijs en aankoopkosten van rollend materieel worden aan 25 % per jaar afgeschreven op pro rata basis.

Goodwill en immateriële activa

Goodwill

Goodwill wordt beschouwd als het deel van de aanschaffingskosten in een bedrijfscombinatie, bovenop de reële waarde van de aangekochte identificeerbare activa, verplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen, zoals bepaald op de datum van de aankoop.

Het wordt opgenomen als een immaterieel vast actief en gewaardeerd tegen kostprijs min eventuele bijzondere waardeverminderingen. Goodwill wordt niet afgeschreven, maar wordt minstens jaarlijks getest op bijzondere waardeverminderingen.

Immateriële activa

Een immaterieel actief is een identificeerbaar niet-monetair actief zonder fysieke vorm. Het wordt opgenomen tegen kostprijs als het toekomstige economische voordelen zal opleveren en de kostprijs van het actief betrouwbaar kan worden bepaald.

Verworven software wordt - als de voorwaarden tot activering zijn vervuld - aan aanschaffingswaarde opgenomen onder de immateriële activa. De aankoopprijs en aankoopkosten worden, vanaf het moment dat de software beschikbaar is voor gebruik, lineair afgeschreven.

De aankoopprijs en aankoopkosten van verworven software worden aan 20 % per jaar afgeschreven op pro rata basis.

Andere immateriële activa worden aan 10 % per jaar afgeschreven.

Bijzondere waardeverminderingen

De Vennootschap onderzoekt al zijn activa op elke balansdatum op indicatoren die aanleiding kunnen geven tot een bijzondere waardevermindering.

De boekwaarde van activa die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan, wordt verlaagd tot hun geschatte realiseerbare waarde en het bedrag van de wijziging van de lopende verslagperiode wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Als in een volgende periode het bedrag van de bijzondere waardeverminderingen op activa andere dan goodwill of voor verkoop beschikbare eigenvermogensinstrumenten als gevolg van een gebeurtenis die zich voordoet na de waardevermindering daalt, dan wordt het bedrag tegen geboekt via de winst- en verliesrekening.

Financiële activa

Voor een actief (of voor een groep van financiële activa) zal een op individuele basis bepaalde bijzondere waardevermindering worden aangelegd wanneer er (1) objectieve aanwijzingen zijn als gevolg van een of meer

gebeurtenissen die zich hebben afgespeeld na de eerste opname van het actief en (2) deze tot verlies leidende gebeurtenis(sen) een effect heeft (hebben) op de geschatte toekomstige kasstromen uit het financiële actief dat betrouwbaar kan worden geschat.

Afhankelijk van het soort financieel actief kan de realiseerbare waarde als volgt worden geschat:

- de reële waarde door middel van een waarneembare marktprijs;
- de contante waarde van verwachte toekomstige kasstromen verdisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rentevoet van het financieel actief;
- op basis van de reële waarde van verkregen zekerheden.

Beleggingen in eigenvermogensinstrumenten

Een aanzienlijke of langdurige daling van de reële waarde van een belegging in een eigen-vermogensinstrument beneden de kostprijs vormt een objectieve aanwijzing voor een bijzondere waardevermindering.

Deze situatie zal elke keer individueel worden beoordeeld, maar als er geen bijkomende beoordelingselementen aanwezig zijn, beschouwt de Vennootschap een onafgebroken duur van 24 maanden als langdurig en een daling van minstens 30 % als aanzienlijk.

Indien aan één van de criteria is voldaan, zal er overgegaan worden tot een kwantitatieve en kwalitatieve analyse van de betrokken positie om te oordelen of er een duurzame waardevermindering aanwezig is.

In de winst- en verliesrekening opgenomen bijzondere waardeverminderingverliezen op een belegging in een eigenvermogensinstrument dat wordt geclassificeerd als beschikbaar voor verkoop, kunnen niet via de winst- en verliesrekening worden teruggenomen.

Beleggingen in andere dan eigenvermogensinstrumenten

Er worden bijzondere waardeverminderingen toegepast in geval van duurzame minderwaarde of waardeverlies te wijten aan financiële moeilijkheden van de debiteur.

De activa krijgen hierbij de status 'default' als de achterstand (in rente en/of kapitaal) 90 dagen bedraagt of de terugbetaling onwaarschijnlijk is.

Objectieve indicatoren die de Vennootschap gebruikt om het aanleggen van een voorziening af te wegen omvatten onder meer significante financiële moeilijkheden van de emittent/debiteur, achterstallige betalingen, de waarschijnlijkheid dat de emittent/debiteur een faillissement of financiële herstructurering boven het hoofd hangt, heronderhandeling van de voorwaarden van het actief door financiële moeilijkheden van de emittent/debiteur inclusief eventuele toegevingen, het verdwijnen van een actieve markt voor een financieel actief als gevolg van financiële moeilijkheden, wijziging van de kredietrating en waarneembare data die de toekomstige cashflows van een financieel actief negatief zullen beïnvloeden.

Bij evolutie naar de status default zal geval per geval beoordeeld worden of een waardevermindering moet worden aangelegd. Een waardevermindering zal overwogen worden als uit de objectieve gegevens blijkt dat een of meer gebeurtenissen waarschijnlijk de toekomstige cashflows van een financieel actief negatief zullen beïnvloeden.

Hierbij houdt men naast bovenstaande indicatoren onder andere ook rekening met andere marktinformatie over de liquiditeit en solvabiliteit van de emittent/debiteur en trends voor gelijkaardige financiële activa; en lokale economische trends en voorwaarden.

- **Voor verkoop beschikbare financiële activa**

Als een daling van de reële waarde van een voor verkoop beschikbaar financieel actief direct in het eigen vermogen is opgenomen en er objectieve aanwijzingen zijn dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, wordt het cumulatieve verlies dat direct in het eigen vermogen was

opgenomen, overgeboekt van het eigen vermogen naar de winst- en verliesrekening, ondanks het feit dat het financieel actief niet van de balans is verwijderd.

Het bedrag van het cumulatieve verlies dat van het eigen vermogen naar de winst- en verliesrekening wordt overgeboekt, is gelijk aan het verschil tussen de verwervingsprijs (na aftrek van eventuele aflossingen op de hoofdsom en amortisatie) en de actuele reële waarde, verminderd met eventuele eerder in de winst- en verliesrekening opgenomen waardeverminderingverliezen op dat actief.

Als de reële waarde van een voor verkoop beschikbaar schuldbewijs in een volgende periode stijgt en de stijging objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van het bijzondere waardeverminderingverlies in de winst- en verliesrekening, moet het bijzondere waardeverminderingverlies worden teruggenomen, waarbij het bedrag van de terugname in de winst- en verliesrekening wordt opgenomen.

- **Leningen en vorderingen – individuele waardeverminderingen**

- *Specifieke waarderingsregels voor hypotheekleningen, investeringskredieten, verkopen en leningen op afbetaling*

De status default wordt toegekend wanneer ofwel de betaalachterstand groter is dan de som van drie mensualiteiten of, bij een andere terugbetalingsfrequentie, vanaf wanneer er betalingsachterstand is van meer dan 3 maanden, zowel in kapitaal als in interest. Dit geldt ook voor een nog openstaande vordering op eindvervaldag groter dan 25 euro ofwel als op basis van indicatoren blijkt dat de vordering mogelijk geheel of gedeeltelijk oninbaar is (*unlikely to pay*).

De lijst van de hypotheekleningen, investeringskredieten, verkopen en leningen op afbetaling met status default wordt maandelijks opgemaakt.

Voor alle hypotheekleningen, investeringskredieten, verkopen en leningen op afbetaling met status default wordt de noodzakelijke informatie voor waardering verzameld. Het nog openstaande gedeelte wordt verminderd met de gedwongen verkoopwaarde van het hypotheekpand bij hypotheekleningen en/of de gedwongen verkoopwaarde van roerende goederen, onder andere in pand gegeven effecten, rekeningen, levensverzekeringen (tak 23) en fondsen.

Voor de in Nederland verstrekte hypotheekleningen wordt bij de berekening van de waardering het volgende in rekening gebracht: de gedwongen verkoopwaarde van het hypotheekpand, de afkoopwaarde van de levensverzekering, de waarde van de beleggersrekening, de totale waarde per einde maand van het bouwdepot, de totale waarde per einde maand van het spaardepot.

Als een in Nederland verstrekte hypotheeklening is afgesloten met een NHG, houdt men bij de berekening van de waardering van deze lening rekening met de annuïtaire daling van de NHG. Als de waardering zoals hierboven beschreven leidt tot een resterende schuld, zal een bijzondere waardevermindering worden geboekt ten bedrage van de resterende schuld.

Als de in Nederland verstrekte hypotheeklening NHG geniet, zal de waardevermindering maximum het bedrag van de annuïtaire daling van de garantiebedragen.

Alle hypotheekleningen, investeringskredieten, verkopen en leningen op afbetaling met status default worden elke maand volledig automatisch gewaardeerd. Dit kan aanleiding geven tot een waardecorrectie in min of in meer.

Alle ten laste gelegde interesten, boetes en kosten worden in het resultaat opgenomen, aangezien de individuele waardecorrectie hier rekening mee houdt.

Als vastgesteld wordt dat de hypotheeklening, het investeringskrediet of de verkoop of lening op afbetaling oninbaar is, wordt de bijzondere waardevermindering besteed.

Een lening is oninbaar als aan de volgende voorwaarden is voldaan: (a) alle mogelijke procedures werden gevoerd en/of de procedurekosten die moeten gemaakt worden, wegen niet op tegen de eventuele baten die kunnen gerecupereerd worden, alle waarborgen werden uitgewonnen en/of de procedurekosten tot uitwinning van de waarborg zijn in disproportie tot de mogelijke baten; (b) op basis van de beschikbare gegevens zijn er geen verhaalmogelijkheden meer ten opzichte van de kredietnemers en wordt geen grotere recuperatie meer verwacht in de toekomst; (c) na uitwinning van de waarborgen, garanderen de inkomende betalingen (zowel betalingsregelingen en/of stortingen uit loonoverdracht of andere beslagen) geen volledige terugbetaling van de schuldvordering op korte termijn (< 1 jaar).

De bovenstaande regels moeten niet cumulatief voldaan zijn, maar kunnen elk op zich een motivatie zijn om de lening als oninbaar te beschouwen.

- *Specifieke waarderingsregels voor niet-hypothecaire kredietopeningen en debetstanden op giro, golden, internet en makelaarsrekeningen.*

Niet-hypothecaire kredietopeningen en debetstanden op rekeningen in default zijn ofwel vorderingen waar er een ononderbroken overschrijding is gedurende drie maanden ofwel vorderingen waarvan op basis van indicatoren blijkt dat de vordering mogelijk geheel of gedeeltelijk oninbaar is (*unlikely to pay*).

De indicatoren die aanleiding kunnen geven tot een status default zijn dezelfde als bij de hypotheekleningen, investeringskredieten, verkopen op afbetaling en leningen op afbetaling.

De bepalingen met betrekking tot de waardering, het aanleggen van bijzondere waardeverminderingen, de periodiciteit, opname in winst- en verliesrekening van interesten, boeten en kosten, en de besteding zijn dezelfde bij hypotheekleningen, investeringskredieten, verkopen op afbetaling en leningen op afbetaling.

- **Leningen en vorderingen – collectieve waardeverminderingen**

Naast de individuele bijzondere waardeverminderingen worden er ook collectieve op portefeuillebasis gebaseerde waardeverminderingen in de vorm van een IBNR-voorziening (*incurred but not reported*) aangelegd.

Een 'bestaande maar niet gerapporteerde' waardevermindering op leningen wordt verantwoord voor de hypothecaire vorderingen zonder default status en waarvoor geen bijzondere waardeverminderingen zijn aangelegd op individuele basis (*performing loans*).

Deze collectieve beoordeling van bijzondere waardeverminderingen bevat de toepassing van een *loss confirmation period*.

Deze *loss confirmation period* staat voor een tijdsinterval (in maanden uitgedrukt) tussen het moment dat de gebeurtenis die de oorzaak is van de bijzondere waardevermindering zich voorgedaan heeft (i.e. een *loss event*) en het moment dat deze geïdentificeerd wordt in de kredietrisicosystemen van de entiteit.

De toepassing van de *loss confirmation period* zorgt er zo voor dat bijzondere waardeverminderingen die zich al wel hebben voorgedaan maar nog niet als dusdanig zijn geïdentificeerd, ook worden meegenomen in de aangelegde waardeverminderingen.

De *loss confirmation period* wordt permanent geëvalueerd en kan gewijzigd worden in functie van marktevoluties (onder meer huizenprijzen, transacties, fiscaliteit), portfoliokarakteristieken en macro-economische indicatoren (onder meer werkloosheid, BNP-groei, schuldgraad, echtscheidingen).

De IBNR wordt berekend en aangelegd voor alle *retail*kredietportefeuilles op basis van aangepaste IRB-modellen die gebruikt worden voor het bepalen van de minimale prudentiële kapitaalvereisten. Deze aanpassingen betreffen essentieel de introductie van de vermelde *loss confirmation period* en een conjuncturele aanpassing die rekening houdt met de actuele verliezen op de portefeuille in plaats van de gemiddelde historische verliezen. De *loss confirmation period* bedraagt hierbij minimaal 3 maanden voor de verschillende risicoklassen.

Naast de IBNR-voorziening wordt er ten slotte ook een waardevermindering voor collectief beoordeelde financiële activa aangelegd. Deze op portefeuillebasis aangelegde waardevermindering wordt alleen aangelegd voor een MBS-portefeuille die onder de leningen en vorderingen geïnclassificeerd zijn.

Overige activa

Voor niet-financiële activa wordt de realiseerbare waarde bepaald als de hoogste van enerzijds de reële waarde verminderd met verkoopkosten en anderzijds de bedrijfswaarde.

De reële waarde verminderd met verkoopkosten is het bedrag dat kan worden verkregen door de verkoop van een actief in een marktconforme (*at arm's length*) transactie tussen bewuste, bereidwillige partijen, na aftrek van verkoopkosten.

De bedrijfswaarde is de contante waarde van geschatte toekomstige kasstromen waarvan verwacht wordt dat ze zal voortvloeien uit het voortgezette gebruik van een actief en uit zijn vervreemding aan het einde van zijn gebruiksduur.

Jaarlijkse impairment test goodwill

Goodwill wordt minstens jaarlijks getest op bijzondere waardeverminderingen. Die worden aangelegd als de boekwaarde van de kasstroomgenererende eenheid waartoe de goodwill behoort, hoger is dan zijn realiseerbare waarde. Bijzondere waardeverminderingen op goodwill kunnen niet worden teruggenomen.

Derivaten

Derivaten zijn financiële instrumenten zoals swaps, termijncontracten en opties. Een dergelijk financieel instrument heeft een waarde die wijzigt als gevolg van veranderingen in onderliggende variabelen, vergt weinig of geen netto aanvangsinvestering en wordt op een tijdstip in de toekomst afgewikkeld. Zij worden geïnclassificeerd als derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden, tenzij ze aangeduid werden als effectieve afdekkingsderivaten.

De Bankpool maakt gebruik van afdekkingstransacties (effectieve afdekkingsderivaten) als aan alle daartoe vereiste voorwaarden is voldaan (volgens de vereisten van afdekkingstransacties van IAS 39 zoals goedgekeurd door de EU).

Die voorwaarden zijn: de aanwezigheid van formele documentatie van de afdekkingsrelatie aan het begin van de afdekking, de verwachting dat de afdekking effectief zal zijn, de mogelijkheid om de afdekkingseffectiviteit op betrouwbare manier te meten, en de continue meting tijdens de gerapporteerde periode waarin de afdekking als effectief kan worden bestempeld.

- Bij reëlewaardeafdekkingen worden de derivaten ter afdekking van het risico gewaardeerd tegen reële waarde en worden de afgedekte posities aangepast voor de wijzigingen in de reële waarde van het afgedekte instrument waarbij al deze schommelingen van de reële waarde worden opgenomen in de winst- en verliesrekening. De geïncorporeerde rente van renteswaps wordt opgenomen in de renteopbrengsten of rentekosten van de afgedekte posities. De administratieve verwerking als afdekkingstransactie wordt gestopt als niet meer voldaan is aan de voorwaarden voor afdekkingstransacties of als het afdekkingsinstrument vervalt of wordt verkocht.

In dat geval wordt het herwaarderingsresultaat van de afgedekte positie (in het geval van vastrentende financiële instrumenten) in het resultaat van het boekjaar opgenomen tot eindvervaldag op basis van de effectieve rentevoet of bij realisatie van de afgedekte positie.

- Reëlewaardeafdekkingstransacties ter afdekking van het renterisico van een portefeuille past de Vennootschap toe om het renterisico van een portefeuille leningen af te dekken met renteswaps. De renteswaps worden gewaardeerd tegen reële waarde, waarbij de schommelingen van de reële waarde worden opgenomen in de winst- en verliesrekening. De wijzigingen in de reële waarde van het afgedekte bedrag worden als een aparte post bij de activa opgenomen in de balans.

De Vennootschap past de carve-outversie van IAS 39 toe, zodat er geen ineffectiviteit ontstaat als gevolg van vervroegde terugbetalingen die afwijken van de verwachtingen, zolang er sprake is van een onderhedging. In geval van een niet-effectieve afdekking zal de cumulatieve reëlewaardeschommeling van het afgedekte bedrag worden geamortiseerd in de winst- en verliesrekening, en wel over de resterende levensduur van de afgedekte activa, of onmiddellijk worden weggeboekt uit de balans als de ineffectiviteit is ontstaan als gevolg van het feit dat de betreffende leningen niet langer worden erkend.

- Bij kasstroomafdekkingen worden de derivaten ter afdekking van de risico's gewaardeerd tegen reële waarde, waarbij de schommelingen van de reële waarde toe te wijzen aan het effectieve deel van de afdekking worden opgenomen in een aparte post van het eigen vermogen. De geprojecteerde rente van renteswaps wordt opgenomen in de rente-opbrengsten of rentekosten van de afgedekte posities. Het niet-effectieve deel van de afdekking wordt opgenomen in het resultaat van het boekjaar. De afdekkingstransactie wordt gestopt als niet meer voldaan is aan de voorwaarden voor afdekkingstransacties. In dat geval worden de derivaten beschouwd als derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden en als zodanig gewaardeerd.

Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden worden op de balans opgenomen tegen reële waarde op de transactiedatum. Nadien worden ze gewaardeerd tegen reële waarde waarbij de schommelingen van de reële waarde in het resultaat van het boekjaar worden opgenomen.

Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden met een positieve reële waarde komen op de actiefzijde van de balans, diegene met een negatieve reële waarde op de verplichtingzijde.

In contracten besloten derivaten

Financiële activa of verplichtingen of andere contracten kunnen in een contract besloten (*embedded*) derivaten bevatten. Dergelijke contracten worden 'hybride instrumenten' genoemd.

Als het basiscontract (1) niet wordt opgenomen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening en (2) de kenmerken en risico's van het in een contract besloten derivaat niet nauw aansluiten bij die van het basiscontract, moet het in een contract besloten derivaat worden afgezonderd van het basiscontract en gewaardeerd tegen reële waarde als een op zichzelf staand derivaat.

Reële waardeveranderingen worden in de winst- en verliesrekening opgenomen. Het basiscontract wordt opgenomen en gewaardeerd door toepassing van de regels van de betreffende categorie van het instrument.

Als (1) het basiscontract wordt opgenomen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening of als (2) de kenmerken en risico's van het in een contract besloten derivaat nauw aansluiten bij die van het basiscontract, wordt het in een contract besloten derivaat niet afgezonderd en wordt het hybride instrument gewaardeerd als één enkel instrument.

Reële waarde van financiële instrumenten

De reële waarde of *fair value* is de prijs die ontvangen/betaald zou worden bij het verkopen van een actief of het transfereren van een verplichting in een ordelijke transactie tussen marktparticipanten op de rapporteringsdatum.

De reële waarde van een financieel instrument wordt bepaald op basis van gepubliceerde prijsnoteringen in een actieve markt. Als er geen actieve markt is voor het financiële instrument, wordt de reële waarde bepaald met behulp van waarderingstechnieken.

Deze waarderingstechnieken maken zoveel mogelijk gebruik van marktinformatie, maar worden beïnvloed door de gehanteerde veronderstellingen, zoals risicomarges en inschattingen van toekomstige kasstromen.

De reële waarde van in het bijzonder de leningen en vorderingen wordt bekomen via de techniek van de contante waardeberekening, waarbij de toekomstige kasstromen worden verdisconteerd aan de 'swapcurve' plus een *spread*, die stelselmatig wordt herbekeken.

In het zeldzame geval waar het niet mogelijk is om de reële waarde van een niet-genoteerd eigenvermogensinstrument betrouwbaar te bepalen, wordt het tegen kostprijs opgenomen.

Bij eerste opname is de reële waarde van een financieel instrument de transactieprijs, tenzij de reële waarde blijkt uit waarneembare recente markttransacties van hetzelfde instrument, of wordt ze gebaseerd op waarderingstechnieken waarvan de variabelen alleen uit gegevens bestaan afkomstig uit waarneembare markten.

Leaseovereenkomsten

De Vennootschap sluit enkel operationele leaseovereenkomsten af voor de huur van materieel en gebouwen. Betalingen als gevolg van dergelijke leasetransacties worden op een lineaire basis in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Terugkoopovereenkomsten

Effecten die onder een terugkoopovereenkomst (*repo*) vallen, blijven in de balans opgenomen. De schuld die voortvloeit uit de verplichting tot terugkoop van de activa is begrepen in schulden aan banken of schulden aan klanten, afhankelijk van de tegenpartij.

Effectisering

De effectisering kunnen de vorm aannemen van een verkoop van de betrokken activa naar met een speciaal doel opgerichte entiteiten (SPV's) of een overdracht van het kredietrisico door middel van kredietderivaten. Een SPV geeft effectentranches uit ten behoeve van de financiering van de aankoop van de activa.

De in een effectisering begrepen financiële activa worden (volledig of gedeeltelijk) niet langer verantwoord wanneer de Vennootschap nagenoeg alle risico's en opbrengsten van de activa (of delen ervan) overdraagt.

Personeelsbeloningen

Pensioenverplichtingen

De Vennootschap heeft in hoofdzaak pensioenverplichtingen op basis van toegezegde bijdrageregelingen.

De bijdragen van de Vennootschap aan toegezegde bijdrageregelingen voor pensioenen worden in de winst- en verliesrekening als last opgenomen in het jaar waarop ze betrekking hebben.

Personeelsrechten

Personeelsrechten omtrent jaarlijks toegezegde vakantiedagen en op grond van langdurige diensttijd verdiende vakantiedagen worden boekhoudkundig verwerkt in het jaar waarop deze dagen gebaseerd zijn.

Voorzieningen

Voorzieningen worden opgenomen in de balans (1) als er een verplichting bestaat op de balansdatum, als gevolg van een gebeurtenis in het verleden, (2) als een uitstroom van middelen waarschijnlijk is en (3) als een betrouwbare schatting gemaakt kan worden van het bedrag van de verplichting.

Het bedrag opgenomen als voorziening is de best mogelijke schatting van de op afsluitingsdatum gedane uitgaven, die vereist zullen zijn om de bestaande verplichting af te wikkelen, rekening houdend met de waarschijnlijkheid van het mogelijke resultaat van de gebeurtenis.

Belastingen op het resultaat

De belastingen op het resultaat van het boekjaar betreffen de effectieve en de uitgestelde belastingen. Deze belastingen worden berekend in overeenstemming met de belastingwetgeving die van toepassing is in elk land waar de Vennootschap actief is.

De effectieve belastingen omvatten deze die verschuldigd zijn op het belastbare inkomen van het jaar, op basis van de belastingpercentages die gelden op de balansdatum, en elke herziening van de belastingen die verschuldigd (of terugbetaalbaar) zijn voor voorgaande jaren.

Uitgestelde belastingen worden berekend op tijdelijke belastbare verschillen die bestaan tussen enerzijds de fiscale waarde van de activa en verplichtingen en anderzijds hun boekwaarde in de jaarrekening.

Deze belastingen worden berekend aan de hand van de belastingvoeten die geldig zullen zijn op het moment van realisatie van de activa of verplichtingen waarop ze betrekking hebben.

Uitgestelde belastingvorderingen worden alleen geboekt als er waarschijnlijk voldoende toekomstige belastbare winst zal zijn waarmee de tijdelijke verschillen kunnen worden verrekend.

Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden gecompenseerd en netto voorgesteld enkel en alleen als ze betrekking hebben op belastingen geheven door dezelfde belastinginstantie op dezelfde belastbare entiteit.

Productclassificatie van verzekeringsproducten

Een verzekeringsproduct wordt onder IFRS als een verzekeringscontract geklasseerd wanneer een partij (de verzekeringsonderneming) een significant verzekeringsrisico aanvaardt van een andere partij (de polishouder) door ermee akkoord te gaan de polishouder te vergoeden als die wordt getroffen door een welbepaalde onzekere toekomstige gebeurtenis (de verzekerde gebeurtenis). Herverzekeringscontracten vallen hier ook onder. Deze contracten worden gewaardeerd in overeenstemming met de hieronder opgenomen bepalingen 'Technische voorzieningen voor (her)verzekeringscontracten.

De regels voor *deposit accounting* gelden voor verzekeringsproducten zonder discretionaire winstdeling en voor de depositocomponent van tak 23-verzekeringsproducten. Dat betekent dat de depositocomponent (toepassing van IAS 39) en de verzekeringscomponent apart worden gewaardeerd. Via *deposit accounting* wordt het deel van de premies dat gerelateerd is aan de depositocomponent – net als de resulterende boeking van de verplichting – niet opgenomen in het resultaat.

Technische voorzieningen voor (her)verzekeringscontracten

IFRS 4 stelt een onderneming in staat (her)verzekeringscontracten te boeken volgens de lokale boekhoudnormen als ze als dusdanig worden bestempeld onder IFRS 4. Daarom heeft de Vennootschap ervoor gekozen de lokale grondslagen van financiële verslaggeving te gebruiken voor het waarderen van de

technische voorzieningen die vallen onder IFRS 4 en de beleggingscontracten vallen onder contracten met discretionaire deelnemingskenmerken. Enkel de in IFRS aanvaarde reserves worden hierbij behouden.

De mogelijkheid om shadow accounting toe te passen, zoals voorzien onder IFRS 4 (Fase 1) werd door de vennootschap niet weerhouden.

Voorzieningen voor niet-verdiende premies en lopende risico's

De voorziening voor niet-verdiende premies wordt op dagbasis berekend op basis van de netto premies. De voorziening voor lopende risico's wordt periodiek berekend aan de hand van een toereikendheidstoets.

Voorzieningen voor levensverzekeringen

Deze voorziening wordt berekend volgens de geldende actuariële principes (*universal life*-techniek) en wordt voor elk verzekeringscontract afzonderlijk berekend.

Elke afzonderlijke overeenkomst bevat een verzekeringsrekening. Hierop worden geldstortingen (*cash-in-flows*) bijgeboekt en geldonttrekkingen (*cash-out-flows*) afgeboekt. *Cash-in-flows* zijn bijvoorbeeld premiestortingen door de verzekeringsnemer. *Cash-out-flows* zijn bijvoorbeeld einde termijnen en betalingen ten gevolge van het voordoen van de verzekerde risico's.

De tegoeden op de verzekeringsrekening (ook reserves van de verzekeringsrekening genoemd) worden belegd in één of meerdere beleggingsvormen en genereren op die manier een noodzakelijk rendement.

De reserves worden op een generieke manier berekend voor alle onderschreven risico's (overlijden alle oorzaken, premievrijstelling arbeidsongeschiktheid) zodat er structureel bovenop de door de verzekeringsnemer opvraagbare reserves ook risicoreserves worden aangelegd.

Als aanvulling wordt er conform de wettelijke bepalingen een aanvullende voorziening aangelegd.

Voorzieningen schadegevallen

De voorzieningen voor schadegevallen worden op individuele basis bepaald door de schadebeheerder in functie van de kenmerken van het schadegeval. Wanneer een schadevergoeding de uitkering van een periodieke betaling betreft, wordt de voorziening berekend als de actuele waarde van de verwachte toekomstige uitkeringen. Verder worden er IBN(E)R-voorzieningen en voorzieningen voor interne schaderegelingskosten aangelegd op basis van een gevalideerde systematiek.

Voorzieningen voor winstdeling en ristorno's

Voorzieningen voor winstdeling en ristorno's worden aangelegd conform het winstdeelname plan van de onderneming en de wettelijke bepalingen dienaangaande.

Voorzieningen gezondheid

De voorziening voor gezondheid (vergrijzingsreserve) wordt op individuele basis bepaald door de verantwoordelijke afdeling. Op basis van de reële portefeuilleteestand van het af te sluiten boekjaar, die een reële verdeling weergeeft over de diverse leeftijden, geslachten en type contract, wordt berekend wat de verwachte toekomstige uitkeringen en premie-inkomsten kunnen zijn, rekening houdend met bepaalde hypothesen.

Toereikendheidstoets

Er wordt aan het einde van elke verslagperiode een toereikendheidstoets (*'Liability Adequacy Test'*, of kortweg LAT) uitgevoerd om na te gaan of de opgenomen verzekeringsverplichtingen toereikend zijn. Als de opgenomen verzekeringsverplichtingen ontoereikend zijn, dan wordt het tekort integraal in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Herverzekering

De tegoeden van herverzekeraars worden als actief in de balans opgenomen. Als er objectieve aanwijzingen zijn dat mogelijk niet alle bedragen uit hoofde van het herverzekeringscontract zullen ontvangen worden, wordt de boekwaarde van het herverzekeringsactief dienovereenkomstig verminderd en wordt een bijzondere waardevermindering opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders

Aandelenkapitaal

Er worden geen aandelen ingekocht door de Vennootschap.

Samengestelde financiële instrumenten

Componenten van samengestelde financiële instrumenten (delen van verplichtingen en van het eigen vermogen) worden opgenomen in de respectievelijke rubrieken van de balans.

Andere eigenvermogenscomponenten

Andere elementen die in het eigen vermogen worden opgenomen hebben onder meer betrekking op de 'voor verkoop beschikbare activa'.

3. Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders

De Vennootschap is de consoliderende vennootschap en 86,69 % van haar aandelen zijn in het bezit van Investar en 13,31% in het bezit van ArgenCo.

Het IFRS eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders per 31 december 2017 bedraagt 2.757.673.371 euro ten opzichte van 2.598.167.691 euro per 31 december 2016.

Overzicht samenstelling IFRS eigen vermogen	31/12/2016	31/12/2017
Volstort kapitaal	646.117.800	663.393.900
Uitgiftepremie	260.358.368	298.935.900
Herwaarderingsmeerwaarde voor verkoop beschikbare activa	302.314.134	286.752.196
Reserves	1.157.009.734	1.327.502.851
Resultaten lopende jaar	246.347.347	193.445.301
Reserves groepsverzekering	0	-1.415.774
Kasstroomafdekking	-13.979.693	-10.941.002
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	2.598.167.691	2.757.673.371
Minderheidsbelangen	29.293	12.082
	2.598.196.984	2.757.685.453

De stijging van het eigen vermogen is de resultante van meerdere elementen. Er is een stijging van het eigen vermogen als gevolg van onder meer de toevoeging van de winst van het boekjaar van 193.445.301 euro, een beperkte daling ten gevolge van de uitbetaling in cash van een deel van het keuzedividend dat via de winstverdeling werd uitgekeerd en een beperkte stijging van de 'herwaarderingsmeerwaarde voor verkoop beschikbare activa'. De elementen van het IFRS eigen vermogen worden in de onderstaande tekst verder beschreven.

Volstort kapitaal

Het volstort aandelenkapitaal, vertegenwoordigd door 6.633.939 aandelen bedraagt 663.393.900 euro (646.117.800 euro per 31 december 2016). In 2017 vond er een kapitaalverhoging plaats naar aanleiding van de uitkering van keuzedividend.

Kapitaalverhogingen bij de Vennootschap

Op 8 juni 2016 heeft Investar een kapitaalverhoging van de Vennootschap onderschreven via een inbreng in natura van een deel van de vordering, ten belope van 14.648.000 euro, dat zij had op de Vennootschap uit hoofde van een keuzedividend.

Als gevolg van deze kapitaalverhoging werd het maatschappelijk kapitaal van de Vennootschap verhoogd van 631.469.800 euro tot 646.117.800 euro. Daarbij werden 146.480 nieuwe aandelen gecreëerd voor Investar.

Investar betaalde ook een uitgiftepremie van 29.482.030 euro.

In totaal – maatschappelijk kapitaal en uitgiftepremies samen – was er hierdoor dus een verhoging van het eigen vermogen van de Vennootschap van 44.130.030 euro.

Op 14 juni 2017 hebben Investar en ArgenCo een kapitaalverhoging van de Vennootschap onderschreven via een inbreng in natura van een deel van de vordering die zij hadden op de Vennootschap uit hoofde van een keuzedividend.

Investar heeft 14.182.600 euro bijgedragen aan het kapitaal en betaalde ook een uitgiftepremie van 31.669.746 euro. ArgenCo heeft 3.093.500 euro bijgedragen aan het kapitaal en betaalde een uitgiftepremie van 6.907.785 euro.

Als gevolg van deze kapitaalverhoging werd het maatschappelijk kapitaal van de Vennootschap verhoogd van 646.117.800 euro naar 663.393.900 euro. Daarbij werden 141.826 nieuwe aandelen gecreëerd voor Investar en 30.935 nieuwe aandelen voor ArgenCo.

In totaal – maatschappelijk kapitaal en uitgiftepremies samen – was er hierdoor een verhoging van het eigen vermogen van de Vennootschap van 55.853.631 euro.

Kapitaalverhogingen bij de Argenta Groep

Op 30 november 2016 heeft de Vennootschap een kapitaalverhoging van Argenta Spaarbank onderschreven via een inbreng in natura van 45.622.980 euro. Het maatschappelijk kapitaal van Argenta Spaarbank werd verhoogd, zonder uitgifte van nieuwe aandelen, om het te brengen van 616.252.150 euro op 661.875.400 euro. Investar heeft de rest van het kapitaal onderschreven ten bedrage van 270 euro.

Op 13 december 2017 heeft de Vennootschap een kapitaalverhoging van Argenta Spaarbank onderschreven via de inbreng in natura van 54.071.680 euro. Het maatschappelijk kapitaal van Argenta Spaarbank werd verhoogd, zonder uitgifte van nieuwe aandelen, om het te brengen van 661.875.400 euro op 715.947.400 euro. Investar heeft de rest van het kapitaal onderschreven ten bedrage van 320 euro.

Verwerving van eigen aandelen

Noch de Vennootschap, noch een rechtstreekse dochtervennootschap, noch een persoon handelend in eigen naam maar voor rekening van de Vennootschap of de rechtstreekse dochtervennootschap heeft tijdens het boekjaar 2016 of 2017 aandelen van de Vennootschap verworven.

Herwaarderingsmeerwaarde voor verkoop beschikbare activa

De 'voor verkoop beschikbare financiële activa' zijnde de Available For Sale portefeuille worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij alle schommelingen van de reële waarde opgenomen worden op een aparte lijn van het eigen vermogen tot realisatie van de activa of tot het moment dat zich een bijzondere waardevermindering voordoet.

De vermelde schommelingen in reële waarde zijn terug te vinden in het eigen vermogen bij de post 'herwaarderingsreserve voor verkoop beschikbare financiële activa'. Deze reserve evolueerde van 302.314.791 euro per 31 december 2016 naar 286.752.835 euro per 31 december 2017.

	31/12/2016	delta naar P&L	bijkomende delta	delta belastingen	31/12/2017
Totale latente meer- en minwaarden vastrentende effecten	519.267.111	-21.752.325	-81.956.070	0	415.558.716
Latente waarde opgenomen in het kader van de <i>micro hedges</i>	-93.208.307	0	27.636.407	0	-65.571.900
Totale latente belastingen op de vastrentende effecten	-144.796.899	0	0	55.719.098	-89.077.801
Latente meer- en minwaarden op niet vastrentende effecten	25.279.776	-8.389.691	14.347.276	0	31.237.361
Latente belastingen op waardering niet vastrentende effecten	-106.747	0	0	-1.522.322	-1.629.069
Latente minderwaarde geherclassificeerde activa	-6.241.695	0	1.222.399	0	-5.019.296
Latente belastingen op geherclassificeerde activa	2.121.552	0	0	-866.728	1.254.824
Totaal herwaarderingsreserve	302.314.791	-30.142.016	-38.749.988	53.330.048	286.752.835

In totaal werd er in boekjaar 2017 voor 30.142.016 euro resultaat gerealiseerd van de latente waarden van de 'voor verkoop beschikbare activa'. In boekjaar 2016 was er een realisatie van 12.516.840 euro (meer details over deze gerealiseerde resultaten zijn terug te vinden bij toelichting 31).

Er was in 2017 een fair value hedge aanpassing van 65.571.900 euro. Deze is terug te vinden in de lijn latente waarde opgenomen in het kader van micro hedges in bovenstaand overzicht. Verder is er een historische AFS reserve van 3.764.472 euro (na belastingen).

Samenstelling herwaarderingsreserve	31/12/2016	31/12/2017
Herwaarderingsreserve voor verkoop beschikbare financiële activa	306.434.934	290.517.307
Bevoren herwaarderingsreserve geherclassificeerde activa	-4.120.143	-3.764.472

De totale herwaarderingsreserve bestaat hierbij uit een 'herwaarderingsreserve van de voor verkoop beschikbare activa' en een zogenaamde 'bevoren herwaarderingsreserve van een beperkte MBS-portefeuille' die in 2011 werd geherclassificeerd naar de leningen en vorderingen portefeuille.

Bij toelichting 16.3 is meer informatie terug te vinden in verband met de lijnen 'latente minderwaarde geherclassificeerde activa' en de bevoren AFS-reserve.

Bij toelichting 17 is meer informatie te vinden in verband met de verwerking van de latente waarde die opgenomen werd in het kader van de *micro hedges*. Het betreft hier de cumulatieve waardeaanpassingen in het kader van reële waardeafdekkingen.

Kasstroomafdekking

De Vennootschap heeft één renteswap afgesloten die in het kader van hedge accounting als cash flow hedge verwerkt wordt. Door deze werkwijze komt het effectieve gedeelte van de wijzigingen in marktwaarde van de swap (na verrekening van belastingen) op een aparte lijn van het eigen vermogen. Hieronder is de clean price, de latente belastingvordering en het totaal in het OCI van het eigen vermogen terug te vinden.

	31/12/2016	delta in 2017	31/12/2017
Clean price swap cash flow hedge	-18.639.700	4.051.611	-14.588.089
Belastingvordering	4.659.925	-1.012.903	3.647.022
Totaal OCI cash flow hedge	-13.979.775	3.038.708	-10.941.067

Bij toelichting 27 wordt deze *cash flow hedge* uitgebreider beschreven.

Reserves

In de post reserves van 1.327.502.851 euro per 31 december 2017 bevinden zich de statutaire reserves van de Vennootschap, alsook de consolidatiereserves van de geconsolideerde bank- en verzekeringspool.

Baten uit het lopende boekjaar

Het geconsolideerde resultaat (exclusief minderheidsbelangen) van het boekjaar bedroeg 193.445.301 euro per 31 december 2017 ten opzichte van 246.347.347 euro per 31 december 2016.

Dividendvoorstel voor het boekjaar

In 2016 werd via de winstverdeling aan de aandeelhouders een keuzedividend uitgekeerd van 11,74 per aandeel (75.854.230 euro in totaliteit). Hierop volgend vond er een kapitaalverhoging voor van 55.853.631 euro plaats bij de Vennootschap waarop ingeschreven werd door aandeelhouders Investar en ArgenCo.

Zoals vorig jaar zal er voorgesteld worden om via de winstverdeling een keuzedividend van 11,74 euro per aandeel uit te keren (77.882.444 euro in totaliteit).

4. Minderheidsbelangen

In de globale structuur heeft BVg 99,9% van Argenta Spaarbank en Argenta Assuranties in zijn bezit. Eén aandeel van deze entiteiten en alle dochterentiteiten van de verzekering- en bankpool zit bij Investar.

In 2017 was er 12.082 euro toewijsbaar aan het minderheidsbelangen in het eigen vermogen ten opzichte van 29.293 euro in 2016.

Van de 12.082 euro van boekjaar 2017 bestond 567 euro van het minderheidsbelang uit OCI bestanddelen. Het andere gedeelte had betrekking op het kapitaal, de reserves en de resultaten.

5. Risk management

De Vennootschap is actief als bank-verzekeraar en vermogensbeheerder en is hierdoor blootgesteld aan verschillende risico's. Het risicobeheer van de Vennootschap maakt hierbij een onderscheid tussen kredietrisico, marktrisico, liquiditeitsrisico, onderschrijvingsrisico's, operationeel risico en overige risico's.

Het beleid en de organisatiestructuur van de Vennootschap betreffende het risicobeheer zijn zodanig opgezet dat de geïdentificeerde risico's op afdoende manier worden gesignaleerd, geanalyseerd, gemeten, opgevolgd en beheerst. Het kader voor risicobeheer wordt voortdurend aangepast en geactualiseerd op basis van nieuwe reglementeringen, dagelijkse ervaringen en wijzigingen in de activiteiten van de Vennootschap.

Een professioneel en omvattend risicobeheer is een essentiële voorwaarde voor het realiseren van duurzame groei. Het aantonen dat toereikende risicobeheerprocedures aanwezig zijn, is een sleutelvoorwaarde voor het verwerven en behouden van het vertrouwen van alle belanghebbenden: klanten, investeerders, kantoorhouders, toezichthouders en ratingbureaus, maar ook bestuurders, management en medewerkers.

Het risicobeheerssysteem

Het risicobeheerssysteem van de Vennootschap is gebaseerd op:

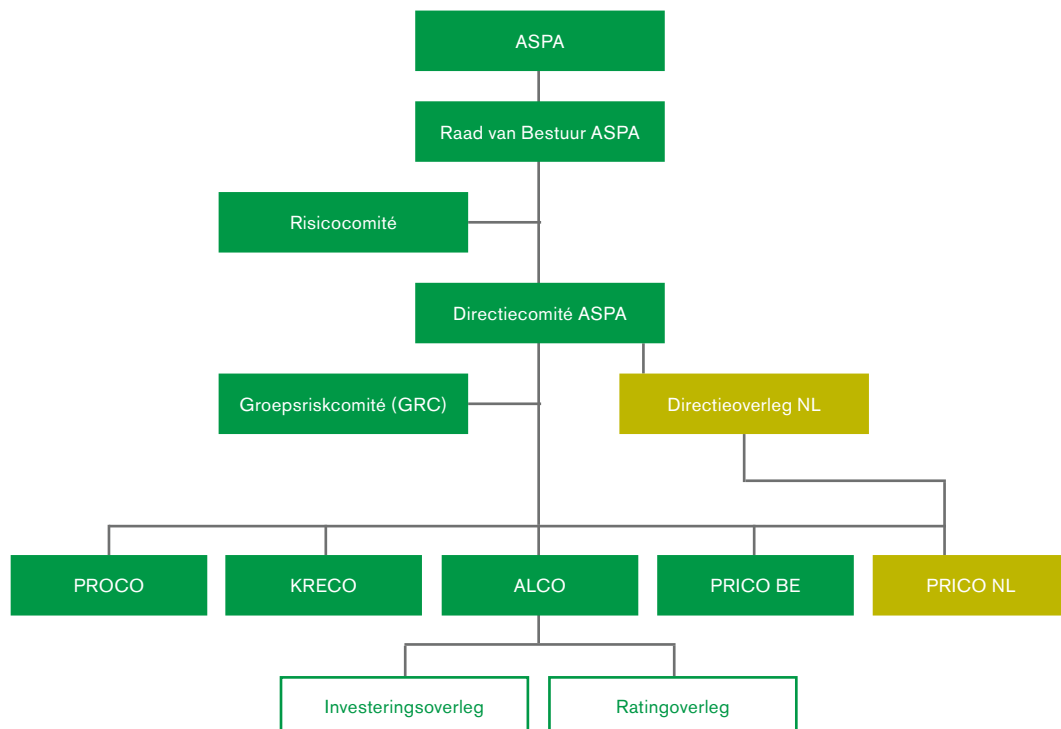
- Een risicobeheersstrategie die in overeenstemming is met de algemene bedrijfsstrategie van de Vennootschap. De doelstellingen en grondbeginselen van die strategie, de goedgekeurde risicotolerantie limieten en de verdeling van de verantwoordelijkheden tussen alle activiteiten van de Vennootschap zijn vastgelegd in beleidsdocumenten.
- Regels voor het besluitvormingsproces en risicobeleid.
- Beleidslijnen die de materiële risico's waaraan de Vennootschap is blootgesteld, effectief omschrijven en indelen per categorie, en die voor elke risicocategorie de goedgekeurde risicotolerantie limieten vermelden. Deze beleidslijnen implementeren de risicostrategie van de Vennootschap, voorzien in controlemechanismen en houden rekening met de aard en de reikwijdte van de bedrijfsactiviteiten, evenals met de daaraan verbonden risico's.
- Rapporteringsprocedures en -processen die garanderen dat de informatie over de materiële risico's waaraan de Vennootschap is blootgesteld en de doeltreffendheid van het risicobeheerssysteem, actief worden gecontroleerd en geanalyseerd, en dat passende wijzigingen in het systeem worden aangebracht indien dat noodzakelijk is.
- Coördinatie tussen de onafhankelijke controlefuncties compliance, risicobeheer actuariële functie en interne audit.

Het risicobeleid

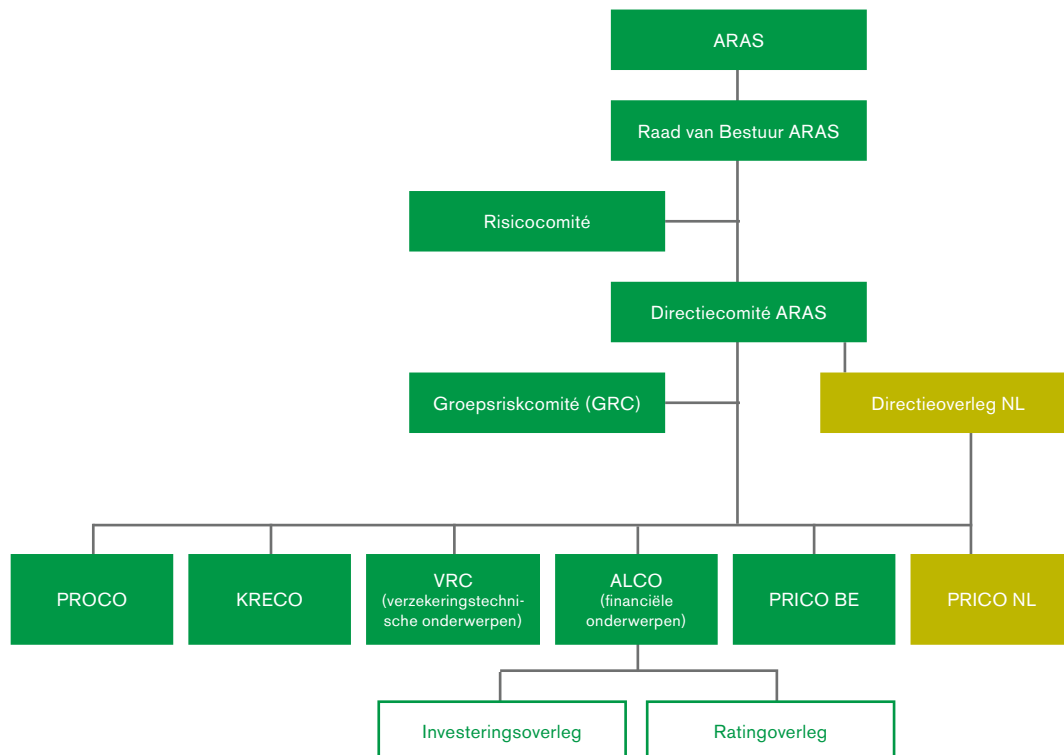
De voornaamste onderdelen van ons risico beleidsmodel zijn:

- De raad van bestuur die, met ondersteuning van het groepsrisicocomité de risicobereidheid en algemene risicotolerantie limieten van de Vennootschap vastlegt en hierop toezicht houdt. De raad van bestuur keurt tevens de voornaamste strategieën en beleidslijnen voor risicobeheer goed.
- Het directiecomité dat het risicobeheersysteem implementeert en de risicobereidheid, de strategie en het bepalen van doelstelling aan elkaar koppelt. Het directiecomité houdt bij zijn besluitvormingsproces rekening met de informatie die in het kader van het risicobeheersysteem is gerapporteerd. De directiecomités van de Vennootschap, Argenta Assuranties en Argenta Spaarbank zijn geïntegreerd. Ze hebben een aantal gemeenschappelijke leden namelijk de CEO, de CFO en de CRO. De COO, CCO en de CIDO zijn gezamenlijk voor Argenta Spaarbank en Argenta Assuranties. Die eenheid van leiding onderstreept het belang van een commerciële, risico- en financiële groepsstrategie die naadloos op elkaar zijn afgestemd, met de nadruk op de lange termijnrelatie met zowel klanten als zelfstandige kantoorhouders.
- Het groepsrisicocomité en de activiteitsgebonden risicocomités waarin de bespreking, opvolging en sturing van de diverse risico's plaatsvindt.
- Risicobewuste medewerkers die optreden als eerste verdedigingslijn voor risicobeheer.
- De risico beheersfunctie die de eerste lijn begeleidt en controleert qua risicobeheer en adviseert over risico's. De risico beheersfunctie vormt de tweede verdedigingslijn en Interne Audit vormt de derde verdedigingslijn.

Comité en overlegstructuur bevoegd voor risicobeheer binnen de bankpool.

Comité en overlegstructuur bevoegd voor risicobeheer binnen de verzekeringspool.

Governance van het risicobeheer

Het groepsrisicobeheer bevindt zich, naast de onafhankelijke controlefuncties Interne Audit en Compliance voornamelijk op het niveau van de Argenta Groep. De risicobeheerfunctie begeleidt en controleert de eerste lijn qua risicobeheer en ondersteunt met advies over de risico's. Ze wordt uitgeoefend door de directie Risk & Validatie en de directie ORM & Supervisory Office en staat onder de hiërarchische verantwoordelijkheid en het toezicht van de CRO. Naast de tweedelijnscontrole is het valideren van de risicomodellen een van de kernactiviteiten van de directie Risk & Validatie.

Relevante risicobeheersorganen en controlefuncties:

- Het groepsrisicocomité ("GRC") is verantwoordelijk voor het bespreken, opvolgen en sturen van de diverse geïdentificeerde risico's. Het Groepsrisicocomité behandelt maandelijks een aantal thema's om op de verschillende risicovlakken tot een betere coördinatie, bewaking, opvolging, sensibilisering, bijsturing en beleidsvoorbereiding te komen. Het groepsrisicocomité heeft de volgende taken:
 - Geconsolideerd rapporteren van risico's;
 - Bepalen van de risicostrategie ter goedkeuring door de raad van bestuur;
 - Bepalen van de risicobereidheid (na advies van het directiecomité en de raad van bestuur);
 - Jaarlijkse review van het herstelplan;
 - Controle op het beheer van sleutelrisico's (samen met de directiecomités);
 - Beslissingen nemen t.a.v. aanpak van bepaalde risicobeoordeling en beheersingsprocessen.
 - Monitoren van de model levenscyclus en de kwaliteit van de modellen als onderdeel van de model management governance omkadering

Het GRC vergadert maandelijks met om de 3 maanden specifieke focus op economisch kapitaalbeheer, modeloverzicht en operationeel risico (inclusief compliance).

- Het asset & liability comité ("Alco") is verantwoordelijk voor:
 - Het optimale balansevenwicht door het evalueren, opvolgen en voorstellen van acties die tot doel hebben schokken in waarde en resultaat, veroorzaakt door onevenwicht (mismatches) in de rechten en verplichtingen van de Vennootschap te minimaliseren;
 - De liquiditeitspositie, het renterisico en de solvabiliteitspositie;
 - De diversificatie en het risicoprofiel van de beleggingsportefeuille;
 - Informatieverstrekking m.b.t. risico's met impact op huidige en toekomstige winsten en kapitaalpositie van de Vennootschap, met uitzondering van de verzekeringsrisico's die in het verzekeringsrisicocomité wordt opgevolgd.

Het Alco wordt bijgestaan door het Investeringsoverleg ("IO") en het Ratingoverleg ("RO").

- Het verzekeringsrisicocomité ("VRC") is verantwoordelijk voor het bespreken, opvolgen en sturen van de onderschrijvingsrisico's. de volgende thema's worden in dit comité besproken:
 - Liability adequacy testing en reservering;
 - Value new business en embedded value;
 - Rendabiliteitsrapporteringen en actuariële opvolgingsrapporten;
 - Adviezen Actuariële functie;
 - Onderschrijvingsrisico en indekking verzekeringsrisico's inclusief herverzekering;
 - Winstdeelname;
 - Solvabiliteit voor wat betreft onderschrijvings- en herverzekeringsrisico's;
 - Product-technische karakteristieken, aanpassingen en tarifiering;
 - Coördinatie, opvolging en uitvoering management acties en opvolging van triggers die management acties induceren.
- Het kredietrisicocomité ("Kreco") is een overlegorgaan met beslissingsbevoegdheid omtrent alle aspecten van kredietrisicobeleid m.b.t. retail kredieten, zijnde kredietrisico analyse & sturing, kwantificatie (inclusief de inbedding van de probability of default "PD", loss given default "LGD" en exposure at default "EAD" interne modellen) en rapportering hieromtrent. Meer specifiek komen volgende thema's aan bod :
 - De Kerncijfers kredietportefeuilles;
 - De opvolging van het kredietrisico gerelateerd aan de retail portefeuilles in beheer via de monitoring en bespreking van limieten, knipperlichten en key performance indicatoren, concentratie risico's
 - Voorstellen en beslissing van acties ter mitigering van kredietrisico's
 - Environment review inclusief onder meer de bedrijfsomgeving en economische context, de functionele omgeving en acceptatievoorwaarden;
- Prijszettingscomités ("Prico") zijn verantwoordelijk voor:
 - De prijszetting van activa en passiva retail producten, de opvolging van de productiedoelstellingen en de evolutie van de commerciële omgeving;
 - De toetsing van de prijszettingsbeslissingen aan de adviezen van de risicobeheerfunctie;
 - Het toetsen van de prijszetting bij het opzetten van nieuwe producten aan de door de raad van bestuur goedgekeurde risicoappetijt.
- Het productcomité ("Proco") waakt over de uitvoering van het PARP (Product Approval and Review Process) met als doel:
 - De validatie van elk nieuw en vernieuwd product op basis van een check of dit product voldoet aan de eisen van de onderneming op het vlak van risico, strategie, rendabiliteit en wettelijke verplichtingen volgens de "product approval and review policy";
 - Recurrente review van nieuw gelanceerde producten en van actieve producten.

Risicobereidheid

Het nemen en omzetten van risico's maakt integraal deel uit van de activiteiten van de Vennootschap. Het is niet de bedoeling om alle geïdentificeerde risico's uit te sluiten, maar wel om ze te identificeren, controleren en beheeren binnen de risicobereidheidsgrenzen vastgelegd door de raad van bestuur.

De Vennootschap heeft dit beleid geformaliseerd in een risico appetijt framework ("RAF"). In het RAF worden normen vastgesteld inzake de belangrijkste risicodomeinen. Alle significante risico's waaraan de Vennootschap is blootgesteld worden opgenomen in de risicocartografie en continu getoetst aan de risicobereidheid. De Vennootschap wil via dit RAF duidelijk maken hoe het haar risico's beheert en de opgelegde limieten respecteert, met belangrijkste als kerndoelstelling de Vennootschap veilig te beheeren.

Het RAF heeft zich ontwikkeld als een belangrijk onderdeel van het management en voorziet in een connectie tussen de bedrijfsstrategieën (commercieel en financieel) en de risicobereidheid. Het RAF is als actief sturingsmiddel ingebed in de organisatie en:

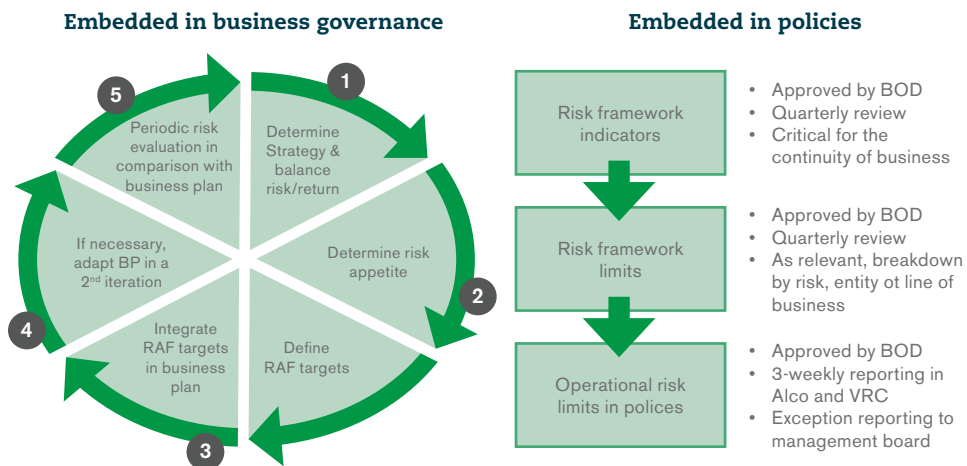
- Vormt de kern van risico monitoring en escalatiekader;
- Vertaalt de risico appetijt in meetbare maatstaven en objectieven (indicatoren);
- Vormt een zeer praktisch instrument op basis waarvan het senior management en de leden van de raad van bestuur / het risicocomité de risicodoelen communiceren, meten en opvolgen;
- Is ingebed in de meerjarige business plan cyclus;
- Wordt verder doorvertaald in de operationele beleidslijnen die een brede reeks van operationele limieten/knipperlichten bevatten.

De RAF indicatoren zijn gekend door de business en komen voort uit de modellen die in de business gehanteerd worden. De indicatoren van het RAF worden jaarlijks geëvalueerd op hun blijvende geschiktheid en calibratie (en vervangen/bijgesteld indien nodig), met bespreking op de risicocomités en goedkeuring op de raden van bestuur. Het kwantitatief en kwalitatief RAF inzake financiële respectievelijk niet-financiële risico's wordt op kwartaalbasis gerapporteerd op de risicocomités, met terugkoppeling aan de raden van bestuur.

Het RAF is de eerste verdedigingslijn tegen systeemrisico's en kan gezien worden als een synthetisch dashboard om het management een geconsolideerd en geïntegreerd zicht te geven op de materiële risico's van de Vennootschap. Het RAF vergemakkelijkt dus de identificatie, de beoordeling en het toezicht op de risico's die de Vennootschap loopt en de limieten die hierop geënt zijn.

Het RAF vormt de basis voor het risk escalatiekader. Het vormt de set van hoogste limieten en knipperlichten, die verder doorvertaald worden in de beleidslijnen, waarbij operationele limieten, knipperlichten en early warning indicators ingesteld worden.

Rapportering en businessplan proces

Bij iedere kwartaal/jaar afsluit wordt het risicoprofiel van de bankpool en de verzekeringspool in kaart gebracht. De bepaling van het risicoprofiel gebeurt door aan iedere risico-indicator een kleur toe te kennen en door een gemiddelde risicoscore te berekenen. Aan deze risico parameters worden een limitatief aantal RAF limieten gekoppeld:

De kwantitatieve indicatoren worden onderverdeeld in 7 categorieën/risico's:

- Kapitaaltoereikendheid
- Asset kwaliteit
- Passiva kwaliteit
- Liquiditeit & rente matching
- Inkomens- en waarde stabiliteit
- Concentratierisico
- Strategisch risico

De kwalitatieve indicatoren worden onderverdeeld in 4 categorieën/risico's:

- Reputatie risico
- Regulator (compliance) risico
- Operationeel risico & interne controle
- Marktindicator

Daarnaast wordt een voluntaristisch (ter voorbereiding van het business plan) en een gebudgetteerd RAF (ter evaluatie van het business plan) opgemaakt. Het RAF wordt aldus gerapporteerd vanuit 3 perspectieven en is hierdoor sterk ingebed binnen het businessplan.

Wisselwerking met ICAAP², ORSA³ en ILAAP⁴

De risicocartografie zoals geïdentificeerd in het RAF geeft bijgevolg een overzicht van de risico's die binnen de Vennootschap worden onderkend samen met een uniforme definitie van deze risico's.

In het ICAAP, ORSA en ILAAP onder pijler 2, berekent de Vennootschap haar vereist economisch kapitaal (interne kapitaalvereiste), waarbij rekening wordt gehouden met alle risico's die de Vennootschap identificeert. De risicocartografie van het RAF vormt de basis voor deze risicoschatting.

Hieruit blijkt ondermeer dat de Vennootschap onderhevig is aan een aantal risico's die niet zijn opgenomen in Pijler I zoals het risico op inflatie, liquiditeitsrisico, businessrisico, concentratierisico, landenrisico, kapitaalrisico, modelrisico, reputatierisico, regulator risico, strategisch risico en besmettingsrisico. Er wordt ofwel bijkomend kapitaal voorzien in Pijler 2 ofwel geen bijkomend kapitaal voorzien voor deze risico's omdat deze reeds impliciet zijn meegenomen in de risico's in Pijler I of omdat er processen in voege zijn die deze risico sterk mitigeren.

² ICAAP : Internal Capital Adequacy Assessment Process.

³ ORSA : Own Risk & Solvency Assessment Process

⁴ ILAAP : Internal Liquidity Adequacy Assessment Process

5.1. Marktrisico

Het marktrisico is het risico op een negatief financieel effect als direct of indirect gevolg van de volatiliteit van marktprijzen van activa, passiva en financiële instrumenten. Binnen dit marktrisico zijn de volgende 4 risico's relevant: renterisico, spreadverwijdingsrisico, aandelenrisico en vastgoedrisico. De Vennootschap houdt geen activa en passiva aan andere dan in euro. Enkel bij de tak 23 verzekeringsproducten is er een risico op verlies of negatieve verandering in de financiële situatie, als direct of indirect gevolg van de volatiliteit van wisselkoersen. Bijgevolg is de Vennootschap slechts beperkt blootgesteld aan wisselkoersrisico.

5.1.1. Renterisico

Risicopositie

Het belangrijkste marktrisico waaraan de activiteiten van de Vennootschap, en in het bijzonder Argenta Spaarbank, is blootgesteld, is het renterisico. Dat resulteert in de eerste plaats uit veranderende marktprijzen, onverwachte veranderingen in investeringsrendementen en veranderingen in correlatie van de interestvoeten tussen verschillende financiële instrumenten.

De resultaten en de eigenvermogenspositie van de Vennootschap vertonen een bepaalde sensitiviteit voor rentewijzigingen omdat een belangrijk onderdeel van de bedrijfsstrategie erin bestaat middelen op korte tot middellange termijn – hoofdzakelijk via spaar- en termijndeposito's geplaatst bij retail klanten – aan te trekken en deze te herinvesteren via diverse vormen van kredieten en beleggingen. De renteversillen tussen de diverse looptijden geven aanleiding tot de vorming van een transformatieresultaat.

Risicobeheersing

Het Alco is verantwoordelijk voor de opvolging van het renterisico. Het draagt specifieke verantwoordelijkheden bij de bewaking van het dagelijkse beheer van de financiële posities en rapporteert hierover aan het directiecomité. Het heeft als permanente opdracht om zowel de inkomensgevoeligheid van het netto-rente inkomen als de marktwaardegevoeligheid van het eigen vermogen binnen gestelde limieten te houden.

Bij de risicometing en beheersing wordt door het Alco rekening gehouden met de diverse componenten van het renterisico die aanwezig zijn op de balans van de Vennootschap waaronder het herprijzingsrisico (risico afkomstig van rente-mismatch tussen activa en passiva), het yield curve risico (risico afkomstig van niet-parallelle beweging van de rentecurve), het optierisico (risico afkomstig van de impliciete en expliciete opties op de balans) en het basisrisico (risico dat ontstaat door het gebruik van verschillende referentie-indexen op basis waarvan de activa en passiva producten herprijzen).

Dit laatste optierisico omvat zowel het risico dat afkomstig is van expliciete opties (rentecaps en renteswaptions ter dekking van het renterisico) als impliciete opties (gerelateerd aan de woning kredietportefeuille). Binnen de afdeling ALM worden deze risico's opgevolgd en beheerst door middel van scenarioanalyse.

Om de marktsensitiviteit binnen de door de raad van bestuur voor de bankpool goedgekeurde risicoappetijt en wettelijke limieten te houden, worden er endogene en exogene ALM-indekkingen afgesloten. Met endogene indekkingen wordt sturing door middel van de duration van de actief- en passief balansposten bedoeld. Exogene indekkingen betreffen afgeleide instrumenten die worden gebruikt voor het beheren van het renterisico. Deze exogene indekking geldt als aanvulling op de altijd maximaal nagestreefde endogene bijsturing van de balans. De combinatie van endogene en aanvullende exogene ALM-indekkingen verzekert dat de commerciële strategie van de Vennootschap volledig past binnen het goedgekeurde RAF.

Meer informatie met betrekking tot de toegepaste reële waarde afdekkingen 'ter afdekking van het renterisico' van een portefeuille en de andere afdekkingen staan bij de toelichtingen 17 en 27.

Het ALM beleid van de verzekeringspool streeft naar een maximale afstemming van het renteprofiel tussen de beleggingsportefeuille en de passiva verplichtingen waarbij wordt gestreefd naar een optimale indekking van het renterisico.

In onderstaand overzicht zijn - ter indicatie van de rentestructuren - de bestaande interestgaranties op de technische voorzieningen verbonden met de tak 21 producten terug te vinden.

	31/12/2016	31/12/2017
Meer dan 4,25% tot en met 4,99%	0,61%	0,45%
Meer dan 3,50% tot en met 4,25%	4,29%	2,53%
Meer dan 3,00% tot en met 3,50%	17,46%	12,76%
Meer dan 2,50% tot en met 3,00%	15,00%	12,76%
Meer dan 2,00% tot en met 2,50%	24,47%	20,82%
Meer dan 1,50% tot en met 2,00%	18,63%	25,20%
Meer dan 1,00% tot en met 1,50%	18,63%	24,81%
1,00% en minder	0,90%	0,67%
Totaal	100,00%	100,00%

Gevoeligheidsanalyse - renterisico in het banking book

De onderstaande tabel geeft de rentegevoeligheid van het resultaat over 12 maanden en het eigen vermogen van de Vennootschap weer bij een parallelle renteschok van 100bp.

We merken op dat Argenta Spaarbank in economische zin geen trading book heeft en dat het renterisico in het banking book dus het volledige renterisico van Argenta Spaarbank omvat.

	31/12/2016		31/12/2017	
	+100bp	-100bp	+100bp	-100bp
Impact op resultaat over 12 maanden	44.858.227	-3.103.049	64.240.297	212.248
Impact op eigen vermogen	-32.813.630	72.614.271	-61.664.447	261.401.753

De rente inkomstensimulaties worden vanaf 2017 gerapporteerd volgens de interne methodologie.

Dit houdt in dat de herprijsing van de spaarrekeningen bepaald wordt o.b.v. het bedrijfseconomische replicating model en niet meer volgens de NBB-methodologie. Dit toont een meer realistische inschatting van het herprijsingsgedrag van spaarrekeningen in een wijzigende rente-omgeving op basis van een sterk onderbouwde replicating portfolio techniek. De cijfers voor 31/12/2016 werden aangepast om ook in lijn te brengen met deze interne methodologie zodat een vergelijking tussen de jaren mogelijk blijft.

De NBB methodologie wordt dus gebruikt voor regulatory doeleinden, de interne methode wordt gebruikt voor het renterisico beheer.

Zowel bij berekeningen van de gevoeligheid van het eigen vermogen als bij de berekening van de inkomstengevoeligheid, wordt een floor gehanteerd van 0% of van de huidige rente indien die negatief is.

Verder wordt bij deze rente inkomstensimulaties rekening gehouden met de volgende elementen:

- Statische balans waarbij de uitstaande posities en balansmix constant worden gehouden;
- De renteschok voltrekt zich in 4 trappen van 25bp (onmiddellijk, na 3 maanden, na 6 maanden en na 9 maanden);
- Vervroegde kredietterugbetalingen (impact van de rentevoeten op de verwachte Constant Prepayment Rate en de te ontvangen wederbeleggingsvergoeding);
- Voorziene trekkingen van goedgekeurde, maar nog niet (volledig) opgenomen, kredieten op positedatum;
- Rentecaps en -floors op kredieten met herzienbare rente;
- Callopties in effectenportefeuille (weighted average life);
- Een floor van 0 % of de huidige rente indien die negatief is.

De rentegevoeligheid van het eigen vermogen toont het totale economische renterisico door de rentegevoeligheid van de economische waarde van alle balansitems in rekening te brengen. De rentegevoeligheid van het eigen vermogen aan een rentestijging van 100bp nam in 2017 voor de endogene balans toe door:

- De nieuwe productie hypotheeklen aan langere rentevaste looptijden;
- De herprijzingen in de Nederlandse hypotheekportefeuille aan langere rentevaste periodes;
- Het gestegen volume van de kredietpijplijn Nederland;
- De verstelling van de rentecurve waardoor het verwacht aantal prepayments daalde en het embedded caprisico binnen de Belgische variabele hypotheekportefeuille toenam.

Dit werd deels gemitigeerd door de ingebruikname van een optimale replicator voor de spaarrekeningen – zonder duratiebeperking.

Via de exogene hedgingstrategie werden deze risico's bijgestuurd met bijkomende indekkingen (payerswaps, forward starting payerswaps en swaptions).

Gevoeligheidsanalyse - renterisico in het Insurance book

De onderstaande vermogens- en inkomstengevoeligheid geeft de impact weer binnen Argenta Assuranties van een parallelle renteschok op het netto renteresultaat en op het eigen vermogen.

	31/12/2016		31/12/2017	
	+100bp	-100bp	+100bp	-100bp
Impact op resultaat over 12 maanden	933.827	-91.337	414.196	-437.243
Impact op eigen vermogen	-7.577.535	-17.603.781	-21.684.858	10.639.602

Bij de berekening van de inkomstengevoeligheid wordt uitgegaan van:

- Balanspositie met productie zoals voorzien in het business plan;
- Flat rates.

Een stijging of een daling van de rentevoeten met 100 basispunten over het eerste jaar heeft amper impact op het renteresultaat (+0,25/-0,27 miljoen euro)

In 2017 zou een stijging van de rentevoeten met 100 basispunten een negatieve impact van 21,7 miljoen euro hebben op de economische waarde van het eigen vermogen. Een daling van de rentevoeten met 100 basispunten zou een positieve impact hebben van 10,6 miljoen euro. Het renterisico ligt dus volledig in een up-shock en is licht hoger dan vorig jaar.

5.1.2. Spreadverwijdingsrisico

Risicopositie

Het rendement op de investeringsportefeuille wordt in belangrijke mate bepaald door de kredietspread die wordt ontvangen op de gemaakte investeringen. De evolutie en de schommelingen van de kredietspread zijn vaak marktgedreven en worden bepaald door andere factoren dan die die verband houden met de kredietwaardigheid van de emittent.

Deze marktrisicofactoren induceren spreadverwijdingsrisico en vormen naast het pure renterisico de belangrijkste driver van het activarendement en de economische waarde van de beleggingsportefeuille.

Risicobeheersing

Het voeren van een voorzichtig investeringsbeleid, het frequent opvolgen van de economische waardeschommelingen van de investeringsportefeuille en het meten van de gevoeligheid van wijzigingen in de kredietspread vormen dan ook belangrijke pijlers binnen een gezond portefeuillebeheer.

Het voeren van een gezond investeringsbeleid wordt gestuurd door een strikt investeringskader dat in functie van de kredietwaardigheid van de emittent de toegestane investeringsenveloppe en maximale looptijd bepaalt. Dit investeringsbeleid wordt geconcretiseerd door een doorgedreven analyse van de kredietsectoren en investeringsdossiers en een actieve screening van marktopportunities.

De evolutie van de marktwaarde van de beleggingsportefeuille wordt opgevolgd binnen het Asset and Liability-comité. De berekening en opvolging van de kredietspreadsensitiviteit gebeurt binnen het ICAAP & ORSA kader en wordt afgetoetst aan het RAF.

Gevoeligheidsanalyse - spreadverwijdingsrisico

Argenta Spaarbank berekent het spreadrisico op de totaliteit van de beleggingsportefeuille. De spread sensitiviteit wordt berekend volgens een aangepaste duration (geen convexiteit).

Op 31/12/2016 was voor de Argenta Spaarbank de impact van 1 bp toename van de kredietspread -2.798.819 euro, op 31/12/2017 bedraagt die -3.205.420 euro op 1 bp toename. De toename in spreadverwijdingsrisico is ten gevolge van de herinvestering op korte termijn van de ontvangen gelden van de effectiseringstransactie die grotendeels geïnvesteerd zijn in obligaties met vlottende rente. Voor Argenta Assurantis is de gevoeligheid -1.407.868 euro per 1 bp toename van de kredietspread, per 31/12/2016 bedroeg de gevoeligheid -1.547.369 euro. Aangezien het overgrote deel van de beleggingsportefeuille ingedeeld is onder financiële activa beschikbaar voor verkoop, zal deze impact grotendeels verwerkt worden in eigen vermogen tenzij deze aanleiding zou geven tot het acteren van een duurzame waardevermindering.

5.1.3. Aandelenrisico**Risicopositie**

Aandelen vormen vanuit strategische allocatieperspectief een aanvulling op de bestaande obligatie- en leningportefeuilles en hebben tot doel het risico- en rendementsprofiel van de portefeuille verder te optimaliseren. Binnen het investeringskader en mits naleving van strikte investeringscriteria beschikt de Vennootschap over de mogelijkheid om aandelenposities op te nemen in haar beleggingsportefeuille.

Risicobeheersing

De portefeuille individuele aandelen wordt gespreid opgebouwd en wordt beheerd binnen een strikt risicobeheerskader bestaande uit limieten op onder meer omvang, toegelaten sectoren, marktkapitalisatie en concentratie.

Het prijsrisico wordt beheerst door de aandeleninvesteringen te onderwerpen aan een grondige analyse van de onderliggende fundamentals en door het beleggingsbeleid te kaderen binnen de goedgekeurde risicoappetijt en toegewezen limieten.

Gevoeligheidsanalyse - aandelenrisico

De onderstaande gevoeligheidsanalyse geeft de impact weer binnen de Vennootschap van een daling van de marktwaarde van niet-vastrentende effecten met 10%.

	31/12/2016	31/12/2017
	-10%	-10%
Impact op resultaat over 12 maanden	0	0
Impact op eigen vermogen	-13.709.964	-13.116.874

De niet-vastrentende effecten bedragen 131.912.068 euro (marktwaarde) op 31 december 2017, waarbij de latente meerwaarden 28.312.505 euro (21,6 % ten opzichte van de totale marktwaarde) betreffen. Deze latente meerwaarden zijn binnen het eigen vermogen opgenomen onder herwaarderingsmeerwaarde voor verkoop beschikbare activa. Bij een daling van de markten van 10% zal het bedrag binnen eigen vermogen dalen met 13.116.874 euro zonder dat dit aanleiding zal geven tot bijzondere waardeverminderingen die via de resultatenrekening worden geregistreerd.

De Verzekeringspool commercialiseert en verdeelt tak 23-verzekeringscontracten. Deze verzekeringscontracten investeren ten behoeve van de klant in diverse fondsen die onderliggend voornamelijk in aandelen en obligaties beleggen. Het aandelenrisico met betrekking tot deze verzekeringscontracten wordt gedragen door de verzekeringnemer, en heeft geen directe impact op het resultaat en het eigen vermogen van de Vennootschap.

Onder de toelichting met betrekking tot kredietrisico is verdere informatie opgenomen over de op individuele basis bepaalde waardeverminderingen met betrekking tot aandelen (onder niet-vastrentende effecten).

5.1.4. Vastgoedrisico

Risicopositie

De evolutie van de vastgoedprijzen heeft een invloed op de kredietverlening aan particulieren en beïnvloedt door het in onderpand geven van het vastgoed mee het kredietrisico. De Vennootschap heeft hierbij een concentratie in kredietverlening aan particulieren in België en Nederland, meer bepaald bij de hypothecaire leningen voor particulieren. Dit maakt de Vennootschap afhankelijk van de ontwikkelingen in de huizenmarkt.

Daarnaast laat het investeringskader toe om een portefeuille indirecte vastgoedbeleggingen aan te houden. Het gaat niet om investeringen in gebouwen maar om kredietverstrekking aan tegenpartijen die actief zijn in vastgoed en dit binnen een voorzichtig kredietbeleid. Binnen dit limietenkader werd er dan ook een aantal kredietdossiers met vastgoedtegenpartijen op de balans genomen.

Risicobeheersing

De vastgoedbeleggingen worden beheerd binnen een strikt risicobeheerkader bestaande uit limieten op onder meer type van belegging en concentratie.

De portefeuille vastgoedbeleggingen betreft aangekochte panden in het kader van het uitwinningsbeleid bij de hypothecaire kredietverlening en een 1% investering in kantoorpanden. Die worden verwerkt via de toepassing van het kostprijsmodel.

Deze panden worden passief beheerd en terug op de markt verkocht wanneer de marktomstandigheden beter zijn.

De latente min- en meerwaarden van deze vastgoedbeleggingen worden niet opgenomen in het eigen vermogen.

De portefeuille vastgoedbeleggingen (1.551.036 euro in 2017) betreft aangekochte panden in het kader van het uitwinningsbeleid bij de hypothecaire kredietverlening en een 1% investering in kantoorpanden. Die worden verwerkt via de toepassing van het kostprijsmodel. De latente waarden van deze vastgoedbeleggingen worden niet opgenomen in het eigen vermogen. De marktwaarden worden enkel toegelicht.

5.2. Liquiditeitsrisico

Risicopositie

Het liquiditeitsrisico is het risico op verlies, of op negatieve verandering in de financiële situatie, als direct of indirect gevolg van het feit dat er onvoldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om te voldoen aan de financiële verplichtingen. Dat kan het gevolg zijn van o.a.:

- een onverwachte verlenging van de uitstaande vorderingen, bijvoorbeeld door wanbetaling van een lening;
- het risico dat bij de Bankpool meer kredietlijnen worden opgenomen of meer spaardeposito's worden opgevraagd;
- het risico dat bij de Verzekeringpool de uitkeringsverplichtingen toenemen door een toename van schadegevallen of vervroegde opnames binnen de levensverzekeringstak, waardoor Argenta niet tegemoet kan komen aan zijn betalingsverplichtingen;
- het risico dat de nodige financieringstransacties niet kunnen uitgevoerd worden (of aan slechte voorwaarden);
- het risico dat activa alleen geliquideerd kunnen worden tegen een serieuze afwaardering, omdat er op de markt te weinig geïnteresseerde tegenpartijen zijn.

Liquiditeitsbronnen van de Bankpool

Het liquiditeitsmodel van Argenta Spaarbank kan als volgt worden samengevat:

- een belangrijke basis aan klantendeposito's;
- een spreiding over de Belgische en Nederlandse markt;
- een totale onafhankelijkheid van interbancaire financiering;
- een lage 'loan to deposit ratio';
- een liquide effectenportefeuille.

Argenta Spaarbank moet dus geen beroep doen op de interbancaire of professionele markt om zich te financieren. Ze heeft echter wel de mogelijkheden uitgewerkt om dit te doen als dit ofwel uit rendementsoverwegingen opportuun zou zijn ofwel vanuit de wens om haar financieringsbronnen te diversifiëren (RMBS effectisering) ofwel om tegemoet te komen aan nieuwe wettelijke vereisten om bepaalde types van schulden op de balans te hebben (Tier 2 uitgifte). Periodiek worden er desgevallend repo's aangegaan in het kader van het liquiditeitsbeheer ofwel in het kader van een beleggingsopportunity op de financiële markt.

Het fundingbeleid is gericht op de particuliere klant via de uitgifte van zicht-, spaar-, en termijnrekeningen. Kasbons en achtergestelde certificaten zijn nog een onderdeel van de funding, maar worden niet meer gecommmercialiseerd. De deposito's van klanten vormen het belangrijkste deel van de primaire financieringsbronnen van de bankactiviteiten van de Vennootschap.

Deze deposito's kunnen beschouwd worden als bronnen van liquiditeit en als bronnen van liquiditeitsrisico. Betaalrekeningen en spaargelden van particulieren zijn immers direct of op korte termijn opvraagbaar, maar leveren niettemin een belangrijke bijdrage aan de stabiliteit van de financieringsbasis op lange termijn. Deze stabiliteit staat of valt dan ook met het behoud van het vertrouwen van de rekeninghouder in de solvabiliteit, de rentabiliteit en het risicobeheer van de Argenta Spaarbank.

Financieringsbronnen	2016	2017
Deposito's van centrale banken	0,00%	0,00%
Deposito's van kredietinstellingen	0,00%	0,21%
Deposito's van klanten	92,13%	90,95%
Aan retailcliënteel verkochte kasbons	3,53%	2,01%
Aan retailcliënteel verkochte obligaties	0,00%	0,00%
Aan institutionelen verkochte obligaties	0,00%	3,35%
Aan retailcliënteel verkocht achtergesteld papier	0,44%	0,24%
Aan institutionelen verkocht achtergesteld schuld papier	1,49%	1,43%
Andere verplichtingen	2,41%	1,80%
Totaal verplichtingen	100,00%	100,00%
Totaal verplichtingen in euro	34.315.068.573	35.654.603.852

Risicobeheersing in de Bankpool

Het liquiditeitsbeheer en de liquiditeitsrisicobeheersing van de Bankpool zijn binnen Argenta Spaarbank gecentraliseerd.

Het asset & liability-comité (Alco) volgt de liquiditeitsindicatoren permanent op. Het beheerskader wordt duidelijk omschreven en gedetailleerd binnen de financiële beleidslijn. Het meten, opvolgen, controleren en rapporteren van de het liquiditeitsrisico valt onder de eerstelijnsverantwoordelijkheid van het ALM-departement. De tweedelijnsverantwoordelijkheid ligt bij het Risk-departement. Het beheer van de liquiditeitspositie valt onder de bevoegdheid van het Thesaurie departement.

Voor het meten, opvolgen, controleren en rapporteren van het liquiditeitsrisico heeft de Vennootschap een aangepast managementinformatiesysteem (MIS), inclusief noodplan, om zowel onder normale als uitzonderlijke omstandigheden het liquiditeitsbeheer op een adequate manier te kunnen uitvoeren. Bovenop de extensieve regulatoire rapportering is er ook een uitgebreide interne rapportering uitgewerkt. Op deze manier zijn het management en de belanghebbenden op de hoogte van de evoluties.

Het dagelijks liquiditeitsbeheer, de definitie van bijkomende Early Warning Indicators (EWI's), operationele limieten of knipperlichten en de organisatie van stresstesten is opgenomen in het Liquidity Contingency Plan. Dagelijks worden rapporten over de funding verspreid naar een breed doelpubliek binnen de Vennootschap.

De liquiditeitsrisicoappetijt wordt in het RAF van de Bankpool beheerd via knipperlichtniveaus op drie risico-indicatoren, namelijk:

- de LCR (Liquidity Coverage Ratio): deze ratio zet de liquiditeitsbuffer af tegen een gedefinieerd afvloeien van de aangetrokken gelden op 30 dagen
- de NSFR (Net Stable Funding Ratio): deze ratio plaatst de beschikbare liquiditeit tegenover de vereiste liquiditeit over een horizon van minstens een jaar en
- de AER (Asset Encumbrance Ratio): deze ratio vergelijkt de hoeveelheid aan niet-bezwaarde activa met het volume aan beschermde deposito's.

Aanvullend op bovenstaande RAF-indicatoren zijn er intern nog EWI's, operationele limieten en knipperlichten gedefinieerd.

In onderstaande tabel zijn de LCR en de onderliggende componenten terug te vinden. Deze tabel werd opgemaakt conform EBA richtsnoeren EBA/GL/2017/01. De betrokken richtlijn beoogt via het rapporteren van cijfers gegevens in geharmoniseerde tabellen meer transparantie en vergelijkbaarheid inzake de LCR te bekomen.

Geconsolideerd EUR miljoen		Totale ongewogen waarde (gemiddelde)				Totale gewogen waarde (gemiddelde)			
Kwartaal eindigend op		31/03/ 2017	30/06/ 2017	30/09/ 2017	31/12/ 2017	31/03/ 2017	30/06/ 2017	30/09/ 2017	31/12/ 2017
Aantal datapunten dat bij de berekening van gemiddelden wordt gebruikt		3	3	3	3	3	3	3	3
Liquide activa van hoge kwaliteit									
1	Totaal liquide activa van hoge kwaliteit					4.443	4.574	4.376	4.825
Kas – uitstromen									
2	Retaildeposito's en deposito's van kleine zakelijke klanten, waaronder:	27.951	28.295	28.580	28.823	1.908	1.931	1.956	1.969
3	Stabiele deposito's	17.769	18.006	18.079	18.304	888	900	904	915
4	Minder stabiele deposito's	10.183	10.289	10.501	10.519	1.020	1.031	1.052	1.054
5	Ongedekte wholesalefinanciering	414	353	358	334	257	237	247	221
6	Operationele deposito's (alle tegenpartijen) en deposito's in netwerken van coöperatieve banken	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Niet-operationele deposito's (alle tæegenpartijen)	414	353	358	334	257	237	247	221
8	Ongedekte schuld	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Gedekte wholesalefinanciering					0	0	0	0
10	Aanvullende eisen	224	316	312	326	142	202	228	239
11	Uitstromen in verband met blootstellingen aan derivaten en andere onderpandvereisten	114	170	199	202	114	170	199	202
12	Uitstromen in verband met verlies van financiering van schuldproducten	0	0	0	8	0	0	0	8
13	Krediet- en liquiditeitsfaciliteiten	110	146	114	116	29	32	29	29
14	Andere contractuele financieringsverplichtingen	28	34	28	24	8	13	7	2
15	Andere voorwaardelijke financieringsverplichtingen	1.127	1.119	856	1.251	372	369	282	413
16	Totaal kasuitstromen					2.688	2.753	2.720	2.845
Kas – instromen									
17	Gedekte leningstransacties (bijv. omgekeerde repo's)	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Instromen uit volledig renderende blootstellingen	166	163	163	173	116	111	109	113
19	Andere kasinstromen	74	84	36	106	74	84	36	106
EU 19a	(Verschil tussen totale gewogen instromen en totale gewogen uitstromen voortvloeiende uit transacties in derde landen met overdrachtsbeperkingen of in niet-converteerbare valuta's)					0	0	0	0
EU 19b	(Extra instromen uit een verbonden gespecialiseerde kredietinstelling)					0	0	0	0
20	Totaal kasinstromen	240	247	198	279	190	195	145	219
EU 20a	<i>Volledig vrijgestelde instromen</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
EU 20b	<i>Instromen met begrenzing tot 90%</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
EU 20c	<i>Instromen met begrenzing tot 75%</i>	240	247	198	279	190	195	145	219
						Totale gecorrigeerde waarde			
21	Liquiditeitsbuffer					4.135	4.303	3.979	4.310
22	Totaal nettokasuitstromen					2.498	2.558	2.574	2.625
23	Liquiditeitsdekkingsratio (%)					166%	168%	155%	164%

Zoals hierboven aangegeven, ligt de focus van het fundingmodel op particuliere klanten. Daarenboven werd in 2017 funding opgehaald via een derde Green Apple (RMBS) uitgifte. De onmiddellijk beschikbare liquiditeitsbronnen bestaan uit activa van hoge kwaliteit. Daarbij gaat het voornamelijk om centrale bankreserves, overheidsobligaties, effectiseringen en bedrijfsobligaties. Die zijn zowel qua tegenpartijtype als tegenpartij gediversifieerd. Aanvullend op de liquide activa die in aanmerking komen voor de LCR, beschikt Argenta Spaarbank ook nog over een portefeuille van ECB-eligible effecten.

Alle passiva en activa zijn in euro gedenomineerd zodat er geen valuta-mismatch is tussen de liquiditeits- en financieringsbronnen.

Argenta Spaarbank houdt een derivatenportefeuille aan met het oog op het indekken van het renterisico. De waarde van deze portefeuille wordt met onderpand afgedekt. Andere bronnen van onderpand uitstromen zijn er niet. De activa die als onderpand aangewend worden, worden uitgesloten van de LCR liquide buffer. In de LCR wordt tevens rekening gehouden met de potentiële uitstromen van onderpand ten gevolge van schommelingen in de waardering van de portefeuille en een negatieve ratingevolutive van Argenta Spaarbank. Onderpand legt in totaal slechts een beperkt beslag op de liquide activa. Niettemin wordt de evolutie van het onderpand van nabij opgevolgd.

Het overzicht van de ratio's en wettelijke limieten is te vinden in de onderstaande tabel:

	Wettelijke limieten	31/12/2016	31/12/2017
LCR	100%	178%	162%
NSFR	100%	145%	143%
AER strikt (RAF limiet)		106,40%	106,40%
AER ruim (RAF knipperlicht)		110,10%	110,50%

Bij de limieten op de AER dienen we nog te vermelden dat de Vennootschap over beide periodes voor 90% gefund was door middel van 'in aanmerking komende deposito's als bedoeld in artikel 389 van de wet van 25 april 2014'. Dat geeft een indicatie van de verhouding van deze ratio's ten opzichte van de wettelijke knipperlicht- en herstelandrempels.

Risicobeheersing in de verzekeringspool

De toekomstige liquiditeit wordt opgevolgd en beperkt door het cashflow profiel van de activa en de passiva per kwartaal tegenover elkaar af te zetten en acties inzake balanssturing te ondernemen als dit nodig zou zijn.

De bestaande gap tussen de portefeuille en de daar tegenoverstaande verzekeringscontracten wordt stelselmatig opgevolgd. De opvolging is hierbij onderdeel van de periodieke liquiditeitsgapanalyse. Onder andere sturing van de balans via proactieve acties om de vrijkomende gelden uit de verzekeringscontracten bij de Vennootschap belegd te houden en het opzetten van kredietlijnen met financiële instellingen horen tot de beheersmaatregelen.

Voor de Verzekeringpool wordt een LCR (Liquidity Coverage Ratio) berekend met daarnaast een opvolging van de cumulatieve maturity gap. De LCR bedraagt 9,424% in 2016 en steeg naar 11,695%.

Looptijdanalyse Bankpool

Bij de toelichtingen 14,15 en 16 is bijkomende informatie over de resterende looptijd van de 'voor verkoop beschikbare financiële activa' en 'leningen en vorderingen' te vinden. In de onderstaande tabel wordt een looptijdanalyse van de categorie 'financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden', de financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, de derivaten gebruikt ter afdekking en de categorie 'andere verplichtingen' weergegeven.

Boekjaar 2016	< 3 maanden	< 12 maanden	1-5 jaar	> 5 jaar
Deposito's van centrale banken	0	0	0	0
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	0	0	0	0
Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs				
• deposito's van kredietinstellingen	1.389.829	0	0	0
• retailfunding - deposito's zonder vaste looptijd	28.604.515.155	0	0	0
• retailfunding - deposito's met vaste looptijd	209.721.961	543.910.425	1.899.912.202	357.223.215
• retailfunding - kasbons	60.659.878	425.410.939	724.413.218	0
• in schuldbewijzen belichaamde schulden - obligaties	0	0	0	0
• achtergestelde leningen	10.330.735	54.704.402	595.428.863	0
Derivaten gebruikt ter afdekking	65.466.436	86.692.881	419.348.826	379.192.006
Andere verplichtingen	46.945.768	140.837.303	0	0
Totalen	28.999.029.762	1.251.555.950	3.639.103.109	736.415.221

Boekjaar 2017	< 3 maanden	< 12 maanden	1-5 jaar	> 5 jaar
Deposito's van centrale banken	0	0	0	0
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	0	0	0	0
Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs				
• deposito's van kredietinstellingen	76.393.437	0	0	0
• retailfunding - deposito's zonder vaste looptijd	29.520.194.067	0	0	0
• retailfunding - deposito's met vaste looptijd	462.787.457	474.801.928	1.619.373.584	350.258.196
• retailfunding - kasbons	177.076.061	117.080.921	417.670.671	0
• in schuldbewijzen belichaamde schulden - obligaties	23.655.174	66.098.131	311.031.029	798.994.599
• achtergestelde leningen	11.804.765	10.380.191	574.411.263	0
Derivaten gebruikt ter afdekking	69.930.749	92.953.469	384.649.258	392.550.901
Andere verplichtingen	54.377.333	163.131.999	0	0
Totalen	30.396.219.042	924.446.641	3.307.135.805	1.541.803.696

Bij de 'financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden' en de 'derivaten gebruikt ter afdekking' zijn de intereststromen van de onder de betrokken categorie verwerkte swaps terug te vinden. Bij het berekenen van deze interesten werd gebruik gemaakt van de vaste en variabele interestvoeten zoals deze per 31 december 2017 vastlagen voor het respectievelijke vaste en variabele deel van de betrokken renteswaps.

De zichtdeposito's, deposito's van bijzondere aard en gereguleerde spaardeposito's werden voor deze rapportering onder het tijdsinterval < 3 maanden geklasseerd.

Het grootste deel van de 'achtergestelde verplichtingen' op 31 december 2017 bestaat uit de nominaal 500 miljoen aan institutionelen aangeboden Tier 2 lening. Het saldo bestaat uit achtergestelde certificaten.

In oktober 2017 werd succesvol een RMBS transactie ten belope van 1,2 mia euro geplaatst op de markt. De RMBS transactie - Green Apple 2017 I NHG - omvat de effectivering van Nederlandse hypothecaire leningen die genieten van de Nederlandse HypotheekGarantie.

Looptijdanalyse Verzekeringsspool

De verzekeringsspool maakt geen gebruik van derivaten en heeft bijgevolg geen afgeleide verplichtingen. De looptijdanalyse van de categorieën, 'financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening', 'financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs', 'passiva uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten', en de categorie 'andere verplichtingen' is in onderstaande tabel weergegeven.

Boekjaar 2016	< 3 maanden	< 12 maanden	1-5 jaar	> 5 jaar
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	39.612.538	118.260.035	620.395.017	1.061.507.055
Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs				
• deposito's van kredietinstellingen	95.225.400	177.074.758	0	0
• retailfunding - deposito's zonder vaste looptijd	72.674	0	0	0
• retailfunding - deposito's gekoppeld aan hypothecaire leningen	8.247.363	218.758	200.159	342.687.299
• andere financiële verplichtingen	0	2.978.261	625.393.318	17.726.318
Passiva uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten				
• leven	29.267.531	86.147.909	812.287.332	1.459.729.360
• niet-leven	19.982.360	59.895.712	66.470.819	59.451.233
Andere verplichtingen	14.480.005	43.440.014	0	0
Totalen	206.887.872	488.015.447	2.124.746.645	2.941.101.264

Boekjaar 2017	< 3 maanden	< 12 maanden	1-5 jaar	> 5 jaar
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	48.401.277	151.896.659	650.874.558	1.305.884.942
Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs				
• deposito's van kredietinstellingen	0	40.012.860	129.999.922	0
• retailfunding - deposito's zonder vaste looptijd	100.300	0	0	0
• retailfunding - deposito's gekoppeld aan hypothecaire leningen	8.977.706	208.784	2.825.717	352.825.057
• andere financiële verplichtingen	0	21.048.349	618.365.816	593.016
Passiva uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten				
• leven	30.291.042	90.846.861	1.352.354.071	1.021.594.292
• niet-leven	20.416.860	61.130.510	64.792.870	58.308.446
Andere verplichtingen	98.519.664	295.558.991	0	0
Totalen	206.706.848	660.703.015	2.819.212.954	2.739.205.753

De financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening betreffen beleggingencontracten (tak 23). De uitstaande reserves zijn ingedeeld volgens resterende contractuele looptijd.

Bij de andere financiële verplichtingen en de passiva uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten leven zijn de uitstaande reserves volgens de resterende contractuele looptijd, inclusief de gegarandeerde intereststromen van de uitstaande contracten opgenomen. Voor de passiva uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten niet leven is de looptijdanalyse opgesteld op basis van verwachte betalingspatronen voor premie-, schade- en schaderegelingskostenreserves.

De deposito's van kredietinstellingen betreffen repo's. De deposito's zonder vaste looptijd werden voor deze rapportering onder het tijdsinterval < 3 maanden geklasseerd. De andere verplichtingen betreffen grotendeels een rekening-courant tussen Argenta Assuranties en Argenta Spaarbank.

5.3. Kredietrisico

Risicopositie

Kredietrisico is het risico op verlies, of op negatieve verandering in de financiële situatie, als direct of indirect gevolg van een daling in de kredietwaardigheid van emittenten (of garanten) van effecten, tegenpartijen en schuldenaren.

Dit risico ontstaat zowel bij de traditionele kredietverlening als bij beleggingsactiviteiten (overige rentedragende activa) en is verbonden met een groot deel van de activiteiten van de Argenta Groep. Voor de verzekeraar bestaat er daarnaast nog het defaultrisico op de herverzekeraar.

Voor de Vennootschap zijn in essentie drie segmenten van belang voor wat betreft het kredietrisico: de retail markt en met name de hypothecaire kredietverlening aan particulieren (in België zowel als in Nederland), de beleggingsportefeuille en de portefeuille leningen aan lokale en regionale besturen en (selectief) aan corporates. Het kredietrisicomanagement focust zich dan ook op deze drie segmenten.

Binnen de verzekeringspool is de Vennootschap tevens blootgesteld aan bijkomend falingsrisico o.a. ten opzichte van de herverzekeraar, cash, toekomstige winsten binnen tak23 fondsen, vorderingen en op de assets die tegenover de spaarhypotheken van Nederland staan.

Risicobeheersing retail

Argenta heeft binnen het retail segment als doelgroep natuurlijke personen of gezinnen die bestaan uit particulieren, zelfstandigen en vrije beroepen die hun gewoonlijke verblijfplaats in België of Nederland hebben en die een krediet wensen aan te gaan voor hoofdzakelijk niet-professionele doeleinden.

De financiering kan desgevallend ook beroepsmatige investeringen betreffen, voor zover die gecombineerd worden met privé investeringen. De toegelaten verhouding privé/professioneel wordt in het specifiek Acceptatie- en Autorisatiekader bepaald.

Als algemeen principe geldt dat de kredietnemers natuurlijke personen zijn. Desgevallend kunnen vennootschappen als kredietnemer optreden; in voorkomend geval treden steeds verbonden natuurlijke personen op als medekredietnemer(s).

De belangrijkste elementen van de risicobeheersing betreffen: het Acceptatie- en Autorisatiekader voor de toekenning van kredieten inclusief vastgestelde limieten voor kredietwaardigheid, toezichtprocedures en een maandelijkse opvolging van de kredietrisico indicatoren.

Deze governance wordt ondersteund via de werking het Kredietrisicocomité retail met rapportering aan het directiecomité en het risicocomité van de raad van bestuur.

Risicobeheersing niet-retail

Het niet-retail beleggingskader focust op een sterke kwaliteit van de tegenpartijen, met aandacht voor diversificatie naar beleggingen in ondernemingen, in indirecte vastgoed en in posities in effecten of leningen op lokale besturen.

De toepassing van het beleggingsbeleid wordt in de concrete uitvoering mee ondersteund door het Investeringsoverleg, waarin vertegenwoordigers van het directiecomité (bij escalatie), van Treasury and Investment Management en de afdeling Kredietrisicoanalyse in eerste lijn en van Risk in tweede lijn, investeringsissues bespreken en beslissen.

Het intern beleggingskader bepaalt in welke obligaties er met welke ratings mag belegd worden. De ratings van alle rentedragende vastrentende effecten worden nadien stelselmatig opgevolgd. Als na de aankoop de rating van een obligatie daalt onder de vooropgestelde minimum ratingvereiste, worden de betrokken obligaties opnieuw besproken in het Alco en het RatingOverleg (RO). Het Alco en bijgevolg ook het directiecomité van de Vennootschap moeten zich hierbij uitdrukkelijk uitspreken over het al dan niet behouden van de positie. Over de behouden posities wordt ook gerapporteerd aan het risicocomité van de raad van bestuur.

Jaarlijks worden de bancaire en corporate tegenpartijen via een kredietanalyse bestudeerd. De resultaten van ratingonderzoeken komen aan bod op het maandelijks georganiseerde RO, dat rapporteert aan het Alco. Dit overleg bekrachtigt voorgestelde ratings of beslist volgens een welomschreven governance-kader en met in acht name van twee beslissingsniveaus over de toekenning van interne ratings. De interne ratings zijn relevant binnen het acceptatiekader en worden tevens gehanteerd voor monitoring, waarbij op kwartaalbasis de beleggingsportefeuilles aan een grondige analyse worden onderworpen. Deze analyse vormt de basis van een regelmatige rapportering aan en bespreking binnen het Alco, het directiecomité en het risicocomité van de raad van bestuur.

Interne modellen voor kredietrisico

Argenta Spaarbank heeft gekozen voor zijn kredietverstrekking van hypothecaire leningen, mits niet-materiële uitzonderingen, en voor bancaire en corporate tegenpartijen interne ratings te gebruiken en de eigen vermogensvereisten volgens de IRB(F)-methode te berekenen. Hierbij wordt bij de kredietverstrekking aan iedere lening een risicoklasse toegekend. Hiervoor ontwikkelde de bank, voor zover van toepassing, zelf een of meer modellen. Onderscheid wordt gemaakt tussen modellen voor PD en LGD. Voor de retailkredietportefeuilles waar gekozen wordt voor een intern ratingsysteem werd telkens zowel een PD als een LGD-model ontwikkeld. Maandelijks wordt de totale hypothecaire kredietportefeuille aan de PD en LGD-modellen aangeboden om er het kapitaalbeslag voor onverwachte verliezen uit af te leiden. Voor bancaire en corporate tegenpartijen is dit een FIRB benadering waarbij enkel een PD-model is ontwikkeld.

De interne ratingmodellen maken minstens jaarlijks op passende wijze het voorwerp uit van een interne review.

Risicobeheersing falingsrisico herverzekeraar

De Vennootschap maakt gebruik van de diensten van een herverzekeringmakelaar om de herverzekeringcontracten in de markt te plaatsen. In het contract met de herverzekeringmakelaar is opgenomen dat alle herverzekeraars een minimale rating A+ moeten aanhouden. Hierdoor is het kredietrisico op de herverzekeraars beperkt. Ook het concentratierisico is beperkt aangezien de indekking geplaatst wordt bij verschillende herverzekeringmaatschappijen. Verdere informatie over herverzekering is opgenomen onder de toelichtingen met betrekking tot het verzekeringrisico.

Maximaal kredietrisico

De totale blootstelling aan kredietrisico (total exposure) bestaat uit de boekwaarden van financiële activa (grootste deel van de activazijde - binnenbalans) de berekende exposure van afgeleide financiële instrumenten en specifieke buiten balansposten (waaronder financiële garanties en kredietverbintenissen) zoals beschreven in de wetgevingen van het eigen vermogen (Basel). De onderstaande tabel geeft het uitstaand kredietrisico weer voor de bankpool zoals gerapporteerd in de prudentiële COREP tabellen. In de pijler 3 toelichtingen wordt meer duiding gegeven bij deze totale blootstelling.

Totale blootstelling aan kredietrisico	31/12/2016	31/12/2017
Totaal binnenbalans	35.996.526.393	37.411.433.657
Totaal buitenbalans	1.787.783.451	2.224.458.672
Totaal derivaten	185.611.883	287.056.458
	37.969.921.727	39.922.948.786

Concentratie van kredietrisico

Dit ontstaat door een concentratie in kredietverlening aan een individuele tegenpartij of een groep van onderling gerelateerde tegenpartijen (single name concentratie of wederpartijconcentratie) of een concentratie in kredietverlening ten gevolge van een ongelijkmatige verdeling over sectoren of landen / regio's (sectorconcentratie). Dit laatste ontstaat wanneer significante risicoposities ingenomen worden op groepen van tegenpartijen waarvan de kans op wanbetaling en/of het verlies in geval van wanbetaling gedreven wordt door gemeenschappelijke onderliggende factoren.

De onderstaande tabel geeft de procentuele verdeling over de 'leningen en vorderingen op andere klanten' van de verschillende types van lening of vordering. De post 'overige kredietvorderingen' bevat een beperkte portefeuille MBS.

	31/12/2016		31/12/2017	
	Boekwaarden	Procentuele verdeling	Boekwaarden	Procentuele verdeling
Consumentenkrediet	97.669.919	0,36%	114.057.678	0,40%
Hypothecaire leningen	26.830.072.433	97,60%	27.833.108.686	97,05%
Leningen op termijn	536.848.529	1,95%	711.808.956	2,48%
Zichtdeposito's / voorschotten	3.925.891	0,01%	2.902.447	0,01%
Overige kredietvorderingen	21.600.896	0,08%	17.031.178	0,06%
	27.490.117.668	100,00%	28.678.908.945	100,00%

Mogelijke concentratierisico's die resulteren uit de aanwezigheid in slechts twee hypotheekmarkten (namelijk België en Nederland), worden getemperd door het granulaire karakter van deze portefeuilles met een zeer groot aantal dossiers die elk individueel een zeer beperkt kredietrisico dragen, door de dagelijkse opvolging van de evoluties in de Nederlandse en Belgische hypotheek- en residentiële vastgoedmarkten, en de diversificatie in leeftijd van het krediet, de demografische spreiding en de regionale spreiding binnen België en Nederland.

De Vennootschap klasseert het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille als 'voor verkoop beschikbaar financiële activa'. Een belangrijk deel van dit gedeelte van de beleggingsportefeuille bestond op 31 december 2017 uit obligaties van 'openbare besturen' (36,23 % in 2017 tegenover 42,36 % in 2016). De categorie 'kredietinstellingen' vertegenwoordigt 22,62 % op 31 december 2017. De categorie 'effecten andere tegenpartijen' is van 34,22 % gestegen naar 39,93 %.

Onder de 'tot einde looptijd aangehouden activa' staan effecten ten bedrage van 651.172.929 euro (614.660.002 euro in 2016) die in hoofdzaak uitgegeven werden door de Belgische federale en regionale overheden.

	31/12/2016		31/12/2017	
	Boekwaarden	Procentuele verdeling	Boekwaarden	Procentuele verdeling
Voor verkoop beschikbaar FA	10.697.092.080	100,00%	10.818.154.521	100,00%
Vastrentende effecten				
Openbare besturen	4.530.987.182	42,36%	3.919.546.315	36,23%
Kredietinstellingen	2.389.603.913	22,34%	2.446.568.143	22,62%
Effecten andere tegenpartijen	3.660.802.854	34,22%	4.320.127.996	39,93%
Niet vastrentende effecten				
Beleggingsfondsen/aandelen	115.698.131	1,08%	131.912.068	1,22%
Tot einde looptijd aangehouden FA	614.660.002	100,00%	651.172.929	100,00%
Vastrentende effecten				
Openbare besturen	584.173.312	95,04%	621.233.701	95,40%
Kredietinstellingen	0	0,00%	0	0,00%
Effecten andere tegenpartijen	30.486.690	4,96%	29.939.228	4,60%
Totaal	11.311.752.082		11.469.327.450	

De onderstaande tabel geeft een procentueel geografische uitsplitsing van de overheidsobligaties in de 'voor verkoop beschikbare financiële activa'. Uit het onderstaande overzicht blijkt nog een grote blootstelling aan België (vestigingsplaats van de Vennootschap).

	31/12/2016	31/12/2017
België	57,51%	52,62%
Ierland	7,88%	9,67%
Spanje	5,15%	8,46%
Polen	3,99%	4,57%
Slovenië	3,15%	3,46%
Oostenrijk	2,42%	2,80%
Tsjechië	2,40%	2,64%
Italië	2,45%	2,47%
Letland	2,32%	2,16%
Litouwen	2,04%	1,91%
Frankrijk	1,40%	1,58%
Duitsland	1,11%	1,29%
Roemenië	0,42%	1,08%
IJsland	0,95%	0,96%
Slovakije	1,42%	0,81%
Zweden	0,56%	0,65%
Mexico	0,47%	0,55%
Nederland	3,01%	0,53%
Indonesië	0,00%	0,38%
Overige	1,37%	1,42%
Totaal	100,00%	100,00%

De Vennootschap hanteert concentratielimieten per tegenpartij uitgedrukt als % van het CET1 reglementair kernkapitaal. De grootte van de limiet is functie van de kredietwaardigheid van de emissie en van het type tegenpartij. De diversificatie en interne ratings van alle vastrentende effecten worden stelselmatig gerapporteerd en opgevolgd, op individueel en op portefeuilleniveau.

Zekerheden en uitwinningsbeleid

Bij het toestaan van hypothecaire leningen worden altijd persoonlijke of zakelijke zekerheden gevraagd. In het kader van het uitwinningsbeleid komt het sporadisch voor dat bepaalde zekerheden verworven worden en op de balans terechtkomen.

Voor deze zekerheden (in casu de panden waarop een hypothecaire inschrijving of volmacht gevestigd zijn) vinden periodiek via een statistische methode individuele schattingen plaats en zeker in die dossiers waar de leningen als gefaald beschouwd worden.

Als alle andere middelen zijn uitgeoefend om een krediet in faling financieel af te handelen, wordt er overgegaan tot een onderhandse of openbare verkoop van het pand en tot uitwinning van de secundaire zekerheden indien die aanwezig zijn. Secundaire zekerheden zijn met name courant aanwezig bij de Nederlandse kredietdossiers. Het betreft aan Argenta verpande verzekeringspolissen en de Nationale Hypotheek Garantie (NHG).

In 2017 waren er (inclusief verkopen die betrekking hebben op Nederlandse kredietdossiers met NHG bij de Vennootschap) 134 openbare en onderhandse verkopen (222 in 2016), waarbij het saldo van de verkoop de vordering niet volledig dekte. De totale restschuld hierbij bedroeg 2.930.383 euro (tegenover 4.641.850 euro in 2016).

De conservatieve kredietpolitiek en het strikte omkaderingsbeleid hadden tot gevolg dat de kredietverliezen binnen de diverse activiteitsdomeinen van Argenta laag waren in de voorbije jaren.

Kredietkwaliteit

De kredietkwaliteit van de niet-retailportefeuilles is opgenomen in de onderstaande tabel die het ratingniveau weergeeft van de volledige 'voor verkoop beschikbare activa'-portefeuille. Meer dan 98 % van deze portefeuille heeft een rating van "investment grade".

	31/12/2016	31/12/2017
Investment grade	98,11%	98,07%
Below investment grade	1,84%	1,51%
Not rated	0,05%	0,41%
Totaal	100,00%	100,00%

Leningen en vorderingen in achterstand

De Vennootschap beoordeelt haar portefeuille periodiek op het vlak van achterstallige betalingen. In de onderstaande tabellen wordt een overzicht gegeven van de financiële activa 'leningen en vorderingen op andere klanten' waarvoor er achterstallige bedragen zijn geconstateerd maar waarvoor er geen op individuele basis bepaalde bijzondere waardeverminderingen zijn aangelegd. Het gaat hier om het totaalbedrag van de uitstaande kredieten (total exposure) en dus niet om het totaalbedrag van de achterstanden.

In deze bedragen zitten ook de kredieten die slechts 1 of 2 dagen achterstallig zijn of die omwille van een mogelijk laattijdige operationele verwerking van de betaling van de aflossingen (onder meer via domicilieringen) tijdelijk een achterstand vertonen.

Per 31/12/2016	<= 90 dagen	90 dagen <> 180 dagen	180 dagen <> 1 jaar	> 1 jaar
België				
Consumentenkrediet	4.398.888	110.654	16.391	18.416
Hypothecaire leningen	790.344.059	15.108.664	2.071.009	4.507.106
Leningen op termijn	14.547.928	141.125	476.955	5.918
Zichtdeposito's	2.281.635	87.309	55.708	1.174.160
Overige kredietvorderingen				
Totaal België	811.572.510	15.447.752	2.620.063	5.705.600
Nederland				
Hypothecaire leningen	96.576.489	21.114.805	11.643.228	6.096.921
Totaal Nederland	96.576.489	21.114.805	11.643.228	6.096.921
Totaal	908.148.999	36.562.557	14.263.291	11.802.521

Per 31/12/2017	<= 90 dagen	90 dagen <> 180 dagen	180 dagen <> 1 jaar	> 1 jaar
België				
Consumentenkrediet	2.266.073	16.617	0	13.937
Hypothecaire leningen	756.287.808	19.439.225	3.392.848	1.752.955
Leningen op termijn	14.682.029	272.754	125	0
Zichtdeposito's	1.441.977	52.000	78.787	1.037.343
Overige kredietvorderingen	0	0	0	0
Totaal België	774.677.887	19.780.596	3.471.760	2.804.235
Nederland				
Hypothecaire leningen	99.920.774	19.659.084	10.107.773	5.050.971
Totaal Nederland	99.920.774	19.659.084	10.107.773	5.050.971
Totaal	874.598.661	39.439.680	13.579.533	7.855.206

Effectieve achterstallige bedragen (in kapitalen en interesten)

In de volgende tabellen wordt een overzicht gegeven van de effectieve achterstallige bedragen (kapitalen en interesten), met andere woorden welke achterstanden zijn er effectief (dus zonder het totale bedrag van de betrokken lening te vermelden).

Onder de 'zichtdeposito's' zijn in hoofdzaak kaskredieten terug te vinden die bij overschrijding van hun kredietlijn voor het volledige bedrag in achterstand komen.

Per 31/12/2016	<= 90 dagen	90 dagen <> 180 dagen	180 dagen <> 1 jaar	> 1 jaar
België				
Consumentenkrediet	384.324	4.793	1.963	1.098
Hypothecaire leningen	8.399.376	201.884	321.970	196.833
Leningen op termijn	189.035	8.936	12.162	1.438
Zichtdeposito's	2.281.635	87.309	55.708	1.174.160
Overige kredietvorderingen				
Totaal België	11.254.370	302.922	391.803	1.373.529
Nederland				
Hypothecaire leningen	803.083	753.547	495.319	686.438
Totaal Nederland	803.083	753.547	495.319	686.438
Totaal	12.057.453	1.056.469	887.122	2.059.967

Per 31/12/2017	<= 90 dagen	90 dagen <> 180 dagen	180 dagen <> 1 jaar	> 1 jaar
België				
Consumentenkrediet	67.289	788	0	5
Hypothecaire leningen	6.866.381	258.022	79.573	86.811
Leningen op termijn	195.024	9.407	125	0
Zichtdeposito's	1.441.977	52.000	78.787	1.037.343
Overige kredietvorderingen	0	0	0	0
Totaal België	8.570.671	320.217	158.485	1.124.159
Nederland				
Hypothecaire leningen	469.899	331.705	325.018	348.894
Totaal Nederland	469.899	331.705	325.018	348.894
Totaal	9.040.570	651.922	483.503	1.473.053

In alle andere categorieën van financiële activa en de daarbinnen te onderscheiden aanwezige klassen zijn er geen achterstallen.

Op individuele basis bepaalde bijzondere waardeverminderingen

De volgende tabel geeft een overzicht van de financiële activacategorieën (en respectievelijke klassen) weer waarvoor op individuele basis bepaalde bijzondere waardeverminderingen werden aangelegd.

Een vordering wordt als gefaald beschouwd vanaf 90 dagen achterstand voor een materiële exposure (benaderd via 3 maandtermijnen voor de retailkredietportefeuilles) en, wanneer er een aantal signalen zijn, andere dan achterstand, dat de kredietnemer zijn verplichtingen niet zal kunnen nakomen. Waardeverminderingen worden bepaald op basis van het verschil tussen uitstaande gefaalde vordering en de verwachte recuperaties.

	Bruto boek- waarde van de in waarde verminderde activa	Waarde- verminderingen individuele basis beoordeelde activa boekjaar 2016	Bruto boek- waarde van de in waarde verminderde activa	Waarde- verminderingen individuele basis beoordeelde activa boekjaar 2017
Voor verkoop beschikbare financiële activa				
Vastrentende effecten	5.309.693	375.066	3.904.542	17.371
Openbare instellingen	0	0	0	0
Kredietinstellingen	0	0	0	0
Effecten andere tegenpartijen	5.309.693	375.066	3.904.542	17.371
Niet vastrentende effecten	15.860.242	2.282.178	23.043.293	2.937.442
Totaal voor verkoop beschikbare financiële activa	21.169.935	2.657.244	26.947.835	2.954.813
Leningen en vorderingen				
Consumentenkrediet	1.994.982	2.019.249	1.646.124	1.669.253
Hypothecaire leningen	190.704.467	23.211.571	142.341.561	18.065.469
Leningen op termijn	3.415.567	398.600	2.057.197	337.798
Zichtdeposito's / voorschotten	1.060.064	938.951	1.083.189	956.965
Overige kredietvorderingen	0	0	0	0
Totaal leningen en vorderingen	197.175.080	26.568.371	147.128.071	21.029.485

Per einde 2016 waren er voor 26.568.371 euro op individuele basis bepaalde waardeverminderingen voor de portefeuille leningen en vorderingen. Per einde 2017 waren er voor 21.029.485 euro op individuele basis bepaalde waardeverminderingen voor de portefeuille leningen en vorderingen. Hiernaast waren er nog individuele waardeverminderingen van 2.954.813 euro in de AFS- portefeuille.

De volgende tabellen geven de mutaties weer van de individuele bijzondere waardeverminderingen van de boekjaren 2016 en 2017. Er zijn hierbij toevoegingen en aanwendungen van de waardeverminderingen.

Bij toelichting 38 is er meer detail terug te vinden over de totale resultaatsimpact (inclusief de rechtstreekse afboekingen en recuperaties).

	Beginsaldo 31/12/2015	Aangroei via P&L	Vrijgave via P&L	Eindsaldo 31/12/2016
Voor verkoop beschikbare financiële activa				
Vastrentende effecten	4.207.085	0	3.800.079	407.006
Openbare instellingen	0	0	0	0
Kredietinstellingen	0	0	0	0
Effecten andere tegenpartijen	4.207.085	0	3.800.079	407.006
Niet vastrentende effecten	2.675.545	698.202	1.091.569	2.282.178
Totaal voor verkoop beschikbare financiële activa	6.882.630	698.202	4.891.648	2.689.184
Leningen en vorderingen				
Consumentenkrediet	2.613.224	235.689	829.664	2.019.249
Hypothecaire leningen	26.089.716	19.336.224	22.214.368	23.211.572
Leningen op termijn	339.962	344.556	285.918	398.600
Zichtdeposito's / voorschotten	1.277.134	-1.178.726	-840.544	938.952
Overige kredietvorderingen	899	0	899	0
Totaal leningen en vorderingen	30.320.935	18.737.743	22.490.305	26.568.373

	Beginsaldo 31/12/2016	Aangroei via P&L	Vrijgave via P&L	Eindsaldo 31/12/2017
Voor verkoop beschikbare financiële activa				
Vastrentende effecten	407.006	0	389.635	17.371
Openbare instellingen	0	0	0	0
Kredietinstellingen	0	0	0	0
Effecten andere tegenpartijen	407.006	0	389.635	17.371
Niet vastrentende effecten	2.282.178	1.341.491	686.227	2.937.442
Totaal voor verkoop beschikbare financiële activa	2.689.184	1.341.491	1.075.862	2.954.813
Leningen en vorderingen				
Consumentenkrediet	2.019.249	71.155	421.151	1.669.253
Hypothecaire leningen	23.211.572	12.841.194	17.987.297	18.065.469
Leningen op termijn	398.600	3.306	64.108	337.798
Zichtdeposito's / voorschotten	938.952	474.198	456.185	956.965
Overige kredietvorderingen	0	0	0	0
Totaal leningen en vorderingen	26.568.373	13.389.853	18.928.741	21.029.485

Op portefeuillebasis bepaalde bijzondere waardeverminderingen

Voor alle *retail* kredietportefeuilles waarvoor in Basel kredietrisicomodellen zijn uitgewerkt worden collectieve IBNR-waardeverminderingen berekend en aangelegd.

De onderstaande tabel geeft de *exposure at default* (EAD) en de aangelegde collectieve bijzondere waardeverminderingen (IBNR) weer per eindejaar.

Portefeuille	31/12/2016		31/12/2017	
	EAD	IBNR	EAD	IBNR
port. Aspa België	9.937.803.067	1.414.297	10.845.960.462	968.861
port. Aspa Nederland	15.457.089.202	8.236.332	14.181.923.351	4.642.805
Green Apple	0	0	1.329.145.108	347.087
port. CBHK	300.604.257	346.454	250.951.386	281.944
port. ARAS	787.994.573	383.740	861.744.379	314.506
Totaal		10.380.823		6.555.203

De IBNR-waardeverminderingen zijn gedaald van 10.380.823 euro per 31 december 2016 naar 6.555.203 euro ten gevolge van ondermeer de betere economische toestand en de verdere verbetering van de marktprijzen in Nederland.

Forbearance

Op basis van de EBA-definitie van forbearance werden bij de Vennootschap de nodige beleidsdocumenten uitgewerkt. De dossiers worden geregistreerd in de kredietsystemen.

Forbearance dossiers zijn met name herfinancieringen en verlengingen naar aanleiding van financiële moeilijkheden van de kredietnemer.

	31/12/2016	31/12/2017
Totaal exposures met forbearance maatregelen	47.496.688	78.261.801
Performing exposures met forbearance maatregelen	24.319.665	39.010.389
Non-performing exposures met forbearance maatregelen	23.177.022	39.251.412
Gecumuleerde waardeverminderingen en provisions voor deze exposures	2.202.705	3.309.741
Ontvangen collateral voor exposures met forbearance maatregelen	44.689.537	73.230.818

De forbearance-dossiers die als non-performing worden aangemerkt, worden steeds onderworpen aan een 'individuele waarderingstoets'. Het bedrag aan ontvangen onderpand van alle forbearance-dossiers werd ook opgenomen in deze toelichting om aan te tonen dat er aanzienlijke waarborgen in de vorm van collateral zijn.

5.4. Onderschrijvingsrisico's

Risicopositie

Het onderschrijvingsrisico omvat overkoepelend alle risico's die verbonden zijn aan de aard van het onderschrijven van verzekeringsactiviteiten. Het is het risico op het verlies van de toekomstige winsten en kapitaal, veroorzaakt door de afwijkingen van de werkelijke betalingen ten opzichte van de verwachte betalingen.

Op het gebied van schadeverzekeringen zijn de resultaten van de Verzekeringsspool grotendeels afhankelijk van de mate waarin de werkelijke uitkeringen in overeenstemming zijn met de uitgangspunten die bij de prijsstelling van producten en bij het bepalen van de hoogte van de technische voorzieningen zijn gehanteerd. Voor levensverzekeringen bestaat het onderschrijvingsrisico onder meer uit het risico op afwijkend afkoopgedrag, afwijkende uitkeringen (in geval van overlijden) en poliskosten. Op het gebied van gezondheidsverzekeringen omvatten de risico's zowel die aanwezig bij levens- als bij schadeverzekeringen.

De belangrijkste onderschrijvingsrisico's zijn sterfte- en langlevensrisico, morbiditeitsrisico, risico uit hoofde van kosten, vrijvalrisico, premie- en reserverisico en catastroferisico.

Het sterfterisico is het risico op verlies of op een ongunstige verandering in de waarde van verzekeringsverplichtingen door veranderingen in het niveau, de trend of de volatiliteit van sterftcijfers wanneer een stijging van het sterftcijfer leidt tot een stijging van de waarde van verzekeringsverplichtingen. Het grootste deel van het sterfterisico is er ten gevolge van het onderschrijven van schuldsaldoverzekeringen. Het langlevensrisico is het risico op verlies of op een ongunstige verandering in de waarde van verzekeringsverplichtingen door veranderingen in het niveau, de trend of de volatiliteit van sterftcijfers wanneer een daling van het sterftcijfer leidt tot een stijging van de waarde van verzekeringsverplichtingen.

Het morbiditeitsrisico is risico op verlies of op een ongunstige verandering in de waarde van verzekeringsverplichtingen door veranderingen in het niveau, de trend of de volatiliteit van invaliditeits-, ziekte- en morbiditeitscijfers. Het morbiditeitsrisico wordt grotendeels gevormd door het onderschrijven van hospitalisatieverzekeringen.

Het kostenrisico is het risico op verlies of op een ongunstige verandering in de waarde van verzekeringsverplichtingen door veranderingen in het niveau, de trend of de volatiliteit van de kosten voor het nakomen van verzekerings- of herverzekeringsovereenkomsten. De ontwikkeling en prijszetting van verzekeringspolissen is mee gebaseerd op hypothesen over de verkoopkosten, de verwerkingskost van de polissen en de beheerskost van de schades en het verwachte behoud. Het kostenrisico kan toenemen door meer langlopende contracten, afwijkingen van de gebruikte hypothesen en een toename van de kosteninflatie.

Het vrijvalrisico is het risico op verlies of op een ongunstige verandering in de waarde van verzekeringsverplichtingen door veranderingen in het niveau of de volatiliteit van de percentages van voortijdige beëindiging, beëindiging, verlenging of afkoop van de overeenkomst. Bij een toename van het aantal afkopen loopt de verzekeringsmaatschappij het risico dat de initiële poliskosten niet tijdig kunnen terugverdiend worden en dat de winsten van toekomstige premies wegvallen. Een lager aantal afkopen bij verlieslatende contracten kan hetzelfde risico inhouden.

Het premie- en reserverisico is het risico op verlies of op een ongunstige verandering in de waarde van verzekeringsverplichtingen door volatiliteit in het tijdstip, de frequentie en de ernst van verzekerde gebeurtenissen en in het tijdstip en het bedrag van schaderegelingen. Premierisico betreft schadegevallen na

rapporteringsdatum (i.e. gedurende de resterende looptijd van het contract), reserverisico betreft voorgevallen schades voor rapporteringsdatum.

Het catastroferisico of rampenrisico is het risico op verlies of op een ongunstige verandering in de waarde van verzekeringsverplichtingen door duidelijke onzekerheid over de prijsstelling en de aannames voor de reserve in verband met extreme of uitzonderlijke gebeurtenissen. Het catastroferisico is grotendeels te wijten aan natuurrampen of door mensen veroorzaakte rampen. Dit risico komt voornamelijk voor bij schadeverzekeringen. Voor levensverzekeringen omvat dit risico ook het risico op verhoogde sterfte als gevolg van een pandemie. Binnen leven komt dit risico voornamelijk voor bij de schuldsaldoverzekeringen.

Risicobeheersing

De Verzekeringsspool past een aantal procedures toe om het onderschrijvingsrisico te beheersen.

De Vennootschap hanteert een duidelijk begreemd aanvaardingsbeleid dat is toegespitst op welomschreven doelgroepen. Bij de ontwikkeling van nieuwe producten worden alle identificeerbare componenten van het onderschrijvingsrisico in rekening gebracht voor het bepalen van het acceptatie-, tarifierings- en reserveringsbeleid.

Het acceptatie-, sanerings-, tarifierings- en reserveringsbeleid worden bepaald en aangepast door een voortdurende opvolging van de technische resultaten en rendabiliteit van producten, het profiel van de portefeuille, evaluaties van de sterftetafels en de toereikendheid van de technische voorzieningen.

In het reserveringsbeleid wordt een onderscheid gemaakt tussen de frequentiedossiers met kleinere schadebedragen en de zware schadedossiers boven 125.000 euro. Het beleid voor de frequentiedossiers situeert zich upfront, in de jaarlijkse bepaling door de afdeling actuariaat van de standaard openingsreserves, op basis van de historische schadelast. Dit is een 'best estimate' (realistische schatting) van de gemiddelde schadelast.

Het beleid voor de zware schadedossiers (dossier met een totale kostprijs boven de 125.000 euro) vereist een benadering op maat. Door een proces van bestendige evaluatie van de tussenkomst van de verzekeringsonderneming en dankzij een analyse van de toepassing van het verzekeringscontract, de toepassing van de conventies, uitsluitingen, benadering van de schade, de aansprakelijkheid, alle mechanismes van verdeling van aansprakelijkheid, de aftrek van de vrijstelling en de toevoeging van de kosten worden deze in kaart gebracht. De basis is hier een faire schatting van de zware dossiers (op basis van alle bovenvermelde elementen) plus een risicomarge, gelet op potentiële zware schommelingen. Door een zo nauwkeurige benadering, met een frequente herziening, zullen de schommelingen opwaarts en neerwaarts zo beperkt mogelijk blijven.

De toereikendheid van de reserves of Liability Adequacy Test (hierna LAT) wordt getoetst conform de gelijknamige beleidslijn. Er wordt systematisch nagegaan of de reserves adequaat zijn. Als de reserves ontoereikend geacht worden, wordt meestal besloten aanvullende voorzieningen toe te wijzen en / of het beleid omtrent tarieven en risicoaanvaarding te wijzigen of andere acties te ondernemen. Met uitzondering van de aangelegde voorzieningen voor lopende risico's werden bij deze testen geen tekorten geïdentificeerd die aanleiding zouden geven tot bijkomende verzekeringsverplichtingen.

De Verzekeringsspool maakt ook gebruik van herverzekering om bepaalde risico's te beperken, de volatiliteit in de schadelast te mitigeren en de solvabiliteitsratio's te verbeteren. Het eigenbehoud en de limieten van de herverzekeringscontracten worden bepaald in functie van de acceptatiepolitiek en de risicoappetijt van Argenta en zijn vastgelegd in de beleidslijn 'Herverzekering'. Het Verzekeringsrisicocomité (VRC hierna) volgt deze risico's permanent op.

Herverzekering komt in de volgende takken voor:

- Brand: excess of loss per risico en per gebeurtenis of event;
- Aansprakelijkheid: excess of loss per risico in takken BA, BA Auto, Inzittenden, BA Gebouwen en BA Privé Leven;

- Brand en Omnium Auto: annual aggregate excess of loss per event en Top&Top XL Layer;
- Leven: Sommen excedent bij risico individueel overlijden.

De onderstaande tabel biedt een overzicht van de betaalde herverzekeringspremies:

	31/12/2016	31/12/2017
Brand	1.278.166	1.270.452
Motor	1.408.751	1.439.924
Familiale	144.812	174.893
Leven	2.119.963	11.229.663
Totaal	4.951.692	14.114.932

De inkomens- en waardestabiliteit van de producten wordt opgevolgd via de volgende RAF-indicatoren:

- Earnings at risk 80%: inkomensvolatiliteit door alle risico's / netto-inkomen voor belastingen (in een 1-op-5-jaar-perspectief);
- Value at risk 95%: waardevolatiliteit door alle risico's / Beschikbaar economisch kapitaal (in een 1-op-20-jaar-perspectief);
- NII marge (Net Interest Income marge): rentemarge t.o.v. de grenzen vereist voor 8% ROE en 0% ROE uit Businessplan;
- New Business Margin Leven en Value New Business Leven: waarde van de productie Leven van het boekjaar indien target ROE van 8% behaald wordt tegenover verdisconteerde premies;
- Combined Ratio Schade inclusief herverzekering;
- Combined Ratio Gezondheid.

Gevoeligheidsanalyse

Voor leven beschouwen we de volgende scenario's met betrekking tot de drie belangrijkste risico's:

- Vrijval: daling van 40% in het aantal polissen voor natuurlijke personen;
- Kosten: relatieve verhoging van de kosten met 10% samen met een absolute verhoging van de kosteninflatie met 1%;
- Sterfterisico: relatieve verhoging van de sterftekansen met 15%.

De volgende tabel geeft de impact weer van de scenario's op het resultaat en op het eigen vermogen. Het is duidelijk dat het eigen vermogen het meest gevoelig is voor wijzigingen in vrijval. Dit wordt vooral gedreven door de schuldsaldo verzekeringen en de grote portefeuille van tak 23 spaarproducten (Argenta Life Plan). Voor beide portefeuilles impliceert een sterke daling van het aantal polissen een grote daling van de toekomstige winsten (in het bijzonder fee-inkomsten voor de tak 23 beleggingsfondsen). Merk op dat de impact relatief gezien veel groter is op de schuldsaldo verzekeringen dan op het tak 23 spaarproduct.

Het kostenscenario genereert een daling van 2,6% in eigen vermogen, waarbij alle producten geïmpacteerd worden. Vooral schuldsaldo verzekeringen en het tak 21 spaarproduct Argenta Flexx zijn hier gevoelig voor gezien de lange looptijd van deze producten. Merk op dat het spaarproduct Argenta Life plan (zowel tak 21 als tak 23) sterk bijdraagt tot de impact vanwege de omvang van de portefeuille maar een relatief kleine impact toont.

Tenslotte is de impact van het sterftescenario op het eigen vermogen verwaarloosbaar – merk op dat opnieuw de schuldsaldo verzekeringen de grootste bijdrage leveren.

	31/12/2016	31/12/2017
Sensitiviteit	Eigen vermogen	Eigen vermogen
Vrijval	-49.941.003	-65.169.085
Kosten	-17.969.854	-22.707.918
Sterfte	-1.424.469	-4.425.245

Voor de portefeuille hospitalisatieverzekeringen worden de volgende scenario's beschouwd met betrekking tot de drie belangrijkste risico's:

- Vrijval: daling van 40% in het aantal polissen voor natuurlijke personen;
- Kosten: relatieve verhoging van de administratiekosten met 10% samen met een absolute verhoging van de kosteninflatie met 1%;
- Morbiditeitsrisico: verlaging van de schadekosten (relatieve verlaging van medische uitbetalingen met 5% en absolute verlaging van de medische kosteninflatie met 1%).

De volgende tabel geeft de resultaten weer.

Ook voor de hospitalisatieportefeuille geeft het vrijvalscenario de grootste impact op het eigen vermogen. Dit wordt gedreven door de winstgevendheid van de portefeuille waardoor vrijval van contracten toekomstige winsten verlaagt.

Een stijging van de administratiekosten impliceert opnieuw een daling van de toekomstige winsten.

Het morbiditeitsscenario genereert een verwaarloosbare impact op het eigen vermogen, gedreven door de wettelijke limieten op de premie/schade ratio, waarbij een verlaging van de schadekosten ook een verlaging van de premies in het daaropvolgende jaar impliceert. De winstgevendheid van de portefeuille neemt dus af (in beperkte mate).

	31/12/2016	31/12/2017
Sensitiviteit	Eigen vermogen	Eigen vermogen
Vrijval	-24.880.081	-19.205.334
Kosten	-16.525.052	-16.789.643
Morbiditeit	-1.542.177	-2.175.185

Voor de portefeuille schadeverzekeringen beschouwen we de volgende scenario's met betrekking tot de twee belangrijkste risico's:

- Premie- en reserverisico: per tak wordt het 1 op 200 scenario toegepast, gecallibreerd volgens de principes van het standaardmodel Solvency II.
- Catastroferisico: een combinatie van verschillende catastroferisico's wordt toegepast naargelang de aard van de schadeverzekering; dit omvat zowel natuurrampen (overstroming, hagel, aardbeving, storm) als menselijke effecten (auto, marine, brand, aansprakelijkheid, luchtmacht).

Het premie- en reservescenario heeft een grotere impact op het eigen vermogen dan het catastroferisico. Dit wordt vooral gedreven door de takken auto BA en brand.

Bij catastroferisico dragen vooral de volgende scenario's bij tot de impact, allen op de portefeuille brand: storm, overstroming, hagel en brand. Voor alle catastrofescenario's speelt herverzekering een belangrijke rol met tussenkomsten van 30% tot 90% van de schade.

	31/12/2016	31/12/2017
Sensitiviteit	Eigen vermogen	Eigen vermogen
Premie en reserve	-33.724.409	-33.553.048
Catastrofe	-13.506.646	-13.570.215

Ontwikkeling schadereserves

De onderstaande tabel illustreert de schadedriehoek en bevat de evolutie van de totale schadelast voor herverzekering per voorvaljaar, waarbij de schadelast gelijk is aan de som van de betalingen en de schadereserves (excl. IBNR) met aftrek van de recuperaties en de recuperatiereserves. Zowel de betalingen als de recuperaties zijn cumulatief. Het gaat dus over uitkeringen vanaf 1 januari van het voorvaljaar tot en met het laatste afwikkelingsjaar.

De indeling van een schadedriehoek is als volgt:

- verticaal staan de afwikkelingsjaren;
- horizontaal de voorvalsjaren;
- diagonaal de boekjaren.

Hoe verder de schades zijn ontwikkeld, hoe betrouwbaarder de waardering van de schadelast.

De bedragen in onderstaande tabel werden aangesloten met de boekhouding.

in Mio EUR	< 2002	2002-2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Raming aan het einde van het voorvalsjaar	0	368	46	44	49	53	57	74	73	72	70
1 jaar later	0	363	42	46	47	52	58	78	71	70	0
2 jaar later	0	357	44	44	45	51	57	73	68	0	0
3 jaar later	0	351	43	43	44	49	56	72	0	0	0
4 jaar later	0	345	43	43	44	48	57	0	0	0	0
5 jaar later	0	344	43	42	44	49	0	0	0	0	0
6 jaar later	0	337	43	42	44	0	0	0	0	0	0
7 jaar later	0	336	43	41	0	0	0	0	0	0	0
8 jaar later	0	334	40	0	0	0	0	0	0	0	0
9 jaar en later	0	319	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Huidige raming	229	319	40	41	44	49	57	72	68	70	70
Cumulative betalingen	222	311	40	41	42	45	48	61	51	54	36
Huidige voorzieningen	7	9	0	0	2	3	9	12	17	16	35

Bewegingsanalyse technische voorzieningen

In onderstaande tabel werd een analyse opgenomen van de technische voorzieningen voor tak 21 contracten. Het overzicht van de totale technische voorzieningen leven is te vinden onder toelichting 21.

	31/12/2016	31/12/2017
Beginsaldo technische voorzieningen tak 21	2.230.711.542	2.351.515.945
Stortingen	230.676.148	223.180.624
Afkopen, overlijden, einde termijn, rentes	-135.815.340	-130.769.378
Interestkost	52.292.292	50.441.985
Toekenning winstdeelname	1.648.914	1.198.875
Overige wijzigingen	-27.997.611	-40.484.111
Eindsaldo technische voorzieningen tak 21	2.351.515.945	2.455.083.940
Andere	0	0
Aanvullende voorzieningen leven	20.960.449	20.962.406
Totaal	2.372.476.394	2.476.046.346

Voor de tak 23 contracten die worden opgenomen onder de financiële verplichtingen tegen reële waarde met waardeverminderingen in de winst- en verliesrekeningen geeft dit volgend beeld:

	31/12/2016	31/12/2017
Beginsaldo technische voorzieningen tak 23	1.670.112.392	1.839.774.645
Stortingen	222.444.166	360.462.915
Afkopen en overlijden	-97.380.932	-100.748.249
Waardeschommelingen	37.178.125	36.464.387
Overige wijzigingen	7.420.894	21.103.738
Eindsaldo technische voorzieningen tak 23	1.839.774.645	2.157.057.436
Andere	0	0
Totaal	1.839.774.645	2.157.057.436

Bijkomende toelichtingen over tak 23 zijn terug te vinden onder toelichting 13.

5.5. Operationeel risico

Alle ondernemingen die activiteiten uitoefenen, hebben te maken met een operationeel risico. Financiële instellingen en groepen vormen daarop geen uitzondering.

De activiteiten van Argenta zijn afhankelijk van het vermogen om een erg groot aantal transacties efficiënt, nauwkeurig en in overeenstemming met de beleidslijnen en de wet- en regelgeving te verwerken. Operationele risico's en verliezen treden op als gevolg van tekortschietende of falende interne processen (zoals processen die niet afgestemd zijn op de wettelijke voorschriften), mensen (zoals fraude, fouten van werknemers) en systemen (zoals systeemuitval) of als gevolg van externe gebeurtenissen (zoals natuurrampen, cybercriminaliteit of defecten van externe systemen, zoals die van de leveranciers of tegenpartijen van de Vennootschap). De impact kan bestaan uit financiële en/of reputatieschade.

Argenta heeft een relatief beperkt aantal producten en diensten, wat het operationeel risico beperkt kan houden. Hoewel de Vennootschap maatregelen heeft genomen om de risico's te beheersen en eventuele verliezen te beperken en daarnaast aanzienlijke middelen uittrekt voor de ontwikkeling van efficiënte procedures en de opleiding van personeel, is het niet mogelijk procedures te implementeren waarmee Argenta al deze operationele risico's op een efficiënte manier volledig kan uitsluiten. Binnen het kader van de algemene risicoappetijt worden ook operationele risico's op een structurele manier beheerd.

De risicoappetijt voor operationele risico's met risicolimieten is een integraal onderdeel van de beleidslijn ORM (inclusief de berekening van het kapitaalbeslag voor operationele risico's, waarbij aanvullend scenarioanalyses uitgevoerd worden).

De driemaandelijkse rapportering over operationele risico's omvat minstens de volgende elementen:

- De operationele incidenten die zich voordoen met een financieel en/of reputatieverlies tot gevolg, worden bijgehouden in een incident & loss databank (Pentana). Daarin worden ze ingedeeld per directie, subdomein, activiteit, Basel-risico-categorie en oorzaak. Het meetproces, de verzameling van de verliesgegevens en de rapportering van operationele verliezen gebeurt op een uniforme wijze voor de verschillende entiteiten van de Argenta Groep.
- De operationele risico's worden verder actief opgevolgd aan de hand van een set Key Risk Indicators, die driemaandelijks op het Operationeel risicocomité (Orco) worden geëvalueerd. Ze vormen ook de basis voor één van de kwalitatieve RAF-limieten.

Periodiek worden er ook Risk & Control Self Assessments (RCSA's) georganiseerd, die als doel hebben om voor een specifiek proces de belangrijkste risico's te identificeren en te beoordelen. De resultaten hiervan kunnen leiden tot specifieke actieplannen, of bijvoorbeeld het opzetten van een KRI.

Minstens eenmaal per jaar evalueert elke directie formeel haar interne controlematuriteit ('COSO-evaluatie'). De maturiteitsscore wordt bekomen door het invullen van de COSO-vragenlijst (ondersteund door gevraagde bewijsstukken). De vragenlijst is gebaseerd op het internationale COSO-raamwerk, stelt vragen over de verschillende COSO-componenten waaronder controleomgeving, risicobeheer en beheersmaatregelen. Deze COSO maturiteitscore vormt eveneens de basis voor één van de kwalitatieve RAF-limieten.

Daarnaast wordt jaarlijks een scenarioanalyse gemaakt, waarbij de leden van het directiecomité bedrijfsbrede crisisscenario's bepalen met een grote potentiële financiële impact voor Argenta. Deze scenario's worden gebruikt voor de kapitaalberekening onder ICAAP en ORSA.

5.6. Andere risico's

De risico's van Argenta waarvoor er geen kapitaalvereiste wordt berekend, worden ondergebracht in de categorie "overige" risico's. Het gaat bijvoorbeeld over de volgende risico's: concentratierisico, landenrisico, kapitaalrisico, modelrisico, reputatierisico, regulatorisch risico, strategisch risico en besmettingsrisico. De risicocartografie wordt jaarlijks voorgelegd aan het risicocomité van de raad van bestuur. De risico's worden ingeschat tijdens workshops met het directiecomité en de managementteams. De risico's die uit deze assessments komen zijn steeds opgenomen in andere gedefinieerde risico's, of al voldoende gemitigeerd aan de hand van processen. Bijgevolg moet er geen extra risicokapitaal worden aangelegd. Voor Argenta Spaarbank wordt voor businessrisico kapitaal aangelegd onder ICAAP.

5.6.1. Strategisch risico

Het strategisch risico is het risico op verlies of op negatieve verandering in de financiële situatie als direct of indirect gevolg van business beslissingen, implementatie van beslissingen, of gebrek aan aanpasbaarheid ("responsiveness") aan veranderende marktomstandigheden (zowel commercieel als financieel).

Om de strategische doelen zoals bepaald in de bedrijfsstrategie te bereiken, stelt de Argenta Groep middelen ter beschikking. Het gaat onder meer om communicatiekanalen, systemen, mensen, netwerken, managerstijd en -capaciteiten. De strategische doelen worden bepaald door het directiecomité, goedgekeurd door de raad van bestuur en periodiek opgevolgd.

De uiteindelijke realisatie van de bedrijfsstrategie hangt af van de passendheid van de ter beschikking gestelde middelen en de manier waarop deze middelen worden aangewend

5.6.2. Reputatierisico

De Argenta Groep loopt voortdurend het risico op verlies of op negatieve verandering in de financiële situatie als direct of indirect gevolg van het veranderen van de reputatie of standing veroorzaakt door een gewijzigde perceptie van het imago van de organisatie bij alle stakeholders (o.a. klanten, tegenpartijen, aandeelhouders, regulerende instanties, ...).

Het is een second order risk, een risico dat voortvloeit uit een ander risico, maar dat wel een eigen impact heeft. De Argenta Groep beschouwt dit risico als een verticaal risico, met andere woorden een risico dat alle andere risico's doorkruist. Door het opvolgen en beheren van de andere risico's wordt het reputatierisico eveneens beheerd.

5.6.3. Regulatorisch risico

Het regulatorisch risico betreft het risico op verlies of op negatieve verandering in de financiële situatie als direct of indirect gevolg van toekomstige wijzigingen in wet- of regelgeving. Op alle plaatsen waar de Vennootschap actief is, is het onderworpen aan de wetten, voorschriften, administratieve maatregelen en beleidsvoorschriften over financiële dienstverlening.

Wijzigingen op het vlak van het toezicht en de regelgeving kunnen de activiteiten, aangeboden producten en diensten en de waarde van de activa van de Argenta Groep aantasten. Hoewel de Argenta Groep in nauwe dialoog werkt met de toezichthouders en voortdurend toeziet op de situatie en toekomstige wijzigingen van de regelgeving, kan het beleid onvoorspelbaar zijn.

6. Solvabiliteit en kapitaalbeheer

Het kapitaalrisico of solvency risico is het risico op een tekort aan beschikbaar kapitaal in verhouding tot het vereiste kapitaal door de activiteiten en grootte van de onderneming, of door de onmogelijkheid om aan een goede prijs en binnen een korte tijdspanne kapitaal op te halen. Om dit risico op te volgen worden er stelselmatig vergelijkingen gemaakt met de regulatorische vereisten en de interne doelstellingen.

6.1. Kapitaalbeheer

De doelstelling van het risicomanagement van de Vennootschap is dat er een optimale kapitaalstructuur aanwezig is, en waarbij blijvend voldaan wordt aan de wettelijke en interne eigenvermogen doelstellingen. De Vennootschap heeft adequate procedures en systemen geïmplementeerd om haar kapitaal toereikendheid op lange termijn te verzekeren terwijl alle materiële risico's in acht worden genomen. De Vennootschap heeft altijd een politiek van autofinanciering gevolgd. Om een kapitaalniveau te behouden dat voldoende ruimte laat om te groeien en om de financiële en operationele risico's te kunnen dragen, beoogt de Vennootschap de mogelijke noden aan kapitaal te kunnen voldoen met (a) gereserveerde winst, (b) kapitaalverhogingen en (c) achtergestelde leningen.

6.2. Regelgeving

De Vennootschap valt als gemengde financiële holding onder de CRR en CRD IV wetgeving. De onderliggende bankpool is tevens aan deze regels onderhevig, de onderliggende verzekeringspool dient te voldoen aan de Solvency wetgevingen. Informatie over pijler 1 (minimale kapitaalvereisten) en pijler 2 (SREP-proces, met onder andere informatie over het rente-, liquiditeits- en concentratierisico) werden opgenomen in deze jaarrekening. De pijler 3-toelichtingen van de bankpool en de SFCR-toelichting van de verzekeringspool worden afzonderlijk gepubliceerd op de website van de Vennootschap, waarbij een gedeelte van de informatie uit deze jaarrekening wordt overgenomen.

De berekening van de solvabiliteitsratio op niveau van de Vennootschap gebeurt volgens de Danish compromise methode. Het betreft een compromis dat – mits goedkeuring van de toezichthouder – kan toegepast worden door gemengde financiële holdings. Volgens deze methode worden de opgebouwde reserves en winst van de verzekeringspool niet meegenomen in het eigen vermogen (het betreft een consolidatie zonder de verzekeringspool) en moet de waarde van de verzekeringsparticipatie niet worden afgetrokken van het eigen vermogen. Daarentegen moet de participatiewaarde ten belope van 176 mio wel meegenomen worden bij de berekening van de risicogewogen activa ten belope van 370%.

De Vennootschap maakt gebruik van de (F)IRB-methode voor de retailhypotheekportefeuilles, de MBS-portefeuille en de portefeuille 'corporates en banken', en de standaardmethode STA voor de overige exposures. Als gevolg van de Basel-bepalingen die gelden bij de overgang van de STA- naar de IRB-methode moet het nuttig eigen vermogen minimum 80 % bedragen van het (volgens de Basel I-principes berekende) vereiste eigen vermogen (Basel floor).

In aanvulling met de solvabiliteitsratio's dient de Vennootschap ook zijn solvabiliteitspositie als financieel conglomeraat toe te lichten. Dit houdt in dat het beschikbare kapitaal berekend wordt op basis van de geconsolideerde positie onder de respectievelijke CRD IV regels voor de bankactiviteiten en Solvency II regels voor de verzekeringsactiviteiten. Het bekomen beschikbare kapitaal wordt dan vergeleken met de kapitaalvereisten uitgedrukt in "risk weighted asset" exposure. De kapitaalvereiste van de verzekeraar wordt hierbij vermenigvuldigd met 12,5 om zo de risk weighted asset equivalent te bekomen.

Wettelijke kapitaalsvereisten

De pijler 1 vereisten leggen een minimum solvency ratio van 4,5% van het common equity Tier 1 (CET1), 6% voor de totale Tier 1 ratio en 8% voor de totale kapitaalratio op. De toezichthouders hebben de mogelijkheid een aantal bijkomende buffers op te leggen:

- Een kapitaal conserveringsbuffer: een bijkomende CET1 vereiste van 2,50% die gefaseerd wordt ingevoerd tot 2019. Voor 2017 bedraagt de buffer 1,25% (1,875% in 2018).
- Een contracyclische kapitaalbuffer: zowel de Belgische als de Nederlandse toezichthouder hebben het percentage momenteel vastgelegd op 0%;
- Een buffer voor systemisch belangrijke instellingen: de Belgische toezichthouder heeft de Vennootschap aangewezen als O-SII of 'andere systeemrelevante instelling' waardoor de Vennootschap onderworpen is aan een bijkomende CET1 vereiste van 0,75% die gefaseerd wordt ingevoerd tot 2018. Voor 2017 bedraagt de buffer 0,50% (0,75% in 2018);
- Een Pijler II vereiste (P2Requirement) en Pijler II aanbeveling (P2Guidance).

In het kader van de SREP (Supervisory Review and Evaluation Process) kan de bevoegde toezichthouder (in casu de ECB) hogere minimum ratio's opleggen (pijler 2 vereiste) als gevolg van de beoordeling van de robuustheid van het business model, de adequaatheid van de risk governance en de toereikendheid van de kapitaal- en liquiditeitssituatie.

De SREP (Supervisory Review and Evaluation Process, jaarlijkse globale evaluatie) door de ECB resulteerde in 2017 in een kapitaalbeslissing waarbij een P2R (pillar 2 capital requirement) van 1,75% CET1 vereiste werd opgelegd. Binnen de SREP is er ook aandacht vanuit de JST voor de interne opvolging van ICT risico controle / operationeel risicobeheer.

De minimum solvabiliteitsratio's verhoogd met de pijler II aanbeveling (P2Guidance) definiëren een early warning grens met escalatieverplichting naar de toezichthouder.

Interne kapitaalsvereisten

In het intern beoordelingsproces van de kapitaaltoereikendheid (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process voor de bankpool en ORSA - Own Risk and Solvency Assessment voor de verzekeringspool) worden alle materiële risicofactoren gemodelleerd, zodat een volledig beeld wordt bekomen van het economisch kapitaalbeslag.

Het ICAAP van de Vennootschap bestaat uit de samenvoeging van het ICAAP van de Bankpool met het ORSA van de Verzekeringspool. Het ICAAP/ORSA proces heeft tot doel alle materiële risico's te identificeren en te kwantificeren, zodat de toereikendheid van het beschikbaar kapitaal kan worden beoordeeld en het vereist kapitaal kan worden toegekend aan de business en product lines.

Het economisch kapitaalproces bestaat uit de volgende stappen:

- identificatie en beoordeling van de materiële risico's;
- berekening van het vereist economisch kapitaal;
- berekening van het beschikbaar economisch kapitaal;
- berekening van de huidige en toekomstige kapitaaltoereikendheid van de bank- en verzekeringspool;
- allocatie van de kapitaalvereisten over de business Lines en productgroepen.

Dit houdt in dat in alle omstandigheden (stress-scenario's) en met voldoende graad van zekerheid de eigen vermogensvereisten van de Vennootschap worden gerespecteerd.

6.3. Solvabiliteit

Solvabiliteit bij de Vennootschap

In de onderstaande tabel wordt de eigen vermogensvereiste volgens de IRB berekening en volgens de van toepassing zijnde Basel I floor weergegeven samen met de actuele reglementaire kapitaalsbasis (en dit volgens de Danish Compromise (DC) methode).

Dit laatste betreft een compromis dat – mits goedkeuring van de toezichthouder – kan toegepast worden door gemengde financiële holdings. Bij dit compromis kan de participatiewaarde in de verzekeraars als eigen vermogen worden meegenomen.

De opgebouwde reserves en winst van de verzekeraars mogen niet worden meegenomen. De participatiewaarde (van de verzekeraars) dient hierbij – als bijkomend exposure – gewogen te worden aan 370% (weging volgens de IRB benadering).

	31/12/2016	31/12/2017
Common equity Tier1 (Basel I)	1.865.881.837	2.040.697.650
Tier1 kapitaal	1.865.881.837	2.040.697.650
Own funds	2.174.505.400	2.307.243.136
Risk exposure amount (B1 floor)	9.293.193.325	10.597.637.130
Risk exposure amount (IRB)	7.389.802.892	8.048.061.209
<i>CET1 ratio (B1 floor)</i>	20,08%	19,26%
<i>Tier1 capital ratio (B1 floor)</i>	20,08%	19,26%
<i>Total capital ratio (B1 floor)</i>	23,40%	21,77%
<i>CET1 ratio (IRB)</i>	25,15%	25,17%
<i>Tier1 capital ratio (IRB)</i>	25,15%	25,17%
<i>Total capital ratio (IRB)</i>	29,32%	28,48%

Daarnaast dient de Vennootschap als financieel conglomeraat zijn solvabiliteitspositie tevens te toetsen op geconsolideerd niveau volgens de FICOD (Financial Conglomerates Directive) richtlijnen. Bij deze berekening wordt een vergelijking gemaakt tussen de toepassing van de Basel wetgeving (CRR scope) en de zogenaamde Building Block methode.

Bij deze methode wordt het bijkomend nuttig eigen vermogen van de verzekeringspool bij het totaal nuttig eigen vermogen van de Argenta Groep opgeteld en wordt dit vergeleken met de vereisten van de respectievelijke groepsentiteiten.

De Vennootschap voldoet ruimschoots aan de wettelijke kapitaalsvereisten.

Solvabiliteit bij de Bankpool

In het onderstaande overzicht is de toetsing van de belangrijkste vereisten terug te vinden, berekend volgens de van toepassing zijnde regelgeving.

De minimale vereiste voor de bankpool is in het SREP gelijkgesteld aan deze die wordt opgelegd aan de Vennootschap, en bedraagt 8,875% voor CET1. De CET1 (Common Equity Tier 1) vereiste onder IRB voor 2018 bedraagt **10,375%** (inclusief 1.5% alternatief Tier 1 substitutie). De TCR vereiste bedraagt 12,375%.

	31/12/2016	31/12/2017
Common equity Tier 1 (IRB)	1.726.723.619	1.895.235.880
Tier 1 kapitaal (IRB)	1.726.723.619	1.895.235.880
Own funds (IRB)	2.222.835.022	2.392.184.698
Risk exposure amount (B I - floor)	9.153.534.688	10.456.343.693
Risk exposure amount (IRB)	6.718.845.411	7.382.269.776
<i>CET1 ratio (B I - floor)</i>	18,95%	18,27%
<i>Tier1 capital ratio (B I - floor)</i>	18,95%	18,27%
<i>Total capital ratio (B I - floor)</i>	24,37%	23,02%
<i>CET1 ratio (IRB)</i>	25,49%	25,67%
<i>Tier1 capital ratio (IRB)</i>	25,49%	25,67%
<i>Total capital ratio (IRB)</i>	32,67%	32,40%

De bankpool voldoet bijgevolg ruimschoots aan de wettelijke kapitaalsvereisten.

Solvabiliteit bij de Verzekeringpool

In het onderstaande overzicht is de toetsing van de belangrijkste vereisten terug te vinden, berekend volgens de van toepassing zijnde regelgeving.

	31/12/2016	31/12/2017
SII Balanstotaal	6.871.119.256	6.987.778.543
Excess of assets over liabilities	695.430.109	763.570.851
SCR	246.729.772	277.199.859
MCR	111.028.398	124.739.937
Ratio of Eligible own funds to SCR	2,82	2,75
Ratio of Eligible own funds to MCR	6,26	6,12

Volgens de Solvency-richtlijnen moeten verzekeringsinstellingen een minimaal eigen vermogen (solvabiliteit van 100 %) aanhouden. Het in aanmerking komend eigen vermogen kan vervolgens worden gebruikt in de berekening van de solvabiliteitsratio's (SCR en MCR ratio).

De solvabiliteitskapitaalratio vereiste SCR is het minimale eigen vermogen dat verzekerings- en herverzekeringsondernemingen moeten aanhouden om te garanderen dat in ten hoogste één op 200 jaar het kernvermogen onder nul kan zakken (value at risk van 99,5% over één jaar).

De minimumkapitaalvereiste (MCR) is het minimale eigen vermogen dat verzekerings- en herverzekeringsondernemingen moeten aanhouden om te garanderen dat in ten hoogste 15% van de jaren het kernvermogen onder nul kan zakken (value at risk van 85% over één jaar). De MCR moet minimum 25% en mag maximum 45% van de SCR bedragen.

De verzekeringpool voldoet bijgevolg ruimschoots aan de wettelijke kapitaalsvereisten.

7. Bezoldigingen van de bestuurders

Hieronder worden de samenstelling van de raden van bestuur en de betaalde vergoedingen aan de betrokken bestuurders weergegeven.

7.1. Samenstelling van de raden van bestuur

De raden van bestuur van de Vennootschap en de overige vennootschappen van de Argenta Groep zijn structureel op een vergelijkbare manier samengesteld. Zij omvatten steeds:

- de leden van het directiecomité van de betrokken vennootschap (hierna de uitvoerende bestuurders);
- een aantal onafhankelijke bestuurders;
- een aantal bestuurders die de aandeelhouders vertegenwoordigen (samen met de onafhankelijke bestuurders, hierna de niet-uitvoerende bestuurders).

Het aantal bestuurders is voor iedere raad van bestuur bij voorkeur niet groter dan vijftien.

Leden van de raad van bestuur zijn uitsluitend natuurlijke personen. De mandaten van de bestuurders hebben in beginsel een duurtijd van zes jaar en zijn hernieuwbaar.

Voor bestuurders geldt een leeftijdsgrens:

- uitvoerende bestuurders zijn van rechtswege ontslagnemend wanneer zij de volle leeftijd van 65 jaar bereiken;
- niet-uitvoerende bestuurders zijn van rechtswege ontslagnemend wanneer zij de volle leeftijd van 70 jaar bereiken;
- bestuurders die de leeftijdsgrens bereiken, kunnen hun mandaat blijven uitoefenen tot in hun opvolging is voorzien.

De raad kan in individuele gevallen afwijkingen op deze regel toestaan.

De raden van bestuur zijn zo samengesteld dat geen van de drie erin te onderscheiden groepen (de bestuurders die de aandeelhouders vertegenwoordigen, de onafhankelijke bestuurders en de bestuursleden van het directiecomité) de meerderheid hebben. De meerderheid in de raden van bestuur wordt altijd gevormd door niet-uitvoerende bestuurders.

Onafhankelijke bestuurders worden benoemd met het oog op het aantrekken van competenties in de kernactiviteiten van de Argenta Groep, namelijk bankieren en verzekeren. Onafhankelijke bestuurders moeten op basis van hun vroegere of huidige activiteit van een ruime ervaring in minstens een van deze kerndomeinen blijk geven. Zij moeten voldoen aan alle vereisten zoals bepaald in artikel 526ter van het Wetboek van vennootschappen.

De raden van bestuur van de Vennootschap, Argenta Spaarbank en Argenta Assuranties tellen een aantal onafhankelijke bestuurders, waarbij minstens één onafhankelijke bestuurder van de Argenta Bank niet zetelt in de raad van Argenta Assuranties, en omgekeerd. De onafhankelijke bestuurders van de Argenta Bank en Argenta Assuranties kunnen, maar zijn niet noodzakelijk, lid zijn van de raad van bestuur van de Vennootschap.

De governance voorschriften inzake de onafhankelijke bestuurders beogen bij het bestuur van de diverse vennootschappen van de Argenta Groep een passend evenwicht te verzekeren tussen de behartiging van het groepsbelang en de behartiging van de belangen (van de stakeholders) van de individuele vennootschappen die van de Groep deel uitmaken.

De taakverdeling tussen de raden van bestuur en de wisselwerking met de verschillende comités is gedocumenteerd in het Memorandum Internal Governance.

Het Handvest 'Geschiktheid Sleutelfunctionarissen', dat is opgesteld voor de Argenta Groep, inclusief de buitenlandse bijkantoren en dochtermaatschappij AAM en de Nederlandse bijkantoren, beschrijft de governance en het gestructureerd kader dat Argenta heeft opgezet om de geschiktheid van de sleutelfunctionarissen te verzekeren.

Met geschiktheid wordt bedoeld dat de betrokken persoon deskundig en professioneel betrouwbaar (fit & proper) is, zoals nader omschreven in de Circulaire van de NBB van 17 juni 2013 over de standaarden van 'deskundigheid' en 'professionele betrouwbaarheid' voor de leden van het directiecomité, bestuurders, verantwoordelijken van onafhankelijke controlefuncties en effectieve leiders van financiële instellingen.

Sleutelfunctionarissen zijn bestuurders of commissarissen, leden van het directiecomité, effectieve leiders en verantwoordelijken van de interne controlefuncties (interne auditfunctie, risicobeheerfunctie, compliancefunctie en actuariële functie), conform de bovenstaande circulaire van de NBB.

Naast de beoordeling van de geschiktheid van de individuele bestuurders op basis van de genoemde geschiktheidscriteria evalueert de raad ook periodiek zijn werking, zijn performantie en de performantie van de individuele bestuurders.

Eind 2016 heeft een evaluatie van de werking en de doeltreffendheid van de raad van bestuur plaatsgevonden. De resultaten daarvan werden voorgesteld in april 2017 en de nodige acties werden ondernomen. Een volgend onderzoek wordt voorzien in 2018.

Iedere bestuurder wordt aangemoedigd om zijn persoonlijke en professionele activiteiten zodanig te organiseren dat hij of zij belangenconflicten met de Argenta Groep vermijdt (in lijn met artikel 523 van het Wetboek van vennootschappen). De raden van bestuur van de vennootschappen van de Argenta Groep hebben in hun reglement van interne orde een beleid vastgesteld, met inbegrip van organisatorische en administratieve regelingen, inclusief het bijhouden van gegevens over de toepassing ervan. Het bevat ook procedures om belangenconflicten te identificeren, te voorkomen of, als het redelijkerwijze niet mogelijk is, ze te beheren zonder schade voor de belangen van de klanten.

Hieronder wordt de samenstelling van de raden van bestuur van de vennootschappen weergegeven.

Samenstelling raad van bestuur Argenta Bank- en Verzekeringsgroep op 31/12/2017:

Voorzitter: J. Cerfontaine

Bestuurders die de familiale aandeelhouder vertegenwoordigen: B. Van Rompuy, D. Van Rompuy, E. Walkiers en M. van Heel

een bestuurder die de Argen-Co aandeelhouders vertegenwoordigt: C. Van Hulle,

de onafhankelijke bestuurders: W. Van Pottelberge, R. Vanderstichele en C. Henriksen en

de uitvoerende bestuurders: M. Lauwers, CEO, G. Ameloot, CFO, G. Wauters, CRO

Samenstelling raad van bestuur Argenta Spaarbank op 31/12/2017:

Voorzitter: J. Cerfontaine

Bestuurders die de familiale aandeelhouder vertegenwoordigen: B. Van Rompuy, E. Walkiers en M. van Heel

een bestuurder die de Argen-Co aandeelhouders vertegenwoordigt: C. Van Hulle

de onafhankelijke bestuurders: W. Van Pottelberge, R. Vanderstichele en C. Henriksen

de uitvoerende bestuurders: M. Lauwers, CEO, G. Ameloot, CFO, G. Wauters, CRO, A. Coppens, CCO, A. Brands, COO en G. Van Hove, CIDO

Samenstelling raad van bestuur Argenta Assuranties op 31/12/2017:

Voorzitter: J. Cerfontaine

Bestuurders die de familiale aandeelhouder vertegenwoordigen: B. Van Rompuy, D. Van Rompuy, E. Walkiers en M. van Heel

een bestuurder die de Argen-Co aandeelhouders vertegenwoordigt: C. Van Hulle

de onafhankelijke bestuurders: W. Van Pottelberge en M.C. Pletinckx

de uitvoerende bestuurders: M. Lauwers, CEO, G. Ameloot, CFO, G. Wauters, CRO, A. Coppens, CCO, A. Brands, COO en G. Van Hove, CIDO

Samenstelling raad van bestuur Argenta Asset Management op 31/12/2017:

Voorzitter: M. Lauwers

Bestuurders: S. Duchateau, G. Wauters en A. Coppens

Samenstelling raad van bestuur Argenta Fund/ raad van bestuur Argenta Fund of Funds op 31/12/2017:

Voorzitter: S. Duchateau

Bestuurders: M. Waterplas en K. Van Looy

In 2018 zal Walter Van Pottelberge zijn mandaten in de raden van bestuur van Argenta en in de adviserende organen neerleggen en wordt in zijn vervanging voorzien.

7.2. Bedrag van de vergoedingen van de leiding

De bezoldiging van de uitvoerende en niet-uitvoerende bestuurders van de vennootschappen van de Argenta Groep wordt vastgesteld door de respectievelijke raden van bestuur, op voorstel van het remuneratiecomité. Ze wordt ter bekrachtiging voorgelegd aan de algemene vergadering van de respectievelijke vennootschappen.

Bezoldiging van de niet-uitvoerende bestuurders

De bezoldiging van de niet-uitvoerende leden van de raden van bestuur van de vennootschappen van de Argenta Groep bestaat uitsluitend uit een door de respectievelijke algemene vergaderingen vastgestelde vaste bezoldiging. Ze ontvangen geen enkele vorm van variabele vergoeding. Ze is dezelfde voor alle onafhankelijke bestuurders en bestuurders die de aandeelhouders vertegenwoordigen.

Voor de deelname aan bijzondere comités die worden opgericht in de schoot van de raad van bestuur (het auditcomité, het risicocomité, benoemingscomité en het remuneratiecomité) ontvangen de niet-uitvoerende bestuurders een bijkomende vergoeding per bijgewoonde bijeenkomst. Deze vergoeding is dezelfde voor alle leden van een dergelijk comité. De voorzitter ontvangt een hogere vergoeding.

De voorzitter van de respectievelijke raden van bestuur is een bestuurder die de familiale aandeelhouder vertegenwoordigt. Hij heeft een vaste bezoldiging die verschilt van de vergoeding van de andere niet-uitvoerende bestuurders. Hij krijgt geen bijkomende vergoedingen per bijgewoonde bijeenkomst. Naast de vaste jaarvergoeding geniet de voorzitter van de raad ook van de voordelen van een IPT (Individuele Pensioentoezegging).

Er is geen beëindigingsvergoeding voor niet-uitvoerende leden van de raad van bestuur.

Bezoldiging van de uitvoerende bestuurders

De uitvoerende bestuurders genieten een vaste jaarlijkse vergoeding. Ze ontvangen geen enkele vorm van variabele vergoeding. De vergoeding omvat geen elementen die kunnen aanzetten tot het nastreven van kortetermijn doelstellingen die niet stroken met de objectieven van de Argenta Groep op langere termijn.

De vergoeding beantwoordt aan wat werd bepaald in het Reglement van de CBFA van 8 februari 2011 over het beloningsbeleid van financiële instellingen, en ook aan de bepalingen van de Bankwet. De vergoeding is dezelfde voor alle leden van de directiecomités, met uitzondering van de voorzitter.

Naast de vaste jaarvergoeding genieten de uitvoerende bestuurders ook van de voordelen van drie groepsolissen: de vorming van een pensioenkapitaal, een verzekering tegen arbeidsongeschiktheid en een hospitalisatieverzekering.

De samenstelling van en de taakverdeling binnen de directiecomités van de drie kernvennootschappen van de Argenta Groep (de Vennootschap, Argenta Spaarbank en Argenta Assuranties) is in hoge mate geïntegreerd.

De navolgende rapportering verstrekt een toelichting bij de vergoeding van de uitvoerende bestuurders van de Argenta Groep, ongeacht de identiteit van de vennootschap die de vergoeding effectief betaalde.

In 2017 bedroeg het basissalaris van de heer Marc Lauwers (CEO van Argenta en voorzitter van de directiecomités van Argenta Bank- en Verzekeringsgroep, Argenta Spaarbank en Argenta Assuranties) 613.200 euro. Dit is een stijging van 2,2 % ten opzichte van 2016. Het loon van CEO Marc Lauwers bedraagt 11,26 keer de mediaan van de lonen bij Argenta. Daarnaast was er in 2017 nog een bijdrage voor de groepsolissen aanvullend pensioen en arbeidsongeschiktheid van 95.451 euro (57.655 euro in 2016).

In 2017 bedroeg de totale directe bezoldiging van de uitvoerende bestuurders / directiecomitéleden van de Argenta Groep, exclusief die van de CEO, 1.562.543 euro (1.325.045 euro in 2016). De bijdrage voor de groepsolissen aanvullend pensioen en arbeidsongeschiktheid voor de directiecomitéleden, exclusief die van de CEO, bedroeg 254.620 euro (214.325 euro in 2016).

De mediaan van het basissalaris binnen Argenta Bank- en Verzekeringsgroep in 2017 bedraagt 54.410,70 euro. De mediaan van de loonstijging ten opzichte van 2016 bedraagt 1,73 %.

Er werden in 2017 opzegvergoedingen aan leden van het directiecomité uitbetaald voor een totaal bedrag van 476.625 euro (656.130 euro in 2016).

De uitvoerende bestuurders genieten contractueel een beëindigingvergoeding die, behoudens bij herroeping van het mandaat omwille van een zware fout, gelijk is aan een vergoeding van 18 maanden. Het bedrag van deze vergoeding wordt bepaald op basis van de jaarlijkse bruto vergoeding en berekend over de 24 maanden voorafgaand aan de beslissing tot beëindiging van de overeenkomst of berekend over de volledige periode van het mandaat mocht dit korter zijn dan 24 maanden.

De termijn van 18 maanden wordt herleid tot (i) 12 maanden als de beëindiging plaatsvindt nadat de bestuurder de leeftijd van 58 jaar heeft bereikt, maar voordat hij de leeftijd van 61 jaar heeft bereikt; (ii) 9 maanden als de beëindiging plaatsvindt nadat de bestuurder de leeftijd van 61 jaar heeft bereikt, maar voordat hij de leeftijd van 63 jaar heeft bereikt; en (iii) 6 maanden als de beëindiging plaatsvindt nadat de bestuurder de leeftijd van 63 jaar heeft bereikt, maar voordat hij de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt.

Indien de benoeming tot bestuurder en de benoeming tot lid van het directiecomité door Argenta herroepen wordt zonder inroeping van een zware fout of niet verlengd wordt zonder inroeping van een zware fout, heeft de Bestuurder recht op een beëindigingvergoeding gelijk aan een vergoeding van achttien (18) maanden. Onder zware fout in de zin van deze bepaling wordt begrepen een ernstige inbreuk, tekortkoming of nalatigheid door de Bestuurder op de verplichtingen voortvloeiend uit, met betrekking tot of met nadelige gevolgen voor het Mandaat en die tot gevolg heeft dat het voor de uitoefening van het Mandaat noodzakelijke vertrouwen van de Vennootschap in de Bestuurder niet langer kan behouden worden.

8. Vergoeding van de commissaris

De vergoedingen aan de commissaris en de met de commissaris verbonden entiteiten worden op geconsolideerd niveau opgevolgd door het auditcomité.

Bijkomende controlewerkzaamheden en adviesopdrachten worden vooraf goedgekeurd door het auditcomité overeenkomstig artikel 5, § 4 van de verordening (EU) nr. 537/2014.

Het totale bedrag van de honoraria voor niet verboden niet-controlediensten verstrekt door de commissaris (exclusief deze verstrekt door het netwerk van de commissaris) mag voor het geheel van de vennootschappen behorende tot de Argenta groep gedurende de drie jaren van het mandaat van commissaris niet meer bedragen dan zeventig procent van het totaalbedrag van de honoraria voor de wettelijke controle.

De controle op de financiële toestand en op de jaarrekening van de Vennootschap is opgedragen aan de commissaris Deloitte Bedrijfsrevisoren BV o.v.v.e. CVBA vertegenwoordigd door de heer Dirk Vlamincx.

De door Deloitte ontvangen vergoedingen (inclusief btw) worden hieronder onderverdeeld conform art. 134 van het wetboek Vennootschappen.

De Vennootschap

Tijdens het boekjaar werden er door de Vennootschap aan de commissaris Deloitte Bedrijfsrevisoren cvba of aan bedrijven die hiermee beroepshalve in een verband van samenwerking staan, bijkomende emolumenten toegekend als gevolg van bijkomende prestaties met betrekking tot de inbreng in natura in de Vennootschap en supplementaire auditwerkzaamheden, voor een totaal bedrag van 3.146 euro in boekjaar 2017 en 16.444 euro in boekjaar 2016.

De vergoedingen voor controleopdrachten: hierin zijn begrepen de vergoedingen voor het controleren van de statutaire en geconsolideerde jaarrekening(en) en overige rapporteringen bedroegen 25.540 euro in 2017 en 24.797 euro in 2016.

Argenta Groep

Tijdens het boekjaar werden er door de Vennootschap aan de commissaris Deloitte Bedrijfsrevisoren cvba of aan bedrijven die hiermee beroepshalve in een verband van samenwerking staan, bijkomende emolumenten toegekend als gevolg van bijkomende prestaties met betrekking tot de inbreng in natura in de Vennootschap, het duurzaamheidsverslag, supplementaire auditwerkzaamheden, werkzaamheden met betrekking tot de medische index, actuariële dienstverlening rond Solvency II en controle met betrekking tot geldverstrekkingverantwoording voor een totaal bedrag van 508.409 euro in boekjaar 2017 en 637.564 euro in boekjaar 2016.

De vergoedingen voor controleopdrachten: hierin zijn begrepen de vergoedingen voor het controleren van de statutaire en geconsolideerde jaarrekening(en) en overige rapporteringen bedroegen 621.644 euro in 2017 en 475.652 euro in 2016.

9. Transacties met verbonden partijen

De Vennootschap gaat bij haar bedrijfsvoering regelmatig transacties aan met verbonden partijen. De transacties hebben voornamelijk betrekking op leningen, deposito's en verzekeringscontracten. Deze werden te allen tijde uitgevoerd tegen de commerciële en marktcondities die gehanteerd worden voor niet-verbonden partijen (*at arm's length*).

In de onderstaande tabellen staat een overzicht van de financiële reikwijdte van de activiteiten die werden aangegaan met de verbonden partijen. De relaties tussen de moedermaatschappij en haar dochterondernemingen worden beschreven bij toelichting 1 (algemene informatie).

Balans 2016	Moeder- maatschappij	Managers op sleutelposities	Andere verbonden partijen
Activa: leningen en vorderingen	0	0	0
Zichtdeposito's	0	0	0
Leningen op termijn	0	0	148.438
Consumentenkredieten	0	0	0
Hypothecaire leningen	0	132.430	0
Overige vorderingen	61.080	0	0
Totaal activa	61.080	132.430	148.438
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	0	7.284	0
Verplichtingen: financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	0	30.121	90.904
Passiva uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten	0	426.612	5.553
Deposito's	53.306.640	1.022.036	3.214.707
In schuldbewijzen belichaamde schulden	0	0	0
Achternestelde verplichtingen	0	0	0
Andere verplichtingen	311.087	0	0
Totaal verplichtingen	53.617.727	1.478.769	3.311.164
Door de groep verstrekte garanties	0	0	0
Door de groep ontvangen garanties	0	0	0

Balans 2017	Moeder- maatschappij	Managers op sleutelposities	Andere verbonden partijen
Activa: leningen en vorderingen	0	0	0
Zichtdeposito's	0	0	0
Leningen op termijn	0	0	97.177
Consumentenkredieten	0	0	0
Hypothecaire leningen	0	591.119	412.511
Overige vorderingen	439.470	0	0
Totaal activa	439.470	591.119	509.688
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	0	7.148	4.544
Verplichtingen: financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	0	31.144	93.629
Passiva uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten	0	577.422	402.439
Deposito's	44.408.854	972.891	4.903.989
In schuldbewijzen belichaamde schulden	0	0	0
Achternestelde verplichtingen	0	0	0
Andere verplichtingen	578.013	0	0
Totaal verplichtingen	44.986.867	1.588.605	5.404.601
Door de groep verstrekte garanties	0	0	0
Door de groep ontvangen garanties	0	0	0

Zoals toegelicht is Bvg een beleidsholding met daarboven de familiale holding Investar. In de kolom moedermaatschappij(en) zijn de gegevens opgenomen van Investar.

Bij de kolom 'managers op sleutelposities' zijn de gegevens opgenomen van de uitvoerende en niet-uitvoerende bestuurders (zie toelichting 7) en de nauwe verwanten van de bestuurders die natuurlijke persoon zijn.

De nauwe verwanten van een natuurlijke persoon zijn die verwanten van wie kan worden verwacht dat ze invloed kunnen uitoefenen op de natuurlijke persoon (betreft onder andere de huisgenoot en (inwonende) kinderen van de natuurlijke persoon).

Winst- en verliesrekening 2016	Moeder- maatschappij	Managers op sleutelposities	Andere verbonden partijen
Lasten	0	0	0
Rentelasten	167.172	2.615	7.635
Honoraria en provisies	0	0	0
Verzekeringspremies	0	0	0
Verrichten van diensten	0	0	0
Overige	639.718	0	0
Totaal van de lasten	806.890	2.615	7.635
Baten	0	0	0
Rentebaten	0	2.280	9.797
Honoraria en provisies	0	0	0
Overige	103.680	0	0
Totaal van de baten	103.680	2.280	9.797

Winst- en verliesrekening 2017	Moeder- maatschappij	Managers op sleutelposities	Andere verbonden partijen
Lasten	0	0	0
Rentelasten	20.687	395	3.787
Honoraria en provisies	0	0	0
Verzekeringspremies	0	0	0
Verrichten van diensten	0	0	0
Overige	2.049.493	0	0
Totaal van de lasten	2.070.180	395	3.787
Baten	0	0	0
Rentebaten	0	5.902	7.530
Honoraria en provisies	0	0	0
Overige	95.270	0	0
Totaal van de baten	95.270	5.902	7.530

Er werden in 2016 en 2017 geen bijzondere waardeverminderingen geboekt op balansposten die staan ten opzichte van verbonden partijen.

Toelichting kredietcessies van Aspa naar zusterentiteit Aras

Sinds 2013 vinden er kredietcessies plaats tussen Aspa en zusterentiteit Aras. Er is hierbij een algemene raamovereenkomst afgesloten en een RACI (*Responsible – Accountable – Consulted – Informed*) opgesteld. Op basis van deze RACI worden de cessies gecoördineerd en worden alle relevante partijen stelselmatig betrokken zodat de transacties at arm's length plaatsvinden.

Aspa staat hierbij Nederlandse kredieten toe via het bijkantoor die dan definitief worden overgenomen door Aras. De betrokken definitief overgedragen kredieten en bijhorende verrekening van transactiekosten zijn niet opgenomen in de bovenstaande overzichten.

Toelichting vergoeding uitvoerende bestuurders

De vergoedingen van de uitvoerende bestuurders werden al beschreven bij toelichting 7. In de onderstaande tabel worden de vergoedingen van de uitvoerende bestuurders op Argenta-niveau opgesomd. Er zijn geen vergoedingen betaald na een uitdiensttreding.

Vergoedingen van de uitvoerende bestuurders	2016	2017
Ontslagvergoedingen	656.130	476.625
Salarissen en bestuursvergoedingen	1.639.262	2.185.000
Totaal	2.295.392	2.661.625

10. Operationele segmenten en “country by country rapportering”

10.1 Operationele segmenten

De Venootschap moet informatie over operationele segmenten verschaffen om gebruikers van haar jaarrekening in staat te stellen de aard en de financiële gevolgen te kunnen evalueren van de bedrijfsactiviteiten die zij uitoefent en de economische omgevingen waarin zij opereert.

Een operationeel segment is een onderdeel van de Venootschap dat bedrijfsactiviteiten uitoefent waaruit opbrengsten kunnen worden verdiend en waarbij kosten kunnen worden gemaakt, waarvan onder andere de bedrijfsresultaten respectievelijk prestaties regelmatig afzonderlijk worden beoordeeld door het management en waarover afzonderlijke financiële informatie beschikbaar is.

Bij toelichting 1 (algemene informatie) wordt de structuur van de Venootschap uitgelegd.

Binnen de Venootschap vinden we 2 pijlers terug de Bank- en de Verzekeringspool.

Informatie over geografische gebieden

De operationele segmentering die gebaseerd is op geografische gebieden, weerspiegelt de focus van de Venootschap op de Benelux. De bovenstaande geografische segmentering is hierbij specifiek gebaseerd op de locatie van de geleverde diensten en geeft een indicatie van uitsplitsing naar geografische gebieden.

Alle transacties tussen de segmenten gebeuren 'at arms length'. De belangrijkste resultaatgebonden transactie tussen de operationele segmenten bestaat uit de doorrekening van een fundingkost door de Venootschap (België) aan het bijkantoor (Nederland) voor de ter beschikking gestelde kapitalen (waardoor er in Nederland kredieten kunnen worden toegestaan).

Geconsolideerde balans 2016	België	Nederland	Luxemburg	31/12/2016
Activa				
Geldmiddelen, zichtrekeningen en deposito's bij (centrale) banken	867.453.926	51.542.706	224.197	919.220.829
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	9.322.870	0	0	9.322.870
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	1.838.776.145	0	0	1.838.776.145
Voor verkoop beschikbare financiële activa	10.697.092.080	0	0	10.697.092.080
Leningen en vorderingen	11.922.388.346	15.556.631.702	14.483.619	27.493.503.668
Tot einde looptijd aangehouden financiële activa	614.158.394	501.608	0	614.660.002
Derivaten gebruikt ter afdekking	49.455.484	0	0	49.455.484
Cumulatieve waardeschommelingen van de afgedekte posities bij de afdekking van het renterisico	310.184.988	0	0	310.184.988
Materiële activa	13.907.277	564.050	31.186	14.502.513
Goodwill en andere immateriële activa	157.907.530	108.019	0	158.015.549
Belastingvorderingen	1.369.201	4.763.024	17.085	6.149.310
Activa uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten	6.788.140	167.814	0	6.955.954
Andere activa	133.651.491	38.035.711	2.396.542	174.083.744
Activa aangehouden voor verkoop	17.709.200	0	0	17.709.200
Totaal activa	26.640.165.072	15.652.314.634	17.152.629	42.309.632.336

Verplichtingen en eigen vermogen	België	Nederland	Luxemburg	31/12/2016
Deposito's van centrale banken	0	0	0	0
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	4.434	0	0	4.434
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	1.839.774.645	0	0	1.839.774.645
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	31.184.638.678	3.153.712.118	0	34.338.350.796
Derivaten gebruikt ter afdekking	538.952.576	18.639.700	0	557.592.276
Cumulatieve waardeschommelingen van de afgedekte posities bij de afdekking van het renterisico	0	0	0	0
Voorzieningen	12.050.566	0	0	12.050.566
Belastingverplichtingen	144.093.154	17.884.428	369.575	162.347.157
Passiva uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten	2.591.906.357	1.323.411	0	2.593.229.768
Andere verplichtingen	157.070.636	47.734.398	3.280.676	208.085.710
Totaal verplichtingen	36.468.491.046	3.239.294.055	3.650.251	39.711.435.352
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	1.774.765.337	808.549.655	14.852.699	2.598.167.691
Eigen vermogen toewijsbaar aan de minderheidsbelangen	6.341	22.729	223	29.293
Totaal eigen vermogen en minderheidsbelang	1.774.771.678	808.572.384	14.852.922	2.598.196.984
Totaal verplichtingen, minderheidsbelang en eigen vermogen	38.243.262.724	4.047.866.439	18.503.173	42.309.632.336

Geconsolideerde balans 2017	België	Nederland	Luxemburg	31/12/2017
Activa				
Geldmiddelen, zichtrekeningen en deposito's bij (centrale) banken	1.024.876.472	56.781.544	681.436	1.082.339.452
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	7.959.258	3.513.408	0	11.472.666
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	2.157.057.436	0	0	2.157.057.436
Voor verkoop beschikbare financiële activa	10.818.154.521	0	0	10.818.154.521
Leningen en vorderingen	13.090.565.327	15.613.311.428	198.190	28.704.074.945
Tot einde looptijd aangehouden financiële activa	651.172.929	0	0	651.172.929
Derivaten gebruikt ter afdekking	102.427.643	0	0	102.427.643
Cumulatieve waardeschommelingen van de afgedekte posities bij de afdekking van het renterisico	122.822.732	0	0	122.822.732
Materiële activa	13.873.005	394.299	5.459	14.272.763
Goodwill en andere immateriële activa	162.894.232	954.417	76.366	163.925.015
Belastingvorderingen	4.286.435	3.879.833	0	8.166.268
Activa uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten	12.624.575	3.377.281	0	16.001.856
Andere activa	151.129.641	61.979.280	3.270.524	216.379.445
Activa aangehouden voor verkoop	0	0	0	0
Totaal activa	28.319.844.206	15.744.191.490	4.231.975	44.068.267.670
Verplichtingen en eigen vermogen				
Deposito's van centrale banken	0	0	0	0
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	0	3.408.123	0	3.408.123
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	2.157.057.436	0	0	2.157.057.436
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	31.621.338.604	4.121.722.287	0	35.743.060.891
Derivaten gebruikt ter afdekking	369.722.361	14.588.089	0	384.310.450
Cumulatieve waardeschommelingen van de afgedekte posities bij de afdekking van het renterisico	0	0	0	0
Voorzieningen	4.761.996	55.541	0	4.817.537
Belastingverplichtingen	77.923.236	10.027.798	992.002	88.943.036
Passiva uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten	2.697.739.164	1.993.387	0	2.699.732.551
Andere verplichtingen	178.469.889	49.609.780	1.172.524	229.252.193
Totaal verplichtingen	37.107.012.686	4.201.405.005	2.164.526	41.310.582.218
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	1.833.657.967	911.187.783	12.827.621	2.757.673.371
Eigen vermogen toewijsbaar aan de minderheidsbelangen	6.465	5.391	226	12.082
Totaal eigen vermogen en minderheidsbelang	1.833.664.432	911.193.174	12.827.847	2.757.685.453
Totaal verplichtingen, minderheidsbelang en eigen vermogen	38.940.677.118	5.112.598.179	14.992.373	44.068.267.670

Resultatenrekening 2016	België	Nederland	Luxemburg	31/12/2016
Financiële en exploitatiebaten en -lasten				
Nettorente-baten	433.722.305	232.655.523	32.982	666.410.810
Baten uit dividenden	3.333.497	0	0	3.333.497
Nettobaten uit provisies en vergoedingen	-48.042.810	-97.175	7.275.548	-41.664.437
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	-5.078.134	-2.253.854	0	-7.331.988
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	12.516.840	0	0	12.516.840
Resultaat uit de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	4.084.285	0	0	4.084.285
Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa	539.705	0	0	539.705
Inkomsten uit uitgegeven verzekeringscontracten	-6.599.033	7.265.450	0	666.417
Ander exploitatieresultaat	32.948.952	15.397.832	14.973	48.361.757
Administratiekosten	-272.832.374	-44.849.943	-2.253.037	-319.935.354
Afschrijvingen	-27.273.761	-557.024	-70.556	-27.901.341
Voorzeningen	-1.643.778	0	0	-1.643.778
Bijzondere waardeverminderingen	3.695.337	-4.449.093	0	-753.756
Resultaat op activa aangehouden voor verkoop	-3.710.057	0	0	-3.710.057
Totale winst voor aftrek belastingen en minderheidsbelang	125.660.974	202.311.716	4.999.910	332.972.600
Winstbelastingen	-31.546.592	-53.575.844	-1.501.655	-86.624.091
Totale winst na belastingen en voor minderheidsbelang	94.114.382	148.735.872	3.498.255	246.348.509

Resultatenrekening 2017	België	Nederland	Luxemburg	31/12/2017
Financiële en exploitatiebaten en -lasten				
Nettorente-baten	378.677.781	196.347.220	-3.512	575.021.489
Baten uit dividenden	3.404.169	0	0	3.404.169
Nettobaten uit provisies en vergoedingen	-62.925.674	8.245.242	9.846.801	-44.833.631
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	654.004	-1.907.900	0	-1.253.896
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	29.877.220	264.796	0	30.142.016
Resultaat uit de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	2.873.055	0	0	2.873.055
Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa	43.023	0	0	43.023
Inkomsten uit uitgegeven verzekeringscontracten	-5.177.679	17.190.598	0	12.012.919
Ander exploitatieresultaat	34.334.631	15.725.584	996	50.061.211
Administratiekosten	-300.541.709	-47.088.975	-1.357.380	-348.988.064
Afschrijvingen	-24.424.154	-372.521	-105.431	-24.902.106
Voorzeningen	9.337.951	0	0	9.337.951
Bijzondere waardeverminderingen	2.782.500	3.338.795	0	6.121.295
Resultaat op activa aangehouden voor verkoop	565.005	0	0	565.005
Totale winst voor aftrek belastingen en minderheidsbelang	69.480.125	191.742.839	8.381.474	269.604.438
Winstbelastingen	-12.519.494	-61.148.681	-2.490.103	-76.158.278
Totale winst na belastingen en voor minderheidsbelang	56.960.631	130.594.158	5.891.371	193.446.160

Informatie over producten en diensten

Deze geconsolideerde IFRS-rapportering gaat over de Bank- en de Verzekeringspool. De Bankpool valt volledig onder de noemer '*retailbanking*'. De Verzekeringspool valt onder de noemer Verzekeringsmaatschappijen. Beide pools worden als twee verschillende operationele segmenten behandeld.

Retailbanking biedt financiële diensten aan particulieren, zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen. In de Benelux biedt zij advies met betrekking tot dagelijks bankieren, sparen, lenen en beleggen.

Verzekeringsmaatschappijen bieden verzekeringstechnische diensten aan particulieren, zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen binnen de takken Leven en Niet-leven.

Informatie over belangrijke klanten

Als de opbrengsten uit transacties met één enkele externe cliënt ten minste 10 % van de opbrengsten van de Vennootschap bedragen, moet zij dit feit vermelden.

Bij de Vennootschap zijn er verschillende beleidslijnen van toepassing, die de concentratie van het kredietrisico (en impliciet de concentratie van opbrengsten) beperken, zodat deze grens van 10 % binnen de huidige beleidslijnen nooit zal bereikt worden.

10.2. Country by Country rapportering

Krachtens artikel 420 van de Wet van 25 april 2014 op het statuut van en toezicht op kredietinstellingen (de zogenaamde 'Bankenwet') en overeenkomstig artikel 89 van de Capital Requirements Directive IV van de Europese Unie, dient Argenta Bank en Verzekeringsgroep de hieronder vermelde gegevens voor het boekjaar bekend te maken op geconsolideerde basis, uitgesplitst naar EU-lidstaat en naar derde land waarin zij gevestigd is (door middel van een bijkantoor en/of dochteronderneming).

De informatie is voorgesteld op dezelfde basis als de jaarrekening, die is opgemaakt volgens de internationale grondslagen voor financiële verslaggeving (IFRS) die door de Europese Unie werden aanvaard.

Landen	Activiteiten	31/12/2016						Gemiddeld aantal werknemers in VTE
		Opbrengsten (1)	Resultaat voor belastingen	Actuele belastingen	Uitgestelde belastingen	Totale vennootschapsbelasting	Ontvangen subsidies	
EU lidstaat		686.916.884	332.972.596	-78.941.617	-7.682.476	-86.624.093	0	894
België	Bank en verzekeringen	412.240.732	125.275.414	-23.864.118	-7.682.476	-31.546.594	0	850
Luxemburg	Andere financiële diensten	22.508.376	4.999.910	-1.501.655	0	-1.501.655	0	8
Nederland	Bank en verzekeringen	252.167.776	202.697.272	-53.575.844	0	-53.575.844	0	36
Derde land		0	0	0	0	0	0	0
Totaal		686.916.884	332.972.596	-78.941.617	-7.682.476	-86.624.093	0	894

Landen	Activiteiten	31/12/2017						Gemiddeld aantal werknemers in VTE
		Opbrengsten (1)	Resultaat voor belastingen	Actuele belastingen	Uitgestelde belastingen	Totale vennootschapsbelasting	Ontvangen subsidies	
EU lidstaat		627.470.357	269.604.436	-75.485.818	-672.460	-76.158.278	0	948
België	Bank en verzekeringen	381.760.532	88.520.006	-25.078.464	12.558.970	-12.519.494	0	892
Luxemburg	Andere financiële diensten	30.137.719	8.381.474	-2.490.103	0	-2.490.103	0	49
Nederland	Bank en verzekeringen	215.572.106	172.702.956	-47.917.251	-13.231.430	-61.148.681	0	7
Derde land		0	0	0	0	0	0	0
Totaal		627.470.357	269.604.436	-75.485.818	-672.460	-76.158.278	0	948

Toelichtingen met betrekking tot de geconsolideerde balans

11. Geldmiddelen, zichtrekeningen en deposito's bij (centrale) banken

Op de activazijde bevat deze rubriek alle geldmiddelen en saldi van de zichtrekeningen bij de centrale en andere banken.

Activazijde	31/12/2016	31/12/2017
Geldmiddelen	46.683.230	61.901.183
Zichtrekeningen bij centrale banken	832.289.847	949.284.468
Zichtrekeningen bij andere financiële instellingen	40.247.753	71.153.800
Totaal	919.220.829	1.082.339.452
Waarvan geldmiddelen en kasequivalenten	919.220.829	1.082.339.452

Per 31 december 2016 stond 832.289.847 euro bij de centrale banken en per momentopname 31 december 2017 stond er 949.284.468 euro.

Een deel hiervan heeft betrekking op de monetaire reserves die elke financiële instelling bij de centrale bank dient aan te houden. Er staat ook een groter bedrag in afwachting van de concrete toekenning naar aankoop van effecten of het toestaan van kredieten.

In 2016 en 2017 zijn er geen deposito's van centrale banken ontvangen.

12. Financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

De financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden zijn als volgt samengesteld:

Financiële activa (niet beursgenoteerd)	Aantal	Notioneel	31/12/2016	Aantal	Notioneel	31/12/2017
Renteopties – caps	17	4.300.000.000	9.322.870	10	1.550.000.000	8.063.674
Caps effectiseringstransacties	0	0	0	1	1.184.000.000	3.408.992
Totaal reële waarden			9.322.870			11.472.666

Financiële verplichtingen (niet beursgenoteerd)	Aantal	Notioneel	31/12/2016	Aantal	Notioneel	31/12/2017
Renteopties – caps	4	550.000.000	4.434	0	0	0
Caps effectiseringstransacties	0	0	0	1	1.184.000.000	3.408.123
Totaal reële waarden			4.434			3.408.123

Niet beursgenoteerd (OTC) - caps

Onder financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden komen (vanwege hun positieve reële waarde) de renteopties (caps) terecht. Onder de financiële verplichtingen de renteopties (caps) met negatieve reële waarde.

Deze renteopties, die *over-the-counter* (OTC) gekocht werden bij andere financiële instellingen worden altijd aangegaan in het kader van economische afdekkingstransacties binnen het ALM beleid maar waarvoor geen *hedge accounting* wordt toegepast. Bij toelichting 27 is meer informatie terug te vinden inzake afgesloten *cilinder caps*.

De opties worden gebruikt als bescherming tegen het renterisico en zijn opties waarbij de verkoper zich verplicht aan de koper een renteverskil te betalen in ruil voor een door de koper betaalde premie.

Er werden in 2016 en 2017 geen caps meer afgesloten in het kader van het renterisicobeheer bij de Vennootschap.

Niet beursgenoteerd (OTC) – caps (effectiseringstransacties)

Onder deze rubriek komen de caps die werden afgesloten in het kader van een effectiseringstransactie en die niet verwerkt worden volgens de *hedge accounting-principes*.

In 2017 werd een nieuwe effectisering uitgevoerd en hierbij werden er twee caps afgesloten. Het verschil tussen de marktwaarde van beide caps werd verwerkt in de resultatenrekening.

13. Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening

Financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via de winst- en verliesrekening betreffen bij de Vennootschap beleggingen in verrichtingen verbonden aan een beleggingsfonds van de groep activiteiten 'Leven' en waarbij het beleggingsrisico niet gedragen wordt door de onderneming (zogenaamde tak 23 beleggingen).

	31/12/2016	31/12/2017
Financiële activa gewaardeerd aan marktwaarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	1.838.776.145	2.157.057.436
Financiële verplichtingen gewaardeerd aan marktwaarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	1.839.774.645	2.157.057.436

Het verschil per einde 2016 in bovenstaande rubriek tussen het actief en het passief op niveau van de Vennootschap heeft te maken met een intercompany eliminatie boeking.

Onderstaande tabel geeft een indicatie van de samenstelling van de onderliggende activa van de tak 23 producten.

	31/12/2016	31/12/2017
Beleggingsfondsen	1.830.310.000	2.154.082.303
Kasbons	1.342.395	0
Liquide middelen	8.122.250	2.975.133
Samenstelling passiva	1.839.774.645	2.157.057.436
Consolidatie	-998.500	0
Samenstelling activa	1.838.776.145	2.157.057.436

14. Voor verkoop beschikbare financiële activa

Onder deze rubriek wordt het grootste gedeelte van de effectenportefeuille (aandelen en obligaties) van de Vennootschap gecatalogeerd.

In toelichting 26 is meer informatie te vinden met betrekking tot de hiërarchie van de gebruikte externe reële waarden.

	31/12/2016	31/12/2017
Totaal	10.697.092.080	10.818.154.521
Waarvan afgedekt via micro hedges (notioneel bedrag)	955.569.300	1.175.743.300
Vastrentende effecten	10.581.393.949	10.686.242.453
Openbare instellingen	4.530.987.182	3.919.546.315
Kredietinstellingen	2.389.603.913	2.446.568.143
Overige leningen	3.660.802.854	4.320.127.996
Niet-vastrentende effecten	115.698.131	131.912.068

	31/12/2016	31/12/2017
Totaal	10.697.092.080	10.818.154.521
Geografische uitsplitsing		
België	3.790.727.585	3.363.387.008
Europese Monetaire Unie	4.920.450.906	5.045.987.369
Rest van de wereld	1.985.913.589	2.408.780.144
Indeling naar effecten met vaste of variabele rentevoet		
Variabel	3.588.008.375	3.621.862.050
Vast	6.993.385.574	7.064.380.403
Onbepaald (aandelen)	115.698.131	131.912.069
Indeling naar resterende looptijd volgens vervaldatum		
Tot 1 jaar	1.491.354.893	1.664.786.327
Meer dan 1 jaar tot 2 jaar	1.164.892.605	1.885.675.763
Meer dan 2 jaar tot 3 jaar	1.735.819.536	2.253.972.478
Meer dan 3 jaar tot 4 jaar	1.931.208.190	1.747.065.429
Meer dan 4 jaar tot 5 jaar	1.445.690.590	1.040.860.404
Meer dan 5 jaar	2.812.428.135	2.093.882.052
Onbepaald	115.698.131	131.912.069
Volgens de vroegste renteherzieningsdatum of vervaldatum		
Tot 1 jaar	4.883.498.120	4.723.846.414
Meer dan 1 jaar tot 2 jaar	804.441.556	1.027.552.742
Meer dan 2 jaar tot 3 jaar	981.351.184	1.344.593.436
Meer dan 3 jaar tot 4 jaar	1.304.995.622	1.117.027.621
Meer dan 4 jaar tot 5 jaar	1.031.481.420	616.871.376
Meer dan 5 jaar	1.575.626.047	1.856.350.863
Onbepaald	115.698.131	131.912.069
Bijzondere waardeverminderingen	-2.689.184	-2.954.813
Effectieve rentevoet van de portefeuille per 31/12	1,75%	1,49%
Gebruikt als zakelijke zekerheden (notioneel bedrag)	590.469.000	498.380.300
Bezwaren bij mogelijke benutting van de kredietlijn bij de NBB	250.000.000	250.000.000

Door het beperkte bezit van aandelen en obligaties van Britse oorsprong verwacht Argenta dat de Brexit een beperkte impact zal hebben op de Argenta Groep.

Er werd per einde 2016 voor een nominaal bedrag van 590.469.000 euro effecten bezwaard in het kader van het onderpandbeheer van de afgeleide instrumenten, de aangegane repo's en als waarborg voor de uitgever van kredietkaarten. Daarnaast heeft de Bankpool een kredietlijn bij de NBB van 250 miljoen euro waarvoor effecten bezwaard worden op het moment dat deze kredietlijn wordt aangesproken.

In 2011 vond er een herclassificatie plaats van een beperkte portefeuille MBS van de 'voor verkoop beschikbare financiële activa' naar de 'leningen en vorderingen'. Een uitgebreidere toelichting betreffende deze herclassificatie is terug te vinden in toelichting 16.3.

De reële waarde en geamortiseerde kostprijs en de hieraan gerelateerde ongerealiseerde resultaten (latente min- of meerwaarden) van de 'voor verkoop beschikbare activa' zijn per als volgt:

Boekjaar 2016	Geamortiseerde kostprijs	Onderdeel prorata interesten	Ongerealiseerde resultaten	Bijzondere waardeverminderingen	Reële waarden
Vastrentende effecten					
Openbare besturen	4.087.705.214	61.035.362	382.246.606	0	4.530.987.182
Kredietinstellingen	2.319.897.491	14.337.249	55.369.173	0	2.389.603.913
Effecten andere tegenpartijen	3.558.874.685	20.433.427	81.901.748	-407.006	3.660.802.854
Niet-vastrentende effecten					
Aandelen	92.638.034	0	25.279.137	-2.282.178	115.634.993
Beleggingsfondsen / overige	62.498	0	640	0	63.138
	10.059.177.922	95.806.038	544.797.304	-2.689.184	10.697.092.080

Boekjaar 2017	Geamortiseerde kostprijs	Onderdeel prorata interesten	Ongerealiseerde resultaten	Bijzondere waardeverminderingen	Reële waarden
Vastrentende effecten					
Openbare besturen	3.581.103.636	50.106.706	288.335.974	0	3.919.546.315
Kredietinstellingen	2.385.814.850	12.011.640	48.741.653	0	2.446.568.142
Effecten andere tegenpartijen	4.217.252.451	24.394.456	78.498.459	-17.371	4.320.127.996
Niet-vastrentende effecten					
Aandelen	98.867.945	0	30.608.070	-2.937.442	126.538.573
Beleggingsfondsen / overige	4.731.643	0	641.852	0	5.373.495
	10.287.770.525	86.512.802	446.826.007	-2.954.813	10.818.154.521

De indeling naar openbare besturen, kredietinstellingen en 'effecten andere tegenpartijen' ofwel '*other debt securities*' is deze van de prudentiële rapporting op soloniveau van Argenta Spaarbank.

Bij toelichting 26 is meer informatie te vinden met betrekking tot de level hiërarchie van de gebruikte externe reële waarden.

15. Tot einde looptijd aangehouden activa

De portefeuille tot einde looptijd aangehouden is als volgt samengesteld:

	31/12/2016	31/12/2017
Totaal	614.660.002	651.172.929
Vastrentende effecten		
Openbare instellingen	584.173.312	621.233.701
Kredietinstellingen	0	0
Overige leningen	30.486.690	29.939.228
Niet-vastrentende effecten	0	0
	31/12/2016	31/12/2017
Geografische uitsplitsing		
België	519.842.325	556.355.758
Europese Monetaire Unie	94.817.677	94.817.171
Indeling naar effecten met vast of variabel rentevoet		
Variabel	99.911.727	98.499.230
Vast	514.748.275	552.673.699
Indeling naar resterende looptijd volgens vervaldatum		
Tot 1 jaar	0	224.304.376
Meer dan 1 jaar tot 2 jaar	224.295.817	37.954.235
Meer dan 2 jaar tot 3 jaar	26.337.459	52.861.708
Meer dan 3 jaar tot 4 jaar	35.373.586	11.050.511
Meer dan 4 jaar tot 5 jaar	11.050.510	0
Meer dan 5 jaar	317.602.630	325.002.099
Volgens de vroegste renteherzieningsdatum of vervaldatum		
Tot 1 jaar	99.911.727	224.304.376
Meer dan 1 jaar tot 2 jaar	224.295.817	37.954.235
Meer dan 2 jaar tot 3 jaar	26.337.459	52.861.708
Meer dan 3 jaar tot 4 jaar	23.873.139	11.050.511
Meer dan 4 jaar tot 5 jaar	11.050.510	0
Meer dan 5 jaar	229.191.350	325.002.099
Totaal openbare en regionale besturen (sovereign)	571.324.059	621.233.701
Totaal andere sectoren (other MBS, real estate)	43.335.943	29.939.228
Bijzondere waardeverminderingen	0	0
Effectieve rentevoet van de portefeuille per 31/12	2,55%	2,26%

16. Leningen en vorderingen

16.1. Leningen en vorderingen op kredietinstellingen

De leningen en vorderingen op kredietinstellingen zijn als volgt samengesteld:

	31/12/2016	31/12/2017
Totaal leningen en vorderingen op kredietinstellingen	3.386.000	25.166.000
Geografische uitsplitsing		
België	3.386.000	25.166.000
Europese Monetaire Unie	0	0
Rest van de wereld	0	0
Indeling naar restlooptijd: tot 3 maanden		
3 maanden	3.386.000	25.166.000
Indeling naar type		
Zichtrekeningen andere financiële instellingen	0	0
Termijnrekeningen	0	0
Bij centrale banken aangehouden monetaire reservetegoeden	0	0
Ontvangen collateral van financiële instellingen	3.386.000	25.166.000
Waarvan geldmiddelen en kasequivalenten	3.386.000	25.166.000
Bijzondere waardeverminderingen	0	0
Effectieve rentevoet van de portefeuille per 31/12	0,10%	-0,33%

Per 31 december 2017 stond er onder deze rubriek een bedrag dat ontvangen werd in het kader van het collateral management. Deze vordering heeft een restlooptijd van kleiner dan 3 maanden.

16.2. Leningen en vorderingen op andere klanten

De leningen en vorderingen op andere klanten zijn als volgt samengesteld:

	31/12/2016	31/12/2017
Totaal leningen op klanten	27.490.117.668	28.678.908.945
Indeling naar restlooptijd		
Tot 1 jaar	908.149.199	1.016.861.675
1 tot 5 jaar	3.457.905.829	3.823.890.239
> 5 jaar	23.124.062.640	23.838.157.031
Bijzondere waardeverminderingen	37.008.861	27.584.687
Indeling naar krediettype		
Consumentenkrediet	97.669.919	114.057.678
Hypothecaire leningen	26.830.072.433	27.833.108.686
Leningen op termijn	536.848.529	711.808.956
Zichtdeposito's / voorschotten	3.925.891	2.902.447
Overige kredietvorderingen – MBS portefeuille	21.600.896	17.031.178
Effectieve rentevoet van de portefeuille per 31/12	2,91%	2,79%

De portefeuille hypothecaire leningen is verder gestegen door de bijkomende kredietverlening aan de *retail* klanten van de Bank- en Verzekeringsspool en dit zowel in België als in Nederland.

16.3. Toelichting herclassificatie MBS portefeuille

Op 1 oktober 2011 werd een portefeuille MBS met een boekwaarde van 72.886.764 euro geherclassificeerd van de voor verkoop beschikbare activa naar de leningen en vorderingen (te vinden onder 'overige kredietvorderingen'). De reden voor de herclassificatie was het ontbreken van een actieve markt van de betrokken effecten.

De effecten werden geherclassificeerd tegen hun reële waarde. Op het moment van de herclassificatie was er (na berekening van een belastingslatentie) 15.953.789 euro aan negatieve herwaarderingsreserve in het eigen vermogen.

Per 31 december 2016 bedroeg deze negatieve herwaarderingsreserve nog 4.120.143 euro (onderdeel overige elementen van het totaalresultaat in het eigen vermogen) terwijl deze 760.910 euro zou bedragen hebben, had er geen herclassificatie plaatsgevonden. In de IFRS-balans staan deze effecten bij de 'leningen en vorderingen' voor een bedrag van 21.600.896 euro.

Per 31 december 2017 bedroeg deze negatieve herwaarderingsreserves nog 3.764.472 euro (onderdeel overige elementen van het totaalresultaat in het eigen vermogen) terwijl deze 440.643 euro zou bedragen hebben, had er geen herclassificatie plaatsgevonden. In de IFRS-balans staan deze effecten bij de 'leningen en vorderingen' voor een bedrag van 17.031.178 euro.

Bij toelichting 26 is informatie terug te vinden over de huidige marktwaarde van deze portefeuille (terug te vinden bij 'overige kredietvorderingen – MBS-portefeuille').

In 2017 is er geen ontvangen renteresultaat voor de betrokken effecten, in 2016 was er een renteresultaat van 5.437 euro. Er waren geen indicaties aanwezig om over te gaan naar het aanleggen van "individuele" waardeverminderingen.

De daling van deze portefeuille is in hoofdzaak te verklaren doordat er effecten op vervaldag kwamen en/of er gedeeltelijke aflossingen bij de betrokken effecten waren.

17. Derivaten gebruikt ter afdekking

In dit hoofdstuk worden onder meer bijkomende toelichtingen gegeven bij de balansrubriek 'derivaten gebruikt ter afdekking' en bij de balansrubriek 'cumulatieve waardeschommelingen van de afgedekte posities bij de afdekking van het renterisico'.

Algemene toelichting

Hedge accounting (boekhoudkundige verwerking van afdekkingstransacties in IFRS) kan worden gebruikt voor derivaten die als dusdanig bestemd zijn, op voorwaarde dat bepaalde criteria zijn vervuld. Deze criteria voor de boekhoudkundige verwerking van een derivaat als afdekkingsinstrument zijn onder andere:

- het afdekkingsinstrument, de afgedekte positie en de afdekkingsdoelstelling, -strategie en -relatie moeten formeel worden gedocumenteerd voordat *hedge accounting* wordt toegepast;
- de afdekking moet worden gedocumenteerd, waaruit moet blijken dat ze naar alle verwachting zeer effectief (binnen een bandbreedte van 80 % tot 125 %) zal zijn in het compenseren van veranderingen in reële waarde (of kasstromen) die toe te rekenen zijn aan het afgedekte risico tijdens de gehele verslagperiode;
- de afdekking is effectief bij aanvang en wordt voortdurend beoordeeld.

Toelichting macro hedges

Eerst en vooral past de Vennootschap de door de EU bekrachtigde IAS 39 toe omdat deze de manier weerspiegelt waarop de Vennootschap haar activiteiten beheert.

De afdekkingsrelaties zijn bedoeld om het renterisico te beperken dat voortkomt uit de geselecteerde categorie van activa (of verplichtingen) die aangewezen zijn als in aanmerking komende afgedekte posities.

De Bankpool voert een globale analyse van het renterisico uit en selecteert activa (en/of verplichtingen) die opgenomen moeten worden in de afdekking van het renterisico van de portefeuille. Zij definieert bij aanvang de af te dekken risicopositie, de tijdsduur, de manier waarop en de frequentie waarmee ze testen uitvoert.

De Bankpool heeft ervoor gekozen om een portefeuille hypothecaire leningen met een vaste rentevoet af te dekken en selecteert binnen die portefeuille de afgedekte posities in functie van de renterisicobeheerstrategie. De beoordeling van de effectiviteit bestaat erin om na te gaan of aan de afdekkingsdoelstelling, namelijk de beperking van het renterisico, is voldaan.

Met de *hedge accounting* worden de wijzigingen in de reële waarde van de vaste benen van de swaps grotendeels gecompenseerd door tegengestelde wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities. De fluctuaties van de reële waarde van de vlottende benen van de swaps hebben een netto-impact op het resultaat.

Het betreft hier een reële waardeafdekking (*fair value hedge*) waarbij het afgedekte risico bestaat uit de 'benchmark' (euribor), zijnde de rentecomponent van de hypothecaire leningen met vaste rente. De winsten of verliezen van de afgedekte posities ten gevolge van het afgedekte risico, en de winsten of verliezen op de afdekkingsinstrumenten worden verwerkt in de resultatenrekening.

De wijzigingen in reële waarde van de afgedekte posities (in dit geval een afgedekte portefeuille hypothecaire leningen) is terug te vinden bij de rubriek 'cumulatieve waardeschommelingen van de afgedekte posities bij de afdekking van het renterisico' en bedraagt 122.822.732 euro per 31 december 2017. Het betreft hier macro *fair value hedges* op het renterisico van een ingedekte portefeuille hypothecaire kredieten.

Toelichting micro hedges

De Bankpool sluit ook swaps af ter indekking van het renterisico van individuele instrumenten (zogenaamde *micro hedges*).

Vooralsnog zijn er hierbij swaps afgesloten om op dat moment aangekochte effecten die alle onder de 'voor verkoop beschikbare activa' geclassificeerd zijn (AFS *micro hedge*), in te dekken. De wijzigingen in de reële waarde van de vaste benen van deze swaps worden gecompenseerd door tegengestelde wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities.

Een deel van de wijziging in reële waarde van de betrokken 'voor verkoop beschikbare' effecten worden dus niet in een aparte lijn van het eigen vermogen opgenomen maar worden in het kader van de *hedge accounting* in de resultatenrekening verwerkt. Per 31 december 2017 betrof het een bedrag van 65.571.900 euro.

In 2011 werd een swap afgesloten die in IFRS als *cash flow hedge* (CFH) verwerkt werd. Het betrof een *forward starting* swap (startdatum 31 mei 2016 en einddatum 31 mei 2021) voor een notioneel bedrag van 100 miljoen euro voor de indekking van het renterisico van een toekomstige portefeuille termijnproducten. Intussen werd de betrokken plaatsing van termijnproducten ook gerealiseerd. De betrokken swap had een negatieve marktwaarde van 16.949.422 euro per 31 december 2017.

Toelichting bij de fair value hedges

Overzichtstabel van de swaps gebruikt ter afdekking en verwerkt als *fair value hedges*. De *cash flow hedge* is niet opgenomen in dit overzicht.

Macro hedge - reële waarde afdekking						
	Aantal	Notioneel	31/12/2016	Aantal	Notioneel	31/12/2017
Wijziging in de reële waarde afgedekte posities (L&R)			310.184.988			122.822.732
Derivaten met negatieve marktwaarde (clean price)	36	5.250.000.000	-361.975.359	34	5.050.000.000	-218.148.334
Derivaten met positieve marktwaarde (clean price)	22	2.100.000.000	51.261.177	33	3.200.000.000	97.538.609

Micro hedge - reële waarde afdekking						
	Aantal	Notioneel	31/12/2016	Aantal	Notioneel	31/12/2017
Wijziging in de reële waarde afgedekte posities (AFS)			93.208.307			65.571.900
Derivaten met negatieve marktwaarde	7	955.569.300	-93.302.229	9	1.075.723.300	-66.467.456
Derivaten met positieve marktwaarde				1	100.020.000	932.491

Het 'aantal' in de bovenstaande tabel heeft betrekking op het aantal contracten, de hoofding 'notioneel' op de notionele bedragen van de respectievelijke afgesloten swaps en onder de vierde en zevende kolom is de clean price van de betrokken afgeleide instrumenten en wijziging van de afgedekte posities terug te vinden.

Toelichting totalen derivaten gebruikt ter afdekking

In de onderstaande tabel zijn de afgeleide instrumenten opgenomen zoals ze verwerkt zijn in de balans en werd bijkomend het totaal van de marktwaarde toegelicht dat onder de respectievelijke IFRS hedge accounting toepassing werd verwerkt.

Overzicht marktwaarden (dirty price) derivaten gebruikt ter afdekking		
	31/12/2016	31/12/2017
Derivaten gebruikt ter afdekking (activazijde)	49.455.484	102.427.643
Fair value macro hedges	49.455.484	101.844.313
Fair value micro hedges	0	583.330
Derivaten gebruikt ter afdekking (verplichtingenzijde)	557.592.276	384.310.450
Fair value macro hedges	432.634.134	288.705.860
Fair value micro hedges	103.850.359	78.655.168
Cash flow hedge	21.107.784	16.949.422

18. Materiële vaste activa

De materiële vaste activa die opgenomen worden op basis van de betaalde kosten (kostprijsmodel) zijn per 31 december 2016 en 31 december 2017 als volgt:

	31/12/2016	31/12/2017
Gebouwen, terreinen, uitrusting	12.510.766	12.721.727
Vastgoedbeleggingen	1.991.747	1.551.036
Totaal	14.502.513	14.272.763
Reële waarde vastgoedbeleggingen	2.079.203	1.620.451

De portefeuille vastgoedbeleggingen wijzigt in hoofdzaak door de aankoop van panden in het kader van het uitwinningbeleid bij de hypothecaire kredietverlening. Daarnaast wordt er periodiek 1% gekocht in panden die gebruikt worden als kantoorgebouwen bij de zelfstandige kantoorhouders. Die worden ook onder de vastgoedbeleggingen verwerkt.

De reële waarde van de vastgoedbeleggingen (level 3) werd bekomen op basis van de individuele schattingsverslagen van de respectievelijke vastgoedbeleggingen.

	Terreinen Gebouwen	IT-materiaal	Ander materiaal	Totaal	Vastgoed- beleggingen
Openingsbalans per 1 januari 2016	21.921.614	4.811.661	8.824.465	35.557.740	2.196.899
- Investerings	541.419	2.049.267	3.109.968	5.700.654	376.735
- Vervreemdingen	0	-88	-794.027	-794.115	-663.841
- Afschrijvingen	-1.525.718	-2.608.064	-2.105.951	-6.239.733	-38.883
- Overdrachten	-21.596.057	0	0	-21.596.057	0
- Overige mutaties	1.039.944	-30.454	-1.127.213	-117.722	120.837
Eindbalans per 31 december 2016	381.202	4.222.322	7.907.242	12.510.766	1.991.747

	Terreinen Gebouwen	IT-materiaal	Ander materiaal	Totaal	Vastgoed- beleggingen
Openingsbalans per 1 januari 2017	381.202	4.222.322	7.907.242	12.510.766	1.991.747
- Investerings	0	2.702.334	3.059.548	5.761.882	279.915
- Vervreemdingen	-253.243	0	-167.408	-420.651	-670.898
- Afschrijvingen	-5.197	-2.387.549	-2.906.609	-5.299.355	-35.783
- Overdrachten	-122.762	0	122.762	0	0
- Overige mutaties	0	32.804	75.266	108.070	-13.945
Eindbalans per 31 december 2017	0	4.569.911	8.090.801	12.660.712	1.551.036

Het bedrag van gebouwen en terreinen is naar nul gegaan door de verkoop van deze gebouwen en terreinen in 2017. De meeste van de betrokken activa werden per einde 2016 al onder de 'activa aangehouden voor verkoop' verwerkt.

De Raad van Bestuur en het Directiecomité van Argenta Spaarbank hadden in het vierde kwartaal van 2016 de beslissing genomen voor het opstarten van de verkoop van de betrokken groep van "terreinen en gebouwen" gelegen aan de Belgiëlei 49 – 53 en 55 en Lamoriniërestraat 39 en 58. De verkoop aan Investar werd in 2017 afgerond.

19. Goodwill en andere immateriële activa

Goodwill wordt beschouwd als het deel van de aanschaffingskosten in een bedrijfscombinatie, bovenop de reële waarde van de aangekochte identificeerbare activa, verplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen, zoals bepaald op de datum van de aankoop.

Per einde december waren de andere immateriële activa die opgenomen worden op basis van de betaalde kosten (kostprijsmodel) als volgt samengesteld:

	Intern ontwikkelde software	Andere immateriële activa	Goodwill	Totalen
Openingsbalans per 1 januari 2016	49.013.914	4.068.223	98.150.460	151.232.597
Afzonderlijk verworven toevoegingen	24.536.972	3.866.651	0	28.403.623
Buitengebruikstelling & vervreemding	0	0	0	0
Opgenomen afschrijvingen	-19.991.627	-1.631.098	0	-21.622.725
Bijzondere waardeverminderingen	0	0	0	0
Overige mutaties	558.085	-556.031	0	2.054
Eindbalans per 31 december 2016	54.117.344	5.747.745	98.150.460	158.015.549

	Intern ontwikkelde software	Andere immateriële activa	Goodwill	Totalen
Openingsbalans per 1 januari 2017	54.117.344	5.747.745	98.150.460	158.015.549
Afzonderlijk verworven toevoegingen	20.059.604	5.455.296	0	25.514.900
Buitengebruikstelling & vervreemding	-38.268	-199	0	-38.467
Opgenomen afschrijvingen	-17.557.166	-2.009.802	0	-19.566.968
Bijzondere waardeverminderingen	0	0	0	0
Overige mutaties	610.762	-610.762	0	0
Eindbalans per 31 december 2017	57.192.276	8.582.278	98.150.460	163.925.015

Goodwill wordt jaarlijks aan het einde van het jaar getoetst op bijzondere waardevermindering door vergelijking van de opbrengstwaarde van kasstroomgenererende eenheid (CGU) met de boekwaarde. De kasstroomgenererende eenheid staat gelijk met de juridische entiteit Argenta Spaarbank NV.

De realiseerbare waarde van de CGU Argenta Spaarbank wordt bepaald door berekening van de contante waarde van de verwachte kasstromen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de volgende gegevens:

- het financieel plan voor 5 jaar zoals goedgekeurd door het management;
- disconteringsvoet: een rendement op eigen vermogen van 10%;
- een langetermijngroei voor België en Nederland van 0,5%.

Op basis van de analyse hoeft er geen bijzondere waardevermindering op de goodwill te worden verantwoord. Voor 2017 werd dit tevens vastgesteld in alle scenario's variërend van een groeitempo op jaarbasis van 0 % naar 2 % en een disconteringsvoet van 6 % tot 12 %.

Bij de verworven software betreft het de aangekochte software en de geactiveerde kostprijs van immateriële vaste activa. Het bedrag van 19.566.968 euro van boekjaar 2017 is terug te vinden in de resultatenrekening bij de afschrijvingen van de betrokken activa.

De aankoopprijs en aankooppkosten van verworven software en de geactiveerde kostprijs van immateriële vaste activa worden aan 20 % per jaar afgeschreven. Andere immateriële activa wordt aan 10 % per jaar afgeschreven.

20. Belastingvorderingen en verplichtingen

De belastingpositie kan als volgt worden samengevat:

	31/12/2016	31/12/2017
Actuele belastingvorderingen	1.386.287	8.111.725
Uitgestelde belastingvorderingen	4.763.024	54.543
Totaal belastingvorderingen	6.149.310	8.166.268
Actuele belastingverplichtingen	17.777.256	1.376.128
Uitgestelde belastingverplichtingen	144.569.901	87.566.909
Totaal belastingverplichtingen	162.347.157	88.943.036

De uitgestelde belastingen vinden hun oorsprong in volgende elementen:

Uitgestelde belastingen per type van tijdelijk verschil	31/12/2015	Wijziging via herwaarderingsreserve	Wijziging via P&L	31/12/2016
Belastingvordering met betrekking tot kasstroomafdekking	4.759.621	-99.696	0	4.659.925
Belastingvordering in verband met geherclassificeerde activa	2.623.868	-502.316	0	2.121.552
Belastingvordering met betrekking tot waardering swaps and caps	18.052.741	0	-4.255.922	13.796.819
Belastingvordering in verband met niet aanvaarde kosten onder lokale waarderingsregels	2.968.852	0	1.469.743	4.438.595
Belastingvordering in verband met technische voorziening	8.645.439	0	-1.771.985	6.873.454
Belastingvordering in verband met overige kleine posten	795.647	0	-795.647	0
Totaal gedecompenseerde belastingvorderingen	37.846.168	-602.012	-5.353.811	31.890.345
Belastingverplichting bij voor verkoop beschikbare activa	147.604.713	-2.634.003	-67.064	144.903.646
Belastingverplichting bij waardering tegen geamortiseerde kostprijs	24.793.211	0	1.761.366	26.554.577
Belastingverplichting in verband met overige kleine posten	0	0	238.999	238.999
Totaal gedecompenseerde belastingsschulden	172.397.924	-2.634.003	1.933.301	171.697.222
Gecompenseerde uitgestelde belastingen	134.551.756	-2.031.991	7.287.112	139.806.877

De belangrijkste posten in 2016 waren een uitgestelde belastingverplichting van 144.903.646 euro op de positieve delta marktwaarde van de "voor verkoop beschikbare activa", een uitgestelde belastingverplichting van 26.554.577 euro op de waardering tegen geamortiseerde kostprijs van de kredieten en een belastingvordering van 18.456.744 euro met betrekking tot de verwerking van de afgeleide instrumenten (4.659.925 plus 13.796.819).

Uitgestelde belastingen per type van tijdelijk verschil	31/12/2016	Wijziging via herwaarderingsreserve	Wijziging via P&L	31/12/2017
Belastingvordering met betrekking tot kasstroomafdekking	4.659.925	-1.012.903	0	3.647.022
Belastingvordering in verband met geherclassificeerde activa	2.121.552	-866.728	0	1.254.824
Belastingvordering met betrekking tot waardering swaps and caps	13.796.819	0	-6.097.782	7.699.037
Belastingvordering in verband met niet aanvaarde kosten onder lokale waarderingsregels	4.438.595	0	4.653.211	9.091.806
Belastingvordering in verband met technische voorziening	6.873.454	0	-2.405.353	4.468.101
Belastingvordering in verband met pensioenverplichtingen	0	443.610	163.912	607.522
Belastingvordering met overige rubrieken	0	0	61.162	61.162
Totaal gedecompenseerde belastingvorderingen	31.890.345	-1.436.021	-3.624.850	26.829.474
Belastingverplichting bij voor verkoop beschikbare activa	144.903.646	-54.196.777		90.706.869
Belastingverplichting bij waardering tegen geamortiseerde kostprijs	26.554.577	0	-2.919.606	23.634.971
Belastingverplichting in verband met overige kleine posten	238.999	0	-238.999	0
Totaal gedecompenseerde belastingenschulden	171.697.222	-54.196.777	-3.158.605	114.341.840
Gecompenseerde uitgestelde belastingen	139.806.877	-52.760.756	466.245	87.512.366

De belangrijkste posten in 2017 waren een uitgestelde belastingverplichting van 90.706.869 euro op de positieve delta marktwaarde van de "voor verkoop beschikbare activa", een uitgestelde belastingverplichting van 23.634.971 euro op de waardering tegen geamortiseerde kostprijs van de kredieten en een belastingvordering van 11.346.059 euro met betrekking tot de verwerking van de afgeleide instrumenten (3.647.022 plus 7.699.037).

De belastingvordering in verband met niet aanvaarde kosten is gestegen van 4.438.595 euro per einde 2016 naar 9.091.806 euro per einde 2017. Deze stijging is het resultaat van (a) het niet kunnen benutten van een DBI aftrek in België (met boeking van belastingvordering van 1,3 miljoen euro) en (b) een fiscaal overdraagbaar verlies in België (met boeking van een belastingvordering van 5,9 miljoen euro). Er zijn geen tijdelijke aftrekbare verschillen waarvoor geen DTA aangelegd werd.

Bij toelichting 39 is meer informatie te vinden over de impact van de vennootschapsbelastingen op het resultaat van de Vennootschap.

21. Deel van de herverzekeraars in de technische voorzieningen en de technische voorzieningen uit hoofde van verzekeringscontracten

De technische activa en verplichtingen uit herverzekerings- en verzekeringsverrichtingen zijn per 31 december als volgt samengesteld.

Activa uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten	31/12/2016	31/12/2017
Deel herverzekeraars in technische voorzieningen	6.955.954	16.001.856
Aandeel herverzekeraars in levensverzekeringscontracten	727.977	10.433.890
Aandeel herverzekeraars in niet-levensverzekeringscontracten	6.227.977	5.567.966

	31/12/2016	31/12/2017
Verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten	2.593.229.768	2.699.732.551
Voorzieningen niet-leven	205.800.125	204.646.285
Premiereserves	29.598.428	30.923.464
Schadereserves	131.361.571	128.939.503
Andere technische reserves	44.840.126	44.783.318
Voorzieningen leven	2.387.429.643	2.495.086.266
Wiskundige reserves	2.372.475.737	2.476.045.347
Schadereserves	9.907.596	12.781.253
Reserves winstdeling	5.046.310	6.259.666

Onder het luik risicomanagement werd het verzekerings- en herverzekeringsbeleid uitgebreider toegelicht.

22. Andere activa

De andere activa zijn als volgt samengesteld:

	31/12/2016	31/12/2017
Vooruitbetaalde kosten	3.525.597	5.592.306
Andere activa in het kader van kredietverlening	31.040.811	84.159.040
Andere activa in het kader van effectentransacties	5.546.443	5.038.262
Andere activa in het kader van betalingsverkeer	58.389.519	59.122.495
Toe te wijzen posten	75.581.374	62.467.342
Totaal andere activa	174.083.744	216.379.445

Onder de 'toe te wijzen posten' staan de bedragen die tot definitieve toewijs op specifieke boekhoudrekeningen staan.

23. Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs

Samenvattend (zie verwijzingen bij de lijnen)	31/12/2016	31/12/2017
Deposito's van kredietinstellingen (zie 23.1)	273.689.986	246.406.219
Retail funding deposito's (zie 23.2)	31.548.613.376	32.348.444.684
Retail funding – in schuldbewijzen belichaamde schulden/kasbons (zie 23.3)	1.209.485.536	717.959.678
In schuldbewijzen belichaamde schulden – obligaties (zie 23.4)	0	1.193.646.908
Achtergestelde schulden (zie 23.5)	660.464.000	596.596.220
Andere financiële verplichtingen (zie 23.6)	646.097.896	640.007.181
Totaal	34.338.350.795	35.743.060.891

23.1. Deposito's van kredietinstellingen

De deposito's van kredietinstellingen zijn als volgt samengesteld:

	31/12/2016	31/12/2017
Deposito's van kredietinstellingen	273.689.986	246.406.219
Geografische uitsplitsing		
België	272.835.115	121.219.960
Andere EMU-landen	854.871	125.186.259
Indeling naar restlooptijd		
Tot 1 jaar	273.689.986	126.406.217
Meer dan 1 jaar tot 5 jaar	0	120.000.002
Indeling naar type		
Zichtdeposito's	716.060	1.451.462
Repo's	272.300.158	170.012.782
Collateral van financiële instellingen	673.769	74.941.975
Effectieve rentevoet van de portefeuille per 31/12	0,10%	-0,03%

Per einde 2016 had de Vennootschap (en incasu dochteronderneming Argenta Assuranties) 272.300.158 euro repo's op haar balans staan, per einde 2017 waren er repo's voor een bedrag van 170.012.782 euro.

23.2. Retail funding – deposito's

De deposito's van andere instellingen dan kredietinstellingen – wat in hoofdzaak particulieren zijn bij de Vennootschap – zijn als volgt samengesteld:

	31/12/2016	31/12/2017
Deposito's van andere instellingen dan kredietinstellingen	31.548.613.376	32.348.444.684
Indeling naar type		
Zichtdeposito's	3.500.910.956	4.017.462.383
Deposito's met vaste looptijd	2.982.766.653	2.876.019.334
Gereguleerde spaardeposito's	22.749.282.864	23.073.800.445
Deposito's gekoppeld aan hypothecaire leningen	454.254.036	452.445.395
Overige deposito's	1.861.398.867	1.928.717.126
Indeling naar restlooptijd van de deposito's met vaste looptijd		
Tot 1 jaar	725.631.236	906.387.554
Meer dan 1 jaar tot 5 jaar	1.899.912.202	1.619.373.584
Meer dan 5 jaar	357.223.215	350.258.196
Effectieve rentevoet van de portefeuille per 31/12	0,34%	0,30%

De portefeuille gereguleerde spaardeposito's stijgt geleidelijk verder. De deposito's gekoppeld aan hypothecaire leningen bevatten ondermeer de nog niet opgenomen bedragen bij hypothecaire leningen en 'spaarwaarde' verbonden aan Nederlandse hypothecaire leningen.

23.3. Retail funding – in schuldbewijzen belichaamde schulden – kasbons

De in schuldbewijzen belichaamde schulden zijn als volgt samengesteld:

	31/12/2016	31/12/2017
In schuldbewijzen belichaamde schulden – kasbons	1.209.485.536	717.959.678
Indeling naar restlooptijd		
Tot 1 jaar	486.070.818	296.690.991
Meer dan 1 jaar tot 5 jaar	723.414.718	421.268.687
Meer dan 5 jaar	0	0
Effectieve rentevoet van de portefeuille per 31/12	2,52%	2,35%

De dalende trend van de afgelopen jaren bij deze portefeuille zet zich beperkt voort mee als gevolg van de lage rentevoeten op dit type van funding maar ook omdat de Bankpool besloten heeft om geen kasbons meer te promoten gezien termijnrekeningen dezelfde kenmerken hebben.

23.4. In schuldbewijzen belichaamde schulden – obligaties

Onder deze rubriek staan de door SPV Green Apple 2017 I NHG – in het kader van een effectiseringstransactie - uitgegeven *A notes*.

	31/12/2016	31/12/2017
In schuldbewijzen belichaamde schulden – obligaties	0	1.193.646.908

De notes werden op 5 oktober uitgegeven voor een notioneel bedrag van 1,2 miljard euro en werden geplaatst bij institutionele beleggers.

Per 31/12/2017 stond er nog voor een notioneel bedrag van 1.182.888.000 euro notes uit.

De rentevoet op deze notes bedraagt Euribor 3 maand plus 40 basispunten en op 31/12/2017 bedroeg de effectieve rentevoet 0,069%.

De notes werden uitgegeven op 5 oktober 2017 en lopen tot 2056 met een mogelijkheid tot vervroegde terugbetaling vanaf maart 2024.

23.5. Achtergestelde verplichtingen

De gewone achtergestelde schulden worden door de Vennootschap geplaatst bij retail klanten. De in 2016 uitgegeven Tier 2 lening werd enkel aangeboden aan institutionele beleggers.

De achtergestelde verplichtingen kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	31/12/2016	31/12/2017
Achtergestelde verplichtingen	660.464.000	596.596.220
Indeling naar restlooptijd		
Tot 1 jaar	65.035.137	22.184.956
Meer dan 1 jaar tot 5 jaar	595.428.863	574.411.264
Meer dan 5 jaar	0	0
Indeling naar type		
Achtergestelde leningen (retail funding)	150.645.429	86.389.886
Tier 1 lening (corporate funding)	0	0
Tier 2 lening (corporate funding)	509.818.572	510.206.334
Effectieve rentevoet van de portefeuille per 31/12	3,59%	3,67%

Sinds 2014 werden er geen achtergestelde certificaten meer aangeboden aan de retail klanten. De huidige portefeuille zal dan ook stelselmatig dalen doordat de effecten op vervaldag zullen komen.

In het tweede kwartaal van 2016 werd met veel succes een Tier 2 lening uitgegeven en geplaatst bij institutionele beleggers. Het betrof hier een uitgifte voor een nominaal bedrag van 500 miljoen euro.

Bij de Verzekeringspool zijn er geen uitgiften van achtergesteld schuld papier.

23.6. Andere financiële verplichtingen

De verplichtingen zijn als volgt samengesteld:

	31/12/2016	31/12/2017
Geografische uitsplitsing		
België	646.097.896	640.007.181
Nederland	0	0
Indeling naar restlooptijd		
Tot 1 jaar	21.241.119	139.182.092
Meer dan 1 jaar tot 2 jaar	132.002.108	417.327.430
Meer dan 2 jaar tot 5 jaar	490.551.652	83.497.659
Meer dan 5 jaar tot 10 jaar	2.303.017	0
Meer dan 10 jaar	0	0
Indeling naar type		
Beleggingscontracten verbonden met verzekeringsovereenkomsten	646.097.896	640.007.181
Effectieve rentevoet van de portefeuille per 31/12	3,05%	3,04%

De bovenstaande bedragen vertegenwoordigen de reserves van beleggingscontracten bij de verzekeringspool die boekhoudkundig verwerkt werden conform de principes van IAS 39.

24. Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen over het jaar is als volgt:

	Pensioen- verplichtingen	Lopende rechtsgeschillen	Andere voorzieningen	Totalen
Openingsbalans 1 januari 2016	0	529.354	9.877.434	10.406.788
Toevoegingen	0	0	1.993.778	1.993.778
Tegenboekingen	0	-350.000	0	-350.000
Eindbalans 31 december 2016	0	179.354	11.871.212	12.050.566
Toevoegingen	2.104.922	0	0	2.104.922
Tegenboekingen	0	-179.354	-9.158.597	-9.337.951
Eindbalans 31 december 2017	2.104.922	0	2.712.615	4.817.537

De voorzieningen voor lopende rechtsgeschillen zijn gebaseerd op de best mogelijke schattingen zoals beschikbaar op jaareinde waarbij rekening wordt gehouden met de adviezen van juridische en fiscale adviseurs. Zij hebben te maken met rechtsgeschillen met kantoorhouders waarmee de samenwerking werd stopgezet.

De post 'andere voorzieningen' bestaat voornamelijk nog uit een provisie voor een mogelijke bodemsanering van gronden die verkocht werden. De grote terugname heeft te maken met een fiscale voorziening voor BTW.

Het tijdstip van de uitgaande kasstromen die samenhangen met deze voorzieningen, is per definitie onzeker, gezien de onvoorspelbaarheid van de uitkomst van en de tijd die verbonden is met het afwikkelen van geschillen.

Toelichting groepsverzekering

De Vennootschap voorziet in een bijkomende bedrijfspensioenregeling voor haar werknemers. De Vennootschap biedt een bedrijfspensioenregeling van het type vaste bijdragen (de zogenaamde "vaste bijdrage-plannen") aan voor zijn Belgische werknemers. Deze vaste bijdrage-plannen worden uitsluitend door de werkgever gefinancierd via een groepsverzekering waar bij de verzekeraar een minimum rendement garandeert.

Krachtens artikel 24 van de Wet van 28.04.2003 betreffende de Aanvullende Pensioenen (de zogenaamde "WAP") moet de werkgever een minimumrendement waarborgen voor vaste bijdrage-plannen. Het wettelijke minimum gewaarborgde rendement ten laste van de werkgever met betrekking tot werkgeversbijdragen tot 31 december 2015 bedroeg 3,25%. De rendementsgarantie werd gewijzigd door de Wet van 18.12.2015 waarbij de rendementsgarantie is gekoppeld aan het rendement van de OLO op 10 jaar, en minimaal 1,75% en maximaal 3,75% bedraagt. De gecumuleerde bijdragen per 31 december 2015 blijven echter onderhevig aan de 3,25% rendementsgarantie tot de datum van uitdiensttreding van de deelnemers aan het pensioenplan van de Vennootschap (de horizontale benadering).

Door het minimum gewaarborgde rendement dat wettelijk is opgelegd, worden Belgische vaste bijdrage-plannen beschouwd als pensioenregelingen met een te bereiken doel (de zogenaamde "vaste prestatie-plannen"). De bijdragen in het pensioenplan zijn afhankelijk van het loonniveau en de anciënniteit.

De Vennootschap biedt een bedrijfspensioenregeling van het type te bereiken doel (de zogenaamde "vaste prestatie-plannen") aan voor zijn Nederlandse werknemers, dat uitsluitend is gefinancierd door de werkgever. Voor de vaste prestatie-plannen is het eindoordeel op pensioendatum voor de werknemer afhankelijk van verschillende elementen zoals gepresteerde diensttijd en eindbezoldiging.

De activa in het pensioenplan betreffen verzekeringscontracten gewaardeerd conform IAS19.115.

De voornaamste risico's waaraan de pensioenplannen van de Vennootschap zijn blootgesteld betreffen rente, inflatie, levensduur en pensioengerechtigde leeftijd. Ten minste jaarlijks worden de pensioenverplichtingen geëvalueerd. Op regelmatige basis wordt de gevoeligheid van de plannen voor rente- en inflatieschokken bepaald.

	31/12/2017
Contante waarde van de brutopensioenverplichting aan het begin van het jaar	47.502.529
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	5.456.709
Pensioenkosten toegerekend aan verstreken dienstjaren en verlies bij afwikkeling	0
Rentelasten	624.215
Effect van wijzigingen in demografische hypothesen	0
Effect van wijzigingen in financiële hypothesen	0
Ervaringsaanpassingen	724.659
Betaalde uitkeringen	-76.633
Contante waarde van de brutopensioenverplichting aan het einde van het jaar	54.231.479
Reële waarde van de verzekeringscontracten aan het begin van het jaar	47.502.529
Rentebaten	645.119
Administratieve kosten en taksen	-655.927
Bijdragen van de werkgever	5.874.519
Effect van wijzigingen in financiële hypothesen	0
Ervaringsaanpassingen	-1.139.037
Betaalde uitkeringen	-76.633
Reële waarde van de verzekeringscontracten aan het einde van het jaar	52.150.570
(Tekort) / overschot	-2.080.909
Actiefplafond	
Nettopensioenverplichting	-2.080.909
Nettopensioenverplichting aan het begin van het jaar	0
(Lasten) en baten opgenomen in de winst- en verliesrekening	-6.091.732
Herwaarderingen opgenomen in eigen vermogen	-1.863.696
Bijdragen van de werkgever	5.874.519
Nettopensioenverplichting aan het einde van het jaar	-2.080.909
(Lasten) en baten opgenomen in de winst- en verliesrekening	-6.091.732
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	-5.456.709
Pensioenkosten toegerekend aan verstreken dienstjaren en verlies bij afwikkeling	0
Rentelasten	-624.215
Rentebaten	645.119
Administratieve kosten en taksen	-655.927
Herwaarderingen opgenomen in eigen vermogen	-1.863.696
Ervaringsaanpassingen	-1.863.696

Toelichting groepsverzekering

	Belgische werknemers	Nederlandse werknemers
Aard van de voordelen van het pensioenplan	Kapitaal op pensioenleeftijd Overlijdenskapitaal ingevolge overlijden tijdens actieve dienst	Pensioenrente vanaf pensioenleeftijd (levenslang). Partnerrente bij overlijden van de deelnemer of gepensioneerde van het plan (levenslang). Wezenkapitaal bij overlijden van de deelnemer of gepensioneerde van het plan.
Wetgevend kader	Geregeld door de Belgische WAP en opgenomen in een pensioenreglement. De Nationale Bank van België (NBB) en de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA) voeren het toezicht uit.	Gereguleerd door de Nederlandse Pensioenwet. De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) voeren het toezicht uit.
Planwijzigingen	Sinds 1 mei 2011 is er een vaste bijdrage-plan, gefinancierd met werkgeverstoelagen, ter vervanging van het vorige plan. Sinds 1 mei 2017 is het onderscheid in premiebudget tussen loonschalen afgeschaft.	Sinds 1 maart 2008 is er een vaste prestatie-plan, gefinancierd met werkgeverstoelagen.
Inperkingen en afwikkelingen	Niet van toepassing.	
Actieve aangeslotenen	973	51
Passieve aangeslotenen	499	26
Schatting bijdragen 2018	5.113.191	927.578

Gehanteerde hypothesen

Bij de Belgische vaste bijdrage-plannen werden de volgende hypothesen gehanteerd: discontovoet (1,30%), inflatiepercentage (1,30%-2%), salarisstijging (3%), sterftetafels (ervaringstafels Assuralia 2011) en turnover (op basis van geobserveerde historische gegevens, opgesplitst per leeftijdscategorie).

Bij de Nederlandse vaste prestatie-plannen werden de volgende hypothesen gehanteerd: discontovoet (1,30%), inflatiepercentage (1,30%-2%), salarisstijging (2,5%), sterftetafels (prognosetafel AG 2014) en turnover (op basis van geobserveerde historische gegevens).

Gehanteerde hypothesen

Belgische vaste bijdrage-plannen		
Discontovoet	+ 25 bp	- 25 bp
Impact op de brutopensioenverplichting	-5,16%	5,60%
Impact op de reële waarde van de verzekeringscontracten	-5,32%	5,69%
Inflatiepercentage	+ 100 bp	- 100 bp
Impact op de brutopensioenverplichting	-0,34%	0,39%
Impact op de reële waarde van de verzekeringscontracten	0,00%	0,00%
Salarisstijging	+ 100 bp	- 100 bp
Impact op de brutopensioenverplichting	1,73%	-1,11%
Impact op de reële waarde van de verzekeringscontracten	0,00%	0,00%
Nederlandse vaste prestatie-plannen		
Discontovoet	+ 100 bp	- 100 bp
Impact op de brutopensioenverplichting	-16,92%	20,94%
Impact op de reële waarde van de verzekeringscontracten	0,00%	0,00%
Salarisstijging	+ 100 bp	- 100 bp
Impact op de brutopensioenverplichting	0,04%	-0,01%
Impact op de reële waarde van de verzekeringscontracten	0,00%	0,00%

Gewogen gemiddelde looptijd

	31/12/2016	31/12/2017
Gemiddelde looptijd van de verplichting (in jaren)	22,00	21,23

25. Andere verplichtingen

De andere verplichtingen zijn als volgt samengesteld:

	31/12/2016	31/12/2017
Sociale lasten	7.792.208	8.385.651
Toe te rekenen kosten	7.299	9.152
Leveranciersrekeningen	33.996.889	40.933.989
Schulden andere groepsmaatschappijen	906.359	29.882
Schulden agenten	26.743.917	29.858.504
Technische schulden verzekeringen	19.038.396	23.918.656
Deposito's herverzekeraar	3.353.359	3.437.389
Nog toe te wijzen posten kredieten	31.641.119	39.312.707
Nog toe te wijzen posten betalingsverkeer	38.241.282	43.033.605
Nog toe te wijzen posten beleggingen	8.208.144	7.546.108
Diverse taksen	7.941.184	6.739.712
Overige	30.215.556	26.046.839
Totaal andere verplichtingen	208.085.710	229.252.193

Onder de boekhoudrekeningen 'toe te wijzen posten' staan voornamelijk de bedragen die enkele dagen (tot definitieve toewijs) op deze boekhoudrekeningen staan.

26. Reële waarde van financiële instrumenten

26.1. Waarderingsmethoden en input

De Vennootschap definieert de reële waarde als de prijs die ontvangen zou worden bij het verkopen van een actief of het transfereren van een schuld in een regelmatige transactie tussen marktparticipanten op het tijdstip van de waardebeoordeling. De gehanteerde definitie ligt in lijn met de IFRS 13 definitie. De reële waarde is niet de prijs die ontvangen zou worden op grond van een gedwongen transactie, een gedwongen verkoop of verplichte liquidatie.

De reële waarde is een markt gebaseerde en geen entiteit specifieke waardering; men dient gebruik te maken van veronderstellingen die andere marktdeelnemers zouden gebruiken in de waardering van financiële instrumenten, inclusief veronderstellingen over risico's. Enkel de karakteristieken van het instrument zelf mogen in rekening gebracht worden; karakteristieken die ontstaan doordat de entiteit het instrument aanhoudt worden dus niet in rekening gebracht in de waardering. Voor het bepalen van de reële waarde van een financieel instrument kiest de Vennootschap de waarderingsmethodes en technieken die gepast zijn onder de omstandigheden en waarvoor voldoende gegevens beschikbaar zijn om de reële waarde te berekenen. De gekozen techniek moet het gebruik van relevant observeerbare inputs maximaliseren en deze van niet-observeerbare inputs minimaliseren.

De Vennootschap boekt waarde-aanpassingen voor tegenpartijrisico op alle activa en passiva die aan reële waarde worden gewaardeerd. CVA (Credit Valuation Adjustment) is een aanpassing van de marktwaarde van afgeleide financiële instrumenten om bij de waardering rekening te houden met de kredietwaardigheid van de tegenpartij. Hierbij wordt rekening gehouden met de huidige marktwaarde, verwachte toekomstige marktwaarde en de kredietwaardigheid (op basis van Credit Default Swap – spread van de tegenpartij). Voor afgeleide financiële instrumenten waarbij de tegenpartij een risico heeft op de Vennootschap wordt een DVA (Debt Valuation Adjustment) geboekt.

De waarderingsmethodieken, de waarderingshiërarchie en posities binnen de levels, en de reële waarde berekeningen van zowel de niet tegen reële waarde opgenomen financiële instrumenten als de tegen reële waarde opgenomen financiële instrumenten worden op kwartaalbasis toegelicht aan en gevalideerd door het Alco.

De waarderingshiërarchie van de Vennootschap maakt een onderscheid tussen de onderstaande niveaus. Het level (niveau) van de reële waarde is hierbij afhankelijk van het type van input dat gebruikt wordt voor de waardering van de financiële instrumenten.

- De Vennootschap gebruikt voor het bepalen van de reële waarde van financiële instrumenten vooreerst de genoteerde (onaangepaste) prijzen in een actieve markt (extern beschikbare en observeerbare reële waarden van financiële instrumenten op liquide markten), slechts indien deze niet beschikbaar zijn, maakt de Vennootschap gebruik van waarderings technieken. De definitie van level 1 inputs verwijst naar de terminologie "actieve markt"; deze wordt omschreven als een markt waarin transacties in het instrument met voldoende frequentie en volume plaatsvinden zodat de prijsinformatie op een continue basis beschikbaar is. Of de frequentie en volume van de transacties voldoende zijn om te spreken van een actieve markt is een kwestie van beoordeling en hangt af van de specifieke feiten en omstandigheden van de markt voor het instrument. De Vennootschap maakt gebruik van meerdere bronnen (namelijk Bloomberg en Euroclear, de belangrijkste clearing- en bewaartegenpartij van de Vennootschap) en beoordeelt de liquiditeit op basis van prijsbeschikbaarheid en prijsverschillen tussen de verschillende bronnen. Indien op basis van deze analyse afwijkingen worden vastgesteld wordt een individuele detailanalyse voor het betrokken instrument uitgevoerd.
- Als de reële waarde niet beschikbaar is op basis genoteerde prijzen in een actieve markt, bepaalt de Vennootschap de reële waarde met een waarderings techniek op basis van waarneembare of niet-waarneembare parameters. Level 2 inputs betreffen observeerbare inputs die ofwel direct ofwel indirect zijn. Directe level 2 inputs zijn genoteerde prijzen voor gelijkaardige instrumenten in actieve markten, genoteerde prijzen voor identieke of gelijkaardige instrumenten in niet-actieve markten en andere inputs die observeerbaar zijn voor het instrument (bijvoorbeeld rente curves, impliciete volatiliteit, credit spreads) welke gebruikt kunnen worden als input voor het waarderingsmodel. Indirecte level 2 inputs zijn inputs die afgeleid worden van observeerbare marktgegevens (bijvoorbeeld via extrapolaties). De gehanteerde waarderings technieken op basis van observeerbare parameters betreffen het verdisconteren van toekomstige kasstromen, en vergelijken met de reële waarde van een gelijkaardig instrument.
- Level 3 inputs zijn niet-observeerbare inputs. Ze zijn gebaseerd op door de Vennootschap gehanteerde assumpties bij de waardering. Voorbeelden van niet-observeerbare inputs zijn de historische volatiliteit van een genoteerd aandeel, niet observeerbare rentes die afgeleid werden van observeerbare gegevens, maar welke niet bevestigd worden door observeerbare gegevens, ...

Wanneer bij de bepaling van de reële waarde gebruik wordt gemaakt van inputs die binnen verschillende niveaus vallen, wordt het actief of passief geklasseerd volgens het laagste niveau van de betrokken inputs.

26.2. Niet tegen reële waarde opgenomen financiële instrumenten

De onderstaande informatie moet met de nodige voorzichtigheid geïnterpreteerd worden. De opgenomen reële waarden zijn immers op basis van interne berekeningen een schatting van de waarde. Die kunnen echter dag per dag schommelen ten gevolge van de gebruikte parameters zoals rentevoeten en kredietwaardigheid van de tegenpartij. Het is ook niet de bedoeling om de reële waarde onmiddellijk te realiseren. Als gevolg daarvan vertegenwoordigt deze waarde niet de wezenlijke waarde voor de Vennootschap als *going concern*.

De schatting van de reële waarde van financiële instrumenten gewaardeerd tegen historische kostprijs vereist het gebruik van technieken, modellen, hypothesen en veronderstellingen.

De berekening van de reële waarde van financiële instrumenten, waarvan de reële waarden niet extern worden bekomen, kan als volgt worden samengevat:

- (1) De reële waarde van consumentenkredieten, hypothecaire kredieten, leningen op termijn en de financiële verplichtingen op termijn (deposito's met vaste looptijd, kasbons, obligaties en achtergestelde leningen en obligaties) wordt bepaald door contractuele kasstromen te verdisconteren aan de hand van de contante waardeberekeningsmethode (*Discounted Cash Flow*-methode). Het disconteringspercentage is gebaseerd op de risicovrije referentierente waarop een marktconforme marge is toegepast. Hierbij wordt onder meer rekening gehouden met een kapitaalkost en een kredietkost. De gebruikte rentecurves zijn analoog aan deze die gebruikt werden bij de sensitiviteitsanalyse van het renterisico (zie riskgedeelte 5.1). De sensitiviteit van de marktwaarden van de level 3-waarden zit vervat in de daar vermelde bekomen "economische waarden"-berekening (het betreft hier wel de impact van alle levels).
- (2) De reële waarde van geldmiddelen, zichtdeposito's, gereguleerde spaardeposito's, deposito's van bijzondere aard en deposito's gekoppeld aan hypothecaire leningen wordt verondersteld gelijk te zijn aan de boekwaarde gezien het onmiddellijk opvraagbare of korte termijn karakter.
- (3) De overige kredietvorderingen en tot einde looptijd aangehouden financiële instrumenten betreffen obligaties waarbij de genoteerde (onaangepaste) prijzen zijn weerhouden indien deze in een actieve markt worden verhandeld, indien de instrumenten als minder liquide worden beoordeeld worden waarderingsmethoden gebruikt (theoretische of gemodelleerde koersen met prijscontrole – level 2, of prijsstelling door derden waarbij geen benchmark mogelijk is ten gevolge van een gebrek aan marktgegevens – level 3).

In de volgende tabel zijn de boekwaarde en de reële waarde weergegeven van de financiële activa en financiële verplichtingen, die op de geconsolideerde balans niet tegen hun reële waarde zijn opgenomen.

Hij bevat niet de reële waarde van de niet-financiële instrumenten als materiële vaste activa en overige immateriële activa die kort besproken werden bij de respectievelijke toelichtingen.

	31/12/2016		31/12/2017	
	Boekwaarde	Reële waarde	Boekwaarde	Reële waarde
Geldmiddelen, zichtrekeningen en deposito's bij (centrale) banken	919.220.829	919.220.829	1.082.339.452	1.082.339.452
Leningen en vorderingen				
Leningen en vorderingen op kredietinstellingen				
Collateral bij financiële instellingen	3.386.000	3.386.000	25.166.000	25.166.000
Leningen en vorderingen op andere klanten				
Consumentenkrediet	97.669.919	102.320.337	114.057.678	118.130.649
Hypothecaire leningen	26.830.072.433	28.409.959.089	27.833.108.686	30.431.295.318
Leningen op termijn	536.848.529	571.338.946	711.808.956	755.632.987
Zichtdeposito's / voorschotten	3.925.891	3.925.891	2.902.447	2.902.447
Overige kredietvorderingen – MB-portefeuille	21.600.896	26.749.540	17.031.178	21.462.950
Tot einde looptijd aangehouden financiële activa	614.660.002	653.405.306	651.172.929	680.745.315
Totaal financiële activa	29.027.384.499	30.690.305.938	30.437.587.325	33.117.675.117
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs				
Deposito's van kredietinstellingen	273.689.986	273.689.986	246.406.219	246.406.219
Deposito's van andere dan kredietinstellingen				
Zichtdeposito's	3.500.910.956	3.500.910.956	4.017.462.383	4.017.462.383
Deposito's met vaste looptijd	2.982.766.653	3.166.269.315	2.876.019.334	3.028.211.548
Deposito's van bijzondere aard	1.861.398.867	1.861.398.867	1.928.717.126	1.928.717.126
Gereguleerde spaardeposito's	22.749.282.864	22.749.282.864	23.073.800.445	23.073.800.445
Deposito's gekoppeld aan hypothecaire leningen	454.254.036	454.254.036	452.445.395	452.445.395
Deposito beschermingsregeling				
In schuldbewijzen belichaamde schulden inclusief kasbons				
Kasbons	1.209.485.536	1.272.457.812	717.959.678	751.402.372
Obligaties	0	0	1.193.646.908	1.204.537.188
Achtergestelde schulden				
Achtergestelde leningen	150.645.429	160.270.571	86.389.886	91.967.226
Tier 2-lening	509.818.572	523.515.000	510.206.334	553.891.334
Andere financiële verplichtingen	646.097.896	646.418.542	640.007.181	641.455.638
Totaal verplichtingen	34.338.350.795	34.608.467.950	35.743.060.890	35.990.296.875

In de onderstaande tabel werden de *fair value* waarden van de vermelde IFRS-classificaties schematisch voorgesteld volgens de level hiërarchie.

Aan de financiële instrumenten op zeer korte termijn - waarbij de boekwaarde als marktwaarde werd weerhouden - werd door de Vennootschap een level 2 toegekend, de andere berekende marktwaarden krijgen een level 3 toegekend.

Gegevens per 31/12/2016	Reële waarde	Level 1	Level 2	Level 3
Geldmiddelen, zichtrekeningen en deposito's bij (centrale) banken	919.220.829	0	919.220.829	0
Leningen en vorderingen	29.117.679.803	0	20.693.474	29.096.986.329
Tot einde looptijd aangehouden financiële activa	653.405.306	229.211.247	332.655.690	91.538.369
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	34.608.467.950	0	28.839.536.710	5.768.931.240

gegevens per 31/12/2017	Reële waarde	Level 1	Level 2	Level 3
Geldmiddelen, zichtrekeningen en deposito's bij (centrale) banken	1.082.339.452	0	1.082.339.452	0
Leningen en vorderingen	31.354.590.351	0	21.462.950	31.333.127.401
Tot einde looptijd aangehouden financiële activa	680.745.315	221.955.793	433.193.034	25.596.488
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	35.990.296.875	0	29.718.831.569	6.271.465.306

De geldmiddelen, zichtrekeningen en deposito's bij (centrale) banken worden gewaardeerd aan level 2 reële waarden (gezien het korte termijn karakter).

De leningen en vorderingen gewaardeerd aan level 3 reële waarden betreffen voornamelijk de hypothecaire leningen aan particulieren waarbij Argenta een marktwaardering heeft berekend op basis van een DCF model. Hierbij worden bepaalde assumpties betreffende spread en prepayment rate toegepast.

De financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs opgenomen onder level 2 betreffen de deposito's van kredietinstellingen, zichtdeposito's, deposito's van bijzondere aard en gereguleerde spaardeposito's.

Gezien het korte termijn karakter van deze schulden worden deze als level 2 opgenomen (boekwaarde wordt alsook gelijkgesteld aan reële waarde).

De onder level 3 opgenomen financiële verplichtingen betreffen ondermeer de verzekeringscontracten die onder IAS 39 dienen verwerkt te worden als financiële verplichtingen (ipv technische voorzieningen).

26.3. Tegen reële waarde opgenomen financiële instrumenten

In de volgende tabellen wordt de reële waarde weergegeven van de financiële instrumenten die op de balans tegen hun reële waarde zijn opgenomen.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de level hiërarchie van de tegen reële waarde opgenomen financiële activa en verplichtingen.

De Vennootschap gebruikt voor het bepalen van de reële waarde bij de 'voor verkoop beschikbare activa' vooreerst de genoteerde (onaangepaste) prijzen in een actieve markt. De Vennootschap maakt hierbij gebruik van dezelfde externe bronnen zoals vorige jaren, namelijk Bloomberg en Euroclear. Instrumenten worden ingedeeld onder level 2 indien er theoretische of gemodelleerde koersen beschikbaar zijn die kunnen gestaafd/

gebenchmarkt worden met een andere bron of prijsstelling door derden. Voor instrumenten opgenomen in level 3 worden prijzen van derden ontvangen waarvoor de Vennootschap geen benchmark heeft.

De reële waarden van de afgeleide instrumenten worden intern berekend met behulp van een FINCAD-applicatie en onder meer in het kader van de *European Market Infrastructure Regulation* (EMIR) worden de marktwaarden dagelijks berekend.

Het *collateral management (margin calls)* gebeurt afhankelijk van de gemaakte afspraken op een dagelijkse of wekelijkse basis. De bij de *margin calls* bekomen externe marktwaarden worden stelselmatig vergeleken met de intern berekende reële waarden.

De vanilladerivaten (vanilla IRS en caps) worden gewaardeerd op basis van rentecurves en impliciete volatiliteiten die observeerbaar zijn in de markt (level 2-input). De reële waarde van deze transacties wordt dan ook beschouwd als level 2.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de level-hiërarchie van de tegen reële waarde opgenomen financiële activa en verplichtingen.

gegevens per 31/12/2016	Reële waarde	Level 1	Level 2	Level 3
Aan reële waarde opgenomen activa	12 594 646 579	10 451 113 905	2 114 863 724	28 668 950
Activa aangehouden voor handelsdoeleinden	9.322.870	0	7.239.219	2.083.651
Activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	1.838.776.145	1.838.432.251	343.894	0
Voor verkoop beschikbare financiële activa	10.697.092.080	8.612.681.654	2.057.825.127	26.585.299
Derivaten gebruikt ter afdekking	49.455.484	0	49.455.484	0
Aan reële waarde opgenomen verplichtingen	2 397 371 355	1 838 432 251	537 826 914	21 112 190
Verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	4.434	0	28	4.406
Passiva gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	1.839.774.645	1.838.432.251	1.342.394	0
Derivaten gebruikt ter afdekking	557.592.276		536.484.492	21.107.784
gegevens per 31/12/2017	Reële waarde	Level 1	Level 2	Level 3
Aan reële waarde opgenomen activa	13.089.112.267	10.660.257.348	2.401.928.603	26.926.316
Activa aangehouden voor handelsdoeleinden	11.472.666	0	11.472.666	0
Activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	2.157.057.436	2.157.057.436	0	0
Voor verkoop beschikbare financiële activa	10.818.154.522	8.503.199.912	2.288.028.294	26.926.316
Derivaten gebruikt ter afdekking	102.427.643	0	102.427.643	0
Aan reële waarde opgenomen verplichtingen	2.544.776.009	2.157.057.436	387.718.573	0
Verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	3.408.123	0	3.408.123	0
Passiva gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	2.157.057.436	2.157.057.436	0	0
Derivaten gebruikt ter afdekking	384.310.450	0	384.310.450	0

De financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst-en verliesrekening betreffen beleggingen in verrichtingen verbonden aan beleggingsfondsen. De onder level 1 opgenomen financiële instrumenten betreffen de beleggingsfondsen en liquide middelen bij de betrokken tak 23 fondsen.

Bij de 'voor verkoop beschikbare' portefeuille zijn er sporadisch wijzigingen tussen level 1 en level 2 ten gevolge van wijzigingen in de liquiditeit van de instrumenten (bijvoorbeeld meer providers). In 2016 herklasseerde de Vennootschap 217 miljoen euro obligaties (10 effecten) van level 2 naar level 1. Het ging hierbij voornamelijk over obligaties van financiële instellingen, Belgische ondernemingen en Belgische lokale overheden. Het overgrote deel van de herklassering was het gevolg van een toename in liquiditeit die een opname in level 1 toestaat. In 2017 is 10 miljoen euro obligaties (2 effecten) van financiële instellingen van level 2 naar level 1 geherklasseerd tevens omwille van een toename in liquiditeit.

De onderstaande tabel geeft de reconciliatie weer van de level 3 reële waarden tussen 1 januari 2016 en 31 december 2017. Deze toelichting heeft betrekking op de afgeleide instrumenten (die onder de 'activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden' en onder de 'derivaten gebruikt ter afdekking' staan) en de effecten die onder de 'voor verkoop beschikbare activa' staan.

	Afgeleide instrumenten activa zijde	Afgeleide instrumenten verplichtingen zijde	AFS portefeuille - vastrentende effecten	AFS portefeuille - niet vastrentende effecten
Begintotaal 01/01/2016	17.003.018	-29.349.949	80.489.733	1.074.488
Aankopen/nieuwe contracten	0	0	20.149.935	0
Vervallen instrumenten	0	0	-20.059.942	0
Terugbetalingen (gedeeltelijk)	0	0	0	0
Mutaties naar andere levels	0	0	-54.960.552	0
Mutaties van andere levels	0	0	0	0
Andere mutaties (waaronder waardewijzigingen)	-14.919.367	8.237.758	-222.819	114.456
Eindtotaal per 31/12/2016	2.083.651	-21.112.191	25.396.355	1.188.944
Aankopen/nieuwe contracten	0	0	4.746.610	722.154
Vervallen instrumenten	0	0	0	0
Terugbetalingen (gedeeltelijk)	0	0	0	0
Mutaties naar andere levels	-2.083.651	21.112.191	-5.195.790	0
Mutaties van andere levels	0	0	0	0
Andere mutaties (waaronder waardewijzigingen)	0	0	-170.909	238.952
Eindtotaal per 31/12/2017	0	0	24.776.266	2.150.050

Zoals af te leiden uit de tabel is er maar een beperkt bedrag aan level 3 marktwaarden bij de betrokken financiële instrumenten.

Het totaal van de vastrentende effecten en aandelen gewaardeerd aan level 3 reële waarden bedraagt maar 25.457.274 euro per 31 december 2017 (ten opzichte van 25.396.355 euro per einde 2016).

Level-wijzigingen op zich hebben geen impact op de P&L. De delta marktwaarden van de 'voor verkoop beschikbare activa' komen in het other comprehensive income (OCI) terecht in het eigen vermogen. In 2016 werden 54.960.552 euro (8 effecten) geherklaseerd van level 3 naar level 2 en in 2017 een bedrag van 5.195.790 euro (1 effect) omwille van toegenomen liquiditeit. Voor de caps werd de waarderingsmethodiek verfijnd en werd overgegaan naar level 2. De nieuwe aankopen in 2017 betreffen niet-genoteerde obligaties, vastgoedcertificaten en infrastructuurfondsen waar de Vennootschap een prijsstelling of waardering door derden ontvangt.

Per 31 december 2016 was er een beperkte positieve impact van 440.535 euro in OCI die volledig toe te schrijven is aan de waardewijzigingen van de effecten. Per 31 december 2017 was er een impact van 440.543 In OCI. In 2017 werden er geen posities gerealiseerd of onderworpen aan een waardevermindering.

Toelichting over het kredietrisico in de marktwaarde van de derivaten

Conform de marktpraktijken werd er vanaf 2014 rekening gehouden met een CVA (*Credit Valuation Adjustment*) en DVA (*Debt Valuation Adjustment*) bij de marktwaardering van de derivaten. De gecombineerde impact van beide elementen was zeer beperkt en bedroeg 1,2 miljoen euro in 2016 en per saldo was er een positieve impact van 1 miljoen per einde 2017.

27. Derivaten

De Vennootschap heeft, naast in contracten besloten derivaten, per 31 december 2017 drie derivaattypes (afgeleide financiële instrumenten) op haar balans staan: renteopties (gekochte en verkochte caps), swaptions en swaps.

Afgeleide financiële instrumenten moeten onder IFRS ressorteren onder de handelsportefeuille, tenzij er een afdekkingsrelatie wordt aangetoond tussen het betreffende actief en een welbepaald afgedekt bestanddeel.

Dergelijke afdekkingsrelatie kan als effectief worden beschouwd als onder invloed van marktfactoren zoals rentewijzigingen, de waardeschommelingen of kasstromen van het afgeleide financiële instrument de waardeschommelingen of kasstromen van het afgedekte bestanddeel nagenoeg volledig compenseren.

Als gevolg van de strenge IFRS-voorwaarden om deze als afdekkingsinstrumenten te kunnen classificeren, worden ze soms toch geclassificeerd als derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden.

De Vennootschap maakt gebruik van afdekkingstransacties die voldoen aan alle daartoe vereiste voorwaarden voor afdekkingstransacties van IAS 39 zoals goedgekeurd door de EU. Hierdoor worden de betrokken afdekkingsinstrumenten geclassificeerd als derivaten gebruikt ter afdekking. Het kader om *micro hedges* te verwerken op de AFS-portefeuille en het kader om afgeleide instrumenten als *cash flow hedge* te verwerken, werd ook ingebed bij de Vennootschap.

Er werd in 2016 en 2017 geen *off setting* gedaan bij de verwerking van de afgeleide instrumenten op de balans en buitenbalans zodat er geen toelichtingen conform de beschrijvingen van IFRS 7 over dit onderwerp werden gedaan.

Renteopties

Renteopties worden gebruikt als bescherming tegen het renterisico en zijn opties waarbij de verkoper zich verplicht aan de koper een renteverskil te betalen in ruil voor een door de koper betaalde premie. Dit renteverskil is het verschil tussen de huidige rente en een afgesproken rentetarief voor een notioneel bedrag.

Per 31 december 2017 had de Vennootschap nog 10 caps (eind 2016 waren dit 21 caps) op haar balans staan voor een notioneel bedrag van 1,55 miljard euro (eind 2016 bedroeg het notioneel bedrag 4,85 miljard euro).

Deze caps worden (alhoewel ze afgesloten zijn om het renterisico in te dekken) in IFRS verwerkt als instrumenten aangehouden voor handelsdoeleinden.

De gebruikte reële waarden van de bovenstaande afzonderlijk vermelde afgeleide financiële instrumenten werden uitsluitend bepaald op basis van waarderingstechnieken die zich baseren op objectief observeerbare marktparameters.

Swaptions

In 2017 werd er vanuit de Vennootschap gestart met het afsluiten van swaptions: in mei vond de eerste swaption transactie plaats; in oktober werd er een 2de swaption afgesloten.

Een swaption geeft de koper het recht om na de optieperiode een swap af te sluiten en dus een fixed rate te betalen of te ontvangen. Bij een payer swaption heeft de koper het recht om vaste rente te betalen en vlottend te ontvangen.

Deze swaptions worden verwerkt als hedging derivaten (macro hedge). Het hedge accounting kader voor dit type van instrumenten werd hiervoor uitgewerkt.

Renteswaps

Renteswaps zijn contractuele overeenkomsten tussen twee partijen op grond waarvan rentekasstromen in dezelfde valuta worden uitgewisseld. Deze verplichtingen worden berekend op basis van verschillende rentetypes. Bij de meeste renteswaps vindt een netto- uitwisseling van kasstromen plaats. Dit bestaat uit het verschil tussen de vaste en variabele rentebetalingen.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van alle per jaareinde aanwezige swaps, de ingedekte posities en de verwerkingswijze in IFRS.

2016			
aantal	Notioneel	Indekking	Verwerkingswijze in IFRS
58	7.350.000.000	renterisico portfolio kredieten	macro portfolio fair value hedge
7	955.569.300	renterisico individuele AFS-effecten	micro fair value hedge AFS-instrumenten
1	100.000.000	renterisico portefeuille kasbons	micro hedge - cash flow hedge

2017			
aantal	Notioneel	Indekking	Verwerkingswijze in IFRS
67	8.250.000.000	renterisico portfolio kredieten	macro portfolio fair value hedge
10	1.175.723.300	renterisico individuele AFS-effecten	micro fair value hedge AFS-instrumenten
1	100.000.000	renterisico portefeuille termijnproducten	micro hedge - cash flow hedge

Toelichting bij de in bovenstaande tabel vermelde cash flow hedge

Op 3 mei 2011 werd een forward starting swap van notioneel 100 miljoen euro afgesloten (startdatum 31 mei 2016 en einddatum 31 mei 2021) voor de indekking van de rentekost van een toekomstige portefeuille kasbons / termijnrekeningen.

Per 31 december 2016 had de betrokken swap een negatieve clean marktwaarde van 18.639.700 euro en na verrekening van een latente belastingvordering van 4.659.925 euro stond er een bedrag van 13.979.775 euro op de lijn 'kasstroomafdekking' in het eigen vermogen.

Per 31 december 2017 had de betrokken swap een negatieve clean marktwaarde van 14.588.089 euro en na verrekening van een latente belastingvordering van 3.647.022 euro stond er een bedrag van 10.941.066 euro op de lijn "kasstroomafdekking" in het eigen vermogen.

In contracten besloten derivaten

De in contracten besloten derivaten moeten afgezonderd worden - als afzonderlijk derivaat op de balans worden genomen - wanneer er geen nauw verband bestaat tussen hun economische kenmerken en risico's en die van het basiscontract.

Er moesten geen dergelijke derivaten van die aard afgezonderd worden en onder deze rubriek geclassificeerd worden.

Toelichtingen bij de geconsolideerde winst- en verliesrekening

28. Netto rentebaten

De verdeling van de rentebaten en -lasten per soort financieel instrument dat rentemarge genereert, wordt als volgt weergegeven:

	31/12/2016	31/12/2017
Rentebaten	1.053.001.389	953.654.296
Voor verkoop beschikbare financiële activa	194.753.463	155.168.134
Leningen en vorderingen op kredietinstellingen	682.319	1.096.860
Leningen en vorderingen op andere klanten	844.514.925	784.568.552
Tot einde looptijd aangehouden beleggingen	9.269.273	8.868.946
Derivaten, administratieve verwerking van afdekkingstransacties	3.781.409	3.306.685
Overige activa	0	645.119
Rentelasten	386.590.579	378.632.807
Deposito's van kredietinstellingen	33.427.721	38.249.583
Deposito's van andere instellingen dan kredietinstellingen	147.683.020	109.893.525
Schuldbewijzen belichaamde schulden inclusief kasbons	36.063.741	27.242.615
Achtergestelde verplichtingen	20.854.585	22.856.102
Derivaten, administratieve verwerking van afdekkingstransacties	148.561.512	179.766.768
Overige activa	0	624.214
Netto rentebaten	666.410.810	575.021.489
Rentebaten van in waarde verminderde financiële activa	395.661	410.583

29. Baten uit dividenden

De onderstaande tabel geeft een specificatie van de ontvangen dividenden.

	31/12/2016	31/12/2017
Dividenden uit eigen vermogensinstrumenten uit voor verkoop beschikbare financiële activa	3.333.497	3.404.169

30. Netto baten uit provisies en vergoedingen

De netto baten uit provisies en vergoedingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31/12/2016	31/12/2017
Baten uit provisies en vergoedingen	97.302.330	116.803.309
Effecten: aan- en verkooporder en overige	11.238.107	17.416.085
Ontvangen beheersvergoedingen	61.222.580	76.170.351
Betalingsdiensten	12.514.322	13.960.092
Premie hospitalisatieverzekering	3.199.740	0
Overige posten	9.127.582	9.256.781
Lasten in verband met provisies en vergoedingen	-138.966.767	-161.636.940
Acquisitiekosten (commissies en/of transactiekosten)	-113.489.747	-124.417.248
Bewaring	-1.671.323	-1.667.524
Premie hospitalisatieverzekering	-795.565	0
Betalingsdiensten	-20.550.340	-20.985.620
Overige posten	-2.459.793	-14.566.549
Netto provisieresultaat	-41.664.437	-44.833.631

De ontvangen beheersvergoedingen stijgen verder en zijn gelinkt aan de groeiende tak 23-portefeuille en verkoop van fondsen.

Onder de acquisitiekosten valt het grootste gedeelte van de kosten die betaald worden aan de zelfstandige kantoorhouders van de Argenta Groep.

31. Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening

Het gerealiseerde resultaat op enerzijds voor verkoop beschikbare financiële activa en anderzijds financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs, kan als volgt worden voorgesteld:

	31/12/2016	31/12/2017
Gerealiseerde winsten	15.683.434	30.991.096
Voor verkoop beschikbare financiële activa		
Meerwaarden vastrentende effecten	12.533.468	21.889.107
Meerwaarden op niet-vastrentende effecten	3.149.967	9.101.989
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	0	0
Gerealiseerde verliezen	-3.166.594	-849.080
Voor verkoop beschikbare financiële activa		
Minderwaarden vastrentende effecten	-1.862.600	-136.782
Minderwaarden niet-vastrentende effecten	-1.303.994	-712.298
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	0	0
Totaal netto gerealiseerd resultaat	12.516.840	30.142.016

Een gedetailleerdere uitsplitsing van de niet-gerealiseerde winsten en verliezen van de categorie 'voor verkoop beschikbare financiële activa' is te vinden bij toelichting 14.

In de toelichting 26 zijn de reële waarden van de categorie 'financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs' te vinden.

In 2016 was er een totaal resultaat van 12,5 miljoen euro dat afkomstig was van de 'voor verkoop beschikbare activa'. In 2017 bedroeg dit 30 miljoen euro.

32. Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

Het resultaat van de activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden kan als volgt worden voorgesteld:

	31/12/2016	31/12/2017
Resultaat met betrekking tot swaps	-351.213	0
Resultaat met betrekking tot caps	-7.010.456	-1.253.896
Resultaat met betrekking tot obligaties	29.681	0
Resultaat rentedragende instrumenten	-7.331.988	-1.253.896

Onder het nettoresultaat is het resultaat van renteopties, swaps en een zeer beperkte portefeuille obligaties (die aangeboden worden aan de klanten) terug te vinden.

De betrokken swaps en caps worden steeds voor rekening van de Venootschap afgesloten in het kader van het ALM-beleid.

Het resultaat van de caps is de resultante van het aan marktwaarde opnemen van de betrokken instrumenten op de balans met een "fair value through P&L waardering.

33. Winsten en verliezen uit de administratieve verwerking van afdekkingstransacties

Voor de derivaten die vallen onder de reële waarde afdekkingstransacties om het renterisico van een portefeuille of van individuele effecten af te dekken, wordt de betreffende rente weergegeven onder nettorentebaten.

De reële waardeveranderingen van deze derivaten en de reële waardeveranderingen die voortkomen uit het afgedekte risico van de afgedekte activa worden opgenomen in de post 'winsten (verliezen) uit de administratieve verwerking van afdekkingstransacties'.

	31/12/2016	31/12/2017
Afdekking renterisico van een portefeuille		
Wijziging van de reële waarde van de hedging instrumenten	-2.071.807	190.104.457
Reële waardeveranderingen afgedekte instrumenten	6.098.779	-187.362.259
Afdekking renterisico van individuele financiële instrumenten		
Wijziging van de reële waarde van de hedging instrumenten	6.334.663	-27.636.407
Reële waardeveranderingen afgedekte instrumenten	-6.277.351	27.767.264
Resultaat administratieve verwerking afdekkingstransacties	4.084.285	2.873.055

Het verschil tussen de wijzigingen in marktwaarde van de afgedekte posities en de wijziging in marktwaarde van de afdekkinginstrumenten geeft het resultaat van de afdekkingstransacties. Het bovenstaande bevat de macro hedge (afdekking renterisico van een portefeuille) en micro hedge (afdekking renterisico van individuele instrumenten).

Bij de swap die verwerkt wordt als *cash flow hedge* was er geen ineffectiviteit in 2016 en 2017 waardoor er geen bewegingen in verband met deze swap terug te vinden zijn onder deze classificatie.

34. Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa

In de onderstaande tabel wordt het resultaat van het niet langer opnemen van andere dan 'voor verkoop aangehouden activa' opgenomen.

	31/12/2016	31/12/2017
Winsten materiële vaste activa	419.983	171.271
Winsten vastgoedbeleggingen	167.603	16.751
Verliezen materiële vaste activa	-47.880	-144.999
Verliezen vastgoedbeleggingen	0	0
Totaal resultaat	539.705	43.023

35. Inkomsten en uitgaven van verzekerings- en herverzekeringscontracten

Overige inkomsten en uitgaven met betrekking tot verzekerings- en herverzekeringscontracten.

	31/12/2016	31/12/2017
Inkomsten uit uitgegeven verzekeringscontracten	375.087.329	385.139.989
Inkomsten uit verzekeringscontracten niet-leven	127.439.003	137.657.590
Inkomsten uit verzekeringscontracten leven	245.164.622	236.964.350
Inkomsten uit herverzekeringscontracten	2.483.704	10.518.048
Uitgaven met betrekking tot verzekeringcontracten	374.420.912	373.127.069
Uitgaven uit verzekeringscontracten niet-leven	-210.554.966	-238.778.336
Uitgaven uit verzekeringscontracten leven	580.024.186	597.559.252
Uitgaven uit herverzekeringscontracten	4.951.692	14.346.154
Netto technisch resultaat uit verzekeringscontracten	666.417	12.012.919

36. Ander exploitatieresultaat

Het ander exploitatieresultaat bestaat uit de volgende componenten:

	31/12/2016	31/12/2017
Exploitiatiebaten	50.240.247	52.060.430
Huurinkomsten uit vastgoedbeleggingen	126.131	137.461
Overnamevergoeding portefeuille agenten	2.701.830	5.113.444
Ontvangen huurlasten - huur printers – ICT infrastructuur	7.207.812	7.879.128
Overige ontvangen vergoedingen	40.204.473	38.930.398
Exploitiatielasten	-1.878.489	-1.999.219
Overige betaalde vergoedingen	-1.878.489	-1.999.219
Totaal ander exploitatieresultaat	48.361.757	50.061.211

37. Administratiekosten

De personeelskosten bestaan uit de volgende componenten:

	31/12/2016	31/12/2017
Totaal personeelsuitgaven	71.339.284	75.352.357
Bezoldigingen	49.174.806	51.926.107
Sociale lasten	13.460.837	14.234.783
Pensioenlasten	6.085.523	5.456.709
Op aandelen gebaseerde betalingen	0	0
Andere	2.618.118	3.734.757
Gemiddeld personeelsaantal, in VTE	893,20	948

De Vennootschap heeft pensioenverplichtingen op basis van toegezegde bijdrageregelingen (waarbij de bijdrage betaald wordt door de werkgever). In België wordt een minimumrendement voorzien bij deze groepsverzekeringen, dat tot nader order door de respectievelijke verzekeringsmaatschappij(en) werd gewaarborgd.

Er zijn geen 'op aandelen gebaseerde betalingen' bij de Vennootschap.

De algemene en administratieve uitgaven worden als volgt gespecificeerd:

	31/12/2016	31/12/2017
Marketingkosten	4.233.443	3.834.830
Honoraria	56.897.348	64.098.312
IT- uitgaven	45.982.973	53.954.843
Huurgelden	7.494.246	10.020.087
Bedrijfsbelastingen en bankentaksen	66.126.358	74.611.953
Andere	67.861.702	67.115.682
Totaal algemene en administratieve uitgaven	248.596.070	273.635.706

Onder de post 'andere' zijn onder meer begrepen: telefoonkosten, portkosten, bureelbenodigdheden, bijdragen beroepsverenigingen en reiskosten.

De aanzienlijke stijging van de algemene en administratieve uitgaven is voornamelijk het gevolg van de uitgaven die gedaan worden in de verdere uitbouw van de IT-infrastructuur, stijging in de honoraria en andere investeringen.

De huurgelden betreffen voornamelijk de huur betaald voor kantoorgebouwen in gebruik door kantoorhouders. Deze huur wordt gerecupereerd van de kantoorhouders. De gemiddelde resterende looptijd van deze huurcontracten bedraagt 5,9 jaar. Daarnaast wordt ook huur betaald voor de kantoorgebouwen.

38. Bijzondere waardeverminderingen

De wijzigingen in de bijzondere waardeverminderingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bijzondere waardeverminderingen op activa die niet worden gewaardeerd tegen reële waarde in de winst- en verliesrekening	31/12/2016	31/12/2017
Voor verkoop beschikbare financiële activa	-4.212.714	222.504
Leningen en vorderingen	4.966.470	-6.343.799
Goodwill	0	0
Totaal bijzondere waardeverminderingen	753.756	-6.121.295

Uitstaande waardeverminderingen voor op individuele basis beoordeelde financiële activa	31/12/2016	31/12/2017
Voor verkoop beschikbare activa		
Vastrentende effecten	375.066	17.371
Niet-vastrentende effecten	2.282.178	2.937.442
Leningen en vorderingen		
Consumentenkrediet	2.019.249	1.669.253
Hypothecaire leningen	23.211.571	18.065.469
Leningen op termijn	398.600	337.798
Zichtdeposito's / voorschotten	938.951	956.965
Overige kredietvorderingen - reclass MBS	0	0
Totaal leningen en vorderingen	26.568.371	21.029.485
Totaal aangelegde waardeverminderingen	29.225.615	23.984.298

De onderstaande mutatietabellen geven de samenstelling van de op individuele basis gebaseerde bijzondere waardeverminderingen van de categorie 'leningen en vorderingen' per 31 december 2016 en 31 december 2017 weer.

Per einde 2016 was er een globale impact van 4.966.470 euro voor de op individuele basis en op portefeuillebasis aangelegde waardeverminderingen voor de 'leningen en vorderingen'.

Leningen en vorderingen per 31/12/2016	Beginsaldo 31/12/2015	Aangroei via P&	Vrijgave via P&L	Eindsaldo 31/12/2016	Recuperaties via P&L	Rechtstreekse afboekingen	Collectieve voorziening	Totale impact op P&L
Consumentenkrediet	2.613.225	235.689	-829.664	2.019.250	-207.428	344.045	0	-457.358
Hypothecaire leningen	26.089.716	19.336.224	-22.214.368	23.211.572	-1.098.758	6.854.942	3.192.449	6.070.489
Leningen op termijn	339.961	344.556	-285.918	398.599	-228.546	178.815	0	8.907
Zichtdeposito's / voorschotten	1.277.133	-1.178.726	840.544	938.951	-775.743	462.537	0	-651.388
Overige kredietvorderingen	900	0	-900	0	-4.179	899	0	-4.180
Totaal leningen en vorderingen	30.320.935	18.737.743	-22.490.306	26.568.372	-2.314.654	7.841.238	3.192.449	4.966.470

Per einde 2017 was er een globale positieve impact van 6.343.800 euro voor de op individuele basis als op portefeuillebasis aangelegde waardeverminderingen voor de 'leningen en vorderingen'.

Onder de hoofding "collectieve voorziening" komt de mutatie van de collectief aangelegde voorziening (ondermeer de reeds besproken IBNR voorziening) en onder de hoofding "rechtstreekse afboekingen" komen de bedragen van bijkomende afboekingen maar ook van de aanwending van de aangelegde provisies.

Leningen en vorderingen per 31/12/2017	Beginsaldo 31/12/2016	Aangroei via P&	Vrijgave via P&L	Eindsaldo 31/12/2017	Recuperaties via P&L	Rechtstreekse afboekingen	Collectieve voorziening	Totale impact op P&L
Consumentenkrediet	2.019.250	71.155	-421.151	1.669.254	-120.243	245.201	0	-225.038
Hypothecaire leningen	23.211.572	12.841.196	-17.987.299	18.065.469	-989.369	4.083.168	-3.825.622	-5.877.926
Leningen op termijn	398.599	3.306	-64.108	337.797	-7.513	0	0	-68.315
Zichtdeposito's / voorschotten	938.951	474.198	-456.183	956.966	-406.667	216.131	0	-172.521
Overige kredietvorderingen	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal leningen en vorderingen	26.568.372	13.389.855	-18.928.741	21.029.486	-1.523.792	4.544.500	-3.825.622	-6.343.800

39. Winstbelastingen

De details van de huidige en uitgestelde belastinge zijn hieronder weergegeven:

Overzicht winstbelastingen	31/12/2016	31/12/2017
Actuele belastinglasten op het boekjaar	77.361.222	75.620.282
Actuele met betrekking tot voorgaande periodes	-1.114.881	-134.464
Uitgestelde belastingen - tijdelijke verschillen	2.988.496	-2.315.579
Uitgestelde belastingen - derivaten	4.299.470	6.097.782
Uitgestelde belastingen - amortised cost berekeningen	3.089.784	-2.367.689
Uitgestelde belastingen - pensioenverplichtingen	0	-742.054
Impact van de totale belastingen op het resultaat	86.624.091	76.158.278
Aansluiting wettelijk en effectief belastingtarief		
Winst voor belastingen	332.972.600	269.604.438
Wettelijk belastingtarief	33,99%	33,99%
Berekende winstbelastingen tegen wettelijk tarief	113.177.387	91.638.548
Verschillen in belastingtarieven in andere landen	-20.575.666	-15.928.102
Verschillen t.G.V. Niet belastbare baten	-48.257	-3.256.074
Verschillen t.G.V. Lasten die niet fiscaal aftrekbaar zijn	4.249.612	3.685.702
Belastingvoordeel dat voorheen niet was opgenomen	-6.546.390	0
Belastingen vorige periodes	-735.495	-134.464
Belastingsimpact wijziging belastingtarief	0	564.892
Andere stijging (daling) van de wettelijke belasting	-2.702.074	-360.301
Notionele intrestaftrek	-195.025	-51.923
Totaal winstbelasting	86.624.092	76.158.278
Effectief belastingtarief	26,02%	28,25%

Zoals terug te vinden in de bovenstaande tabel bedroeg het effectieve belastingtarief 26,02 % in 2016 en 28,25 % in 2017.

De geplande wijziging in belastingtarief in België (van 33,99% in 2017 naar 29,58% in 2018-2019 en vervolgens 25% vanaf 2020) heeft een negatieve impact van 564.892 euro op de latente belastingen in het IFRS resultaat. De beperkte globale impact is te verklaren door de volgende factoren:

- een groot deel van de belastbare basis werd reeds belast aan 25% (het basis belasting tarief in Nederland)
- de belasting op de latente waarden van de "voor verkoop beschikbare activa" gaan niet via de resultatenrekening maar via het eigen vermogen
- de impact van de "amortisatie van de transactiekosten" met een belastingverplichting als gevolg en deze van de "afgeleide instrumenten" en de "onder bgaap fiscaal niet aanvaarde verzekeringsvoorziening" met een belastingvordering als gevolg heffen elkaar grotendeels op.

Andere toelichtingen

40. Lease-overeenkomsten

De Vennootschap treedt enkel op als leasingnemer in lease-overeenkomsten. Deze lease-overeenkomsten kwalificeren als operationele lease contracten en betreffen:

- Kantoorgebouwen voor eigen gebruik die worden gehuurd van de moedervernootschap die het patrimonium beheert en ter beschikking stelt aan de Vennootschap. Het betreft verschillende kantoorgebouwen waarvan de lease termijnen variëren tussen 9 en 15 jaar. De lease kost is afhankelijk van de gebruikte oppervlakte (in m²) en wordt jaarlijks geïndexeerd. Gezien de intentie van de Vennootschap om deze gebouwen gedurende de volledige termijn van de huurovereenkomst te gebruiken, worden de leasebetalingen gelijkgesteld aan niet-opzegbare minimale leasebetalingen. De Vennootschap heeft geen aankoopoptie op het onderliggende actief van de lease-overeenkomst.
- Kantoorgebouwen voor eigen gebruik die worden gehuurd van derden. Het betreft verschillende verdiepingen van kantoorgebouwen waarvan de lease termijnen variëren tussen 3 en 6 jaar. De lease kost wordt jaarlijks geïndexeerd. De Vennootschap heeft geen aankoopoptie op vervalddag van de lease-overeenkomst.
- Gebouwen die worden gehuurd door de Vennootschap en onderverhuurd aan de agenten. De integrale lease kost wordt gerecupereerd via de sublease-overeenkomst. De lease contracten zijn driejaarlijks opzegbaar met een termijn van 9 jaar en worden jaarlijks geïndexeerd. De Vennootschap heeft geen aankoopoptie op vervalddag van de lease-overeenkomst.
- Bedrijfswagens die worden ter beschikking gesteld aan de personeelsleden van de Vennootschap (salariswagens en cafetariaplan-wagens). De lease termijnen betreffen 3 tot 5 jaar. De Vennootschap beschikt over een aankoopoptie op vervalddag.

De vennootschap is geen tegenpartij in lease-overeenkomsten die als financiële lease kwalificeren.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de kosten en opbrengsten van de lease-overeenkomsten:

	31/12/2016	31/12/2017
Minimale leasebetalingen	8.911.670	11.787.322
Voorwaardelijke leasebetalingen	0	0
Minimale ontvangen subleasebetalingen	-6.663.571	-7.959.994

De toekomstige minimale leasebetalingen op grond van niet-opzegbare lease-overeenkomsten betreft:

	31/12/2016	31/12/2017
Eén jaar na het einde van het boekjaar	6.666.972	9.532.884
Meer dan één jaar en uiterlijk vijf jaar na het einde van het boekjaar	20.177.625	34.557.936
Meer dan vijf jaar na het einde van het boekjaar	6.494.788	33.441.133

41. Bezwaarde activa

Via de circulaire 2015/03 heeft de Belgische toezichthouder de richtsnoeren van de Europese Bankautoriteit (EBA) van 27 juni 2014 over de openbaarmaking van bezwaarde en niet-bezwaarde activa in het Belgische prudentiële kader ten uitvoer gebracht.

De instellingen moeten op voortschrijdende basis informatie over de voorafgaande twaalf maanden openbaar maken uitgaande van mediaanwaarden van ten minste driemaandelijks gegevens. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de bezwaarde activa bij de Vennootschap op rapportering toestand 31 december 2016 en 2017 evenals het gemiddelde over 2017.

	31/12/2016 nom. waarde	31/12/2016 marktwaarde	31/12/2017 nom. waarde	31/12/2017 marktwaarde	gem. 2017 nom. waarde	gem. 2017 marktwaarde
Collateral voor afgeleide instrumenten (caps en swaps)	559.469.000	635.725.745	466.630.300	515.786.689	503.705.458	555.193.494
Collateral voor repo transacties	218.529.000	269.081.575	138.196.056	166.584.547	188.423.371	229.464.566
Collateral voor Bank Card Company	31.000.000	33.118.285	31.750.000	32.424.413	31.750.000	33.035.079
Totaal gegeven collateral	808.998.000	937.925.605	636.576.356	714.795.649	723.878.829	817.693.139

Collateral kredietlijn NBB	250.000.000	261.525.000	250.000.000	259.573.950	250.000.000	261.844.450
-----------------------------------	--------------------	--------------------	--------------------	--------------------	--------------------	--------------------

	31/12/2016	31/12/2017	gem. 2017
Betaalde cash (afgeleide instrumenten)	28.900.000	22.286.000	21.921.250
Ontvangen cash (afgeleide instrumenten)	29.573.769	74.941.976	72.378.794
Netto cash (afgeleide instrumenten)	-673.769	-52.655.976	-50.457.544
Betaalde cash (repo transacties)	3.980.000	2.880.000	3.556.000
Ontvangen cash (repo transacties)	594.000	0	0
Netto cash (repo transacties)	3.386.000	2.880.000	3.556.000

Eind 2016 waren er voor nominaal 559.469.000 euro bezwaard in het kader van afgeleide instrumenten en repo's en nominaal 31 miljoen in het kader van het gebruik van kredietkaarten door klanten van de Vennootschap. Daarnaast was er 28,9 miljoen cash betaald en 29,5 miljoen cash ontvangen bij het collateral beheer voor afgeleide instrumenten.

Eind 2017 waren er voor nominaal 748.380.300 euro bezwaard in het kader van afgeleide instrumenten en repo's en nominaal 31,75 miljoen in het kader van het gebruik van kredietkaarten door klanten van de Vennootschap. Daarnaast was er 22,2 miljoen cash betaald en 74,9 miljoen cash ontvangen bij het collateral beheer voor afgeleide instrumenten.

Argenta Spaarbank heeft geen covered bonds uitgegeven en de kredieten die geëffectiseerd werden staan, zoals al toegelicht, terug op de balans van de Bankpool. De bank heeft een kredietlijn bij de NBB van 250 miljoen euro waarvoor effecten zullen bezwaard worden op het moment dat deze kredietlijn wordt aangesproken.

Deze toelichting – gecombineerd met de toelichting 40.4 – geeft duiding bij de bezwaarde activa (pledged assets) zoals deze beschreven en gevraagd worden in de IFRS 7 norm (zijnde activa bezwaard als collateral voor verplichtingen of voorwaardelijke verplichtingen).

42. Effectiseringbeleid

Het operationele kader en het beleid om effectiseringstransacties te kunnen verwezenlijken, werd medio 2007 uitgewerkt, met als resultaat twee succesvolle uitgiften in de daarop volgende jaren.

Het ging hierbij steeds om de effectisering van een portefeuille Nederlandse residentiële hypotheecaire leningen via de SPV Green Apple. Eind 2013 werd de call uitgeoefend bij de Green Apple 2008-transactie zodat deze op 23 januari 2014 op eindvervaldag is gekomen.

Eind 2015 werd de call van de Green Apple 2007 transactie uitgeoefend zodat deze op 25 januari 2016 op eindvervaldag kwam.

In oktober 2017 werd – zoals eerder toegelicht in dit jaarverslag - een nieuwe effectiseringstransactie uitgevoerd.

De Vennootschap heeft verder in het kader van haar beleggingsbeleid een aantal ABS'en en MBS'en in haar beleggingsportefeuille.

Hieronder wordt de portefeuille weergegeven volgens zijn exposure met vermelding van het type en het land van uitgifte.

Per type	Land	Exposure 31/12/2016	Exposure 31/12/2017
MBS	België	26.599.622	23.431.633
MBS	Spanje	27.842.590	22.050.474
MBS	Frankrijk	48.137.943	43.776.609
MBS	Ierland	21.554.768	35.421.447
MBS	Nederland	739.109.140	773.877.202
MBS	Groot-Brittannië	14.795.160	14.829.162
ABS	Duitsland	18.449.202	20.680.303
ABS	Spanje	27.128.442	26.063.442
ABS	Verenigde Staten van Amerika	9.521.057	7.242.797
ABS	Frankrijk	22.142.983	25.623.978
ABS	Ierland	18.881.806	21.300.104
ABS	Luxemburg	59.582.144	74.926.547
ABS	Nederland	24.256.347	23.163.001
Totaal effectiseringsposities		1.058.001.204	1.112.386.699

De MBS'en hebben allemaal betrekking op geëffectiseerde hypotheekleningen. De ABS uit de US heeft betrekking op een effectisering van studentenleningen en de ABS uit Spanje heeft betrekking op de effectisering van covered bonds. De ABS'en van de andere landen hebben betrekking op geëffectiseerde autoleningen.

43. Buitenbalansverplichtingen

De Bankpool heeft zelf zekerheden verstrekt op zijn eigen financiële activa. In het onderstaande overzicht zijn de redenen en nominale waarden te vinden van de betrokken activa (die allemaal gecatalogeerd zijn onder de 'voor verkoop beschikbare activa').

	31/12/2016	31/12/2017
Verstrekte zakelijke zekerheden		
Voor aangegane repo's	nominale waarde 218.529.000	138.196.056
Voor swaps en caps	nominale waarde 559.469.000	466.630.300
Voor BankCardCompany	nominale waarde 31.000.000	31.750.000
Ontvangen zakelijke zekerheden	33.371.821.541	34.613.977.202

De ontvangen zakelijke zekerheden hebben betrekking op de in het kader van de kredietverlening ontvangen zekerheden (onder andere hypothecaire inschrijvingen, in pand gegeven effecten).

Bij toelichting 9 werden de toegekende en ontvangen 'groepsgaranties' (zie de onderstaande tabel) nader toegelicht.

	31/12/2016	31/12/2017
Toegekende financiële garanties	4.225.620	4.352.806
Ontvangen financiële garanties	0	0

Ten slotte zijn er nog de toegekende en ontvangen kredietlijnen. De toegekende kredietlijnen hebben betrekking op betekende kredietlijnen en kredietoffertes voor de retail kredietverlening.

De ontvangen kredietlijnen hebben betrekking op de van andere financiële instellingen ontvangen kredietlijnen op de rekeningen die de Vennootschap bij deze instellingen heeft.

	31/12/2016	31/12/2017
Toegekende kredietlijnen	1.152.435.508	1.569.554.444
Ontvangen kredietlijnen	250.000.000	250.000.000

De Bankpool heeft een kredietlijn bij de NBB van 250 miljoen euro waarvoor effecten zullen bezwaard worden op het moment dat deze kredietlijn wordt aangesproken.

Per einde 2016 en per 2017 was er geen bondlending.

44. Voorwaardelijke verplichtingen

De Vennootschap is gedaagde met betrekking tot een aantal geschillen binnen het kader van de normale bedrijfsuitoefening.

De Vennootschap treft voorzieningen voor dergelijke zaken wanneer, naar het oordeel van het management en na overleg met haar juridische adviseurs, het waarschijnlijk is dat de Vennootschap betalingen zal moeten doen en het te betalen bedrag met voldoende betrouwbaarheid kan worden geschat.

Met betrekking tot verdere claims en juridische procedures tegen de Vennootschap waarvan het management op de hoogte is (en waarvoor, overeenkomstig de hiervoor beschreven principes, geen voorziening is getroffen), is het management, na het inwinnen van professioneel advies, van oordeel dat deze claims geen kans van slagen hebben, dan wel dat de Vennootschap zich met succes tegen de claims kan verdedigen of dat de uitkomst van deze zaken naar verwachting niet zal resulteren in een significant verlies in de resultatenrekening.

45. Gebeurtenissen na balansdatum

Belangrijke gebeurtenissen na het einde van het boekjaar

Sinds het einde van het boekjaar hebben zich naar best weten van de raad van bestuur geen andere belangrijke gebeurtenissen voorgedaan met betrekking tot de Vennootschap en haar individuele dochtervennootschappen.

Er hebben na de balansdatum m.a.w. geen materiële gebeurtenissen plaatsgevonden die een bijstelling van de geconsolideerde jaarrekening van de Vennootschap per 31 december 2017 nodig maken.

Omstandigheden die de ontwikkeling van Argenta beïnvloeden

- De Vennootschap
Er zijn naar best weten van de raad van bestuur geen andere omstandigheden die de ontwikkeling van de Vennootschap opmerkelijk kunnen beïnvloeden dan diegene vermeld in dit jaarverslag.
- De Argenta Groep
Er zijn naar best weten van de raad van bestuur geen andere omstandigheden die de ontwikkeling van de Vennootschap en haar individuele dochtervennootschappen opmerkelijk kunnen beïnvloeden dan diegene vermeld in dit jaarverslag.

Goedkeuring ter publicatie

Op 20 maart 2018 heeft de raad van bestuur de jaarrekening beoordeeld en zijn goedkeuring gegeven voor publicatie. De jaarrekening zal aan de algemene vergadering van aandeelhouders worden voorgelegd op 27 april 2018.

Bijkomende inlichtingen

De IFRS-jaarrekening van de Vennootschap verschijnt in het Nederlands en het Engels. Vragen in verband met de verspreiding van deze verslagen kunt u richten aan:

Argenta Bank- en Verzekeringsgroep nv

Belgiëlei 49-53

B-2018 Antwerpen

Tel: + 32 3 285 50 65

Fax: + 32 3 285 51 89

pers@argenta.be

Klachtenbeheer

Bij een klacht of bemerking over de dienstverlening van de Argenta Groep, vragen wij u om in eerste instantie contact op te nemen met de kantoorhouder van het kantoor waar u klant bent. De kantoorhouders staan altijd paraat en proberen al het nodige te doen om uw probleem te verhelpen. Als deze bemiddeling u niet tevreden stelt, kunt u zich in tweede instantie richten tot de dienst Klachtenbeheer van de Argenta Groep, zowel voor de activiteiten van de Bankpool als de activiteiten van de Verzekeringspool.

Klachtenbeheer

Belgiëlei 49-53

B-2018 Antwerpen

Tel: + 32 3 285 56 45

Fax: + 32 3 285 55 28

klachtenbeheer@argenta.be

Overzicht van gebruikte afkortingen

ALCO	Assets en Liability Comité
AAM	Argenta Asset Management
AE	Asset Encumbrance
AER	Asset Encumbrance Ratio
AFS	Available For Sale
ALM	Asset Liability Management
Aras	Argenta Assuranties nv
Aspa	Argenta Spaarbank nv
BM	Business Model
BVg	Bank- en Verzekeringsgroep nv
CBHK	Centraal Bureau voor Hypothecaire Kredieten
CET 1	Common Equity Tier 1
CFO	Chief Financial Officer
CGU	Kasstroomgenererende eenheid
COSO	Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission
CRD	Capital Requirements Directive
CRR	Capital Requirements Regulations
CVA	Credit Valuation Adjustment
DC	Danish Compromise
DCF	Discounted Cash Flow methode
DTA	Deferred Tax Asset
DVA	Debt Valuation Adjustment
EAD	Exposures At Default
EBA	European Banking Authority
ECB	Europese Centrale Bank
ECL	Expected Credit Losses
FICOD	Financial Conglomerates Directive
FVOCI	Fair Value through Other Comprehensive Income
GRC	Groepsrisicocomité
HTM	Held To Maturity
IAS	International Accounting Standards
IBNR	Incurred But Not Reported
ICAAP	Internal Capital Adequacy Assessment Process
IFRS	International Financial Reporting Standards
ILAAP	Internal liquidity adequacy assessment process
IO	Investeringsoverleg
IRB	Internal Ratings Based
Kreco	Kredietrisicocomité retail
LAT	Liability Adequacy Test
LCR	Liquidity Coverage Ratio
LGD	Loss Given Default
MBS	Mortgage Backed Securities
MCR	Minimum Capital Requirements
NHG	Nationale Hypotheek Garantie
NSFR	Net Stable Funding Ratio
OCI	Other Comprehensive Income
ORSA	Own Risk and Solvency Assessment
OTC	Over The Counter
PD	Probability of Default

Prico	Pricing comité
RACI	Responsible Accountable Consulted Informed
RAF	Risico Appetijt Framework
RMBS	Residential Mortgage Backed Security
RO	Ratingsoverleg
ROE	Return On Equity
ROI	Return On Investment
SCR	Solvency Capital Requirements
SFCR	Solvency and Financial Condition Report
SII	Solvency II
SPPI	Solely Payments of Principal and Interest
SREP	Supervisory Review and Evaluation Process
VRC	Verzekeringsrisicocomité
WAP	Wet betreffende de Aanvullende Pensioenen

